

N^{M-1}
1778

1873

1973

481146

031204 6286

~~73-57570~~

...MOSU KULTŪRA IR SOCIĀLISTISKA PĒC
SATURA UN SAVAS ATTĪSTĪBAS GALVENĀ
VIRZIENA, DAUDZVEIDĪGA SAVU NACIONĀLO
FORMU ZĪNĀ UN INTERNACIONĀLISTISKA
PĒC SAVA GARA UN RAKSTURA.

L. BREŽNEVS

PADOMJU LATVIJA MUŽOS LAI DZIVO!

XXX
1935

N $\frac{M-1}{1778}$

N
781.16

EM. MELNGAIĻA TAUTAS MĀKSLAS NAMS

**PSRS 50. GADADIENAI
UN DZIESMU SVĒTKU SIMTGADEI
VELTĪTIE
PADOMJU LATVIJAS DZIESMU SVĒTKI**

IZDEVNIECĪBA «ZVAIGZNE»
RĪGĀ 1973

Vija Lāča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTĒKA
73- 54. 540

783
Dz 585

Sastādītāji BRONISLAVS JUŠKEVICS un DAUMANTS REITERS

Mākslinieks NORMUNDS ZVIRBULIS

8-1-6-219 305-73
M 802(11)-73

© Em. Melngaiļa Tautas mākslas nams, 1973.

Šajās dienās Padomju Latviju visā skaņū krāšņumā un jūtu bagātībā pāršalc dziesmu svētku simtgades dziesma. LPSR nodibināšanas trīsdesmit trešajā gadskārtā tā izskan kā varena himna padomju cilvēkam, tautu draudzībai un sociālistiskajai mākslai. Svētku dziesma apliecina latviešu tautas kultūras uzplaukumu sociālisma apstākļos un ir republikas darbaļaužu velte Padomju Savienības piecdesmitajai dzimšanas dienai, kuru nesen atzīmēja mūsu tauta kopā ar visu progresīvo cilvēci.

Padomju Latvija ir viena no jaunākajām māsām piecpadsmit republiku saimē. Pa sociālisma ceļu tā gājusi tikai dažus gadu desmitus, tomēr šajā laikā veikts vesels vēsturiski nozīmīgs posms latviešu sociālistiskās nācijas attīstībā.

Padomju Latvija kļuvusi par republiku, kurā intensīvi attīstās visas tautas saimniecības nozares, zinātne un tehnika. Radīta mūsdienīga sociālistiska industrija. Ievērojami sasniegumi gūti tādās svarīgās nozarēs kā elektrotehnika, radiotehnika, mašīnbūve, aparātu būve, enerģētiskā un ķīmiskā rūpniecība. Padomju varas gados rūpnieciskās ražošanas kopējais apjoms palielinājies trīsdesmit reižu. Latvijas rūpniecības ražojumi kļuvuši pazīstami un iecienīti tālu aiz republikas robežām: tos eksportē uz vairāk nekā simt pasaules valstīm.

Padomju Latvija kļuvusi par republiku ar spēcīgi attīstītu mehanizētu sociālistisko lauksaimniecību. Lauksaimniecības produkcijas ražošana kolhozos un sovhozos pēdējo divdesmit gadu laikā pieaugusi 2,5 reizes.

Strauji cēlies darbaļaužu labklājības un kultūras līmenis. Darbaļaužu reālie ienākumi tagad vairāk nekā trīs reizes pārsniedz darbaļaužu reālos ienākumus buržuāziskajā Latvijā. Uz katriem 1000 iedzīvotājiem patlaban ir gandrīz septiņas reizes vairāk speciālistu ar augstāko izglītību nekā 1939. gadā.

Visus nepieciešamos un labvēlīgos apstākļus ražošanas spēku attīstībai un jaunu ražošanas attiecību nostiprināšanai nodrošināja sociālistiskās revolūcijas uzvara Latvijā 1940. gadā, kas likumsakarīgi vainagoja latviešu tautas gadsimtu ilgo cīņu par savu nacionālo un sociālo atbrīvošanos. Padomju varas atjaunošana un Latvijas uzņemšana brālīgo padomju republiku saimē bija vēsturisks pagrieziena latviešu tautas dzīvē. Latvija pilnīgi un uz visiem laikiem atbrīvojās no imperiālistisko lielvalstu jūga un nacionālistiskās buržuāzijas varas. Tauta ieguva patiesu brīvību un suverenitāti.

Visu ekonomiskās un sociāli politiskās dzīves pārveidojumu pamatā mūsu republikā ir nacionālā politika, ko konsekventi realizē ļeņinskā Komunistiskā partija, kā arī

Dziesmai šodien liela diena

pārējo brālīgo padomju republiku nesavtīga palīdzība un sociālistiskās celtniecības pieredze.

Uz kvalitatīvi jaunās, sociālistiskās ekonomikas bāzes izveidojusies latviešu tautas kultūra, sociālistiska pēc satura un nacionāla pēc formas, kultūra, kas ietver progresīvās revolucionārās un demokrātiskās kultūras tradīcijas. Tā pauž darbaļaužu šķirisko interešu un mērķu kopību un ir visu brālīgo padomju republiku nacionālo kultūru savstarpējās bagātināšanās un tuvināšanās elementu caurstrāvota. Savā būtībā balstīdamās uz ļeņiniskās daiļrades principiem, latviešu tautas kultūra atklāj mūsu laikmeta dzīves saturu, dod lielu ieguldījumu tautas marksistiski ļeņiniskajā audzināšanā.

Kultūras dziļi tautiskais raksturs visspilgtāk izpaužas mākslinieciskās pašdarbības izaugsmē. Republikā darbojas vairāk nekā 8 tūkstoši mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu, kas apvieno ap 120 tūkstošu dalībnieku. Jēdzieni mākslinieciskā pašdarbība un profesionālā māksla ir kļuvuši par tuvas nozīmes jēdzieniem. Ap 100 pašdarbības kolektīviem piešķirts Tautas kolektīvu goda nosaukums, un to mākslinieciskais līmenis ir tuvs profesionālās mākslas līmenim.

Kultūras un tautas ciešās saites Padomju Latvijā spilgti parāda dziesmu svētku tradīcija, kas atdzimusi ar jaunu radošu spēku un ar jaunu satura kvalitāti.

Dziesmu svētku tradīcijai kā padomju tautas mākslas izaugsmes un brieduma rādītājam ir ciešs sakars ar republikas kultūras dzīves attīstību kopumā.

Progresīvā dziesma, it sevišķi kora dziesma, ir izauklēta un rūpīgi kopta latviešu tautas dzīlēs. Tā dziļi sakņojas tautas mūzikas kultūrā, klasiskās mūzikas labākajās tradīcijās, latviešu un krievu tautas kultūras sakaros. Tā ataino latviešu tautas vēsturiskās attīstības ceļus un parāda darba cilvēka cīņu pret ekspluatāciju, par brīvību un sociālisma uzvaru.

No šauru nacionālistiskās buržuāzijas interešu paudējiem buržuāziskajā Latvijā dziesmu svētki mūsdienās kļuvuši par varenu tautas mākslas izpausmes veidu. Dziesmu svētki ir visas latviešu tautas mākslas svētki, tās talantu skate, kas raksturo mūzikas kultūras straujo attīstību Padomju Latvijā. Sevišķi nozīmīgi tie ir šogad, jo mēs atzīmējam simts gadus kopš I Vispārējiem Dziesmu svētkiem, kas Latvijā notika 1873. gadā. Šā gada Dziesmu svētki reizē arī parāda republikas radošās inteliģences neapšaubāmo idejiski politisko un profesionālo izaugsmi.

Skaistās dziesmas, kas šodien skan pāri Padomju Latvijai un tās sirmajai galvaspilsētai Rīgai, ir mūsu dzīves augšupejas apliecinājums.

Latvijas PSR Ministru Padomes
priekšsēdētāja vietnieks, Dziesmu svētku
republikāniskās komisijas priekšsēdētājs

V. KRUMIŅŠ

IESKATS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU VĒSTURĒ

Dziesmu svētku tradīcija Latvijā aizsākās 1873. gada vasarā, kad no 26. jūnija līdz 29. jūnijam Rīgā tika svinēti Pirmie Vispārējie latviešu dziedāšanas svētki. Svētkos piedalījās 45 kori ar 1003 dziedātājiem un pūteju orķestris ar 16 mūziķiem. Tiem laikiem tā bija Latvijā nekad neredzēta, iespaidīga dziedātāju masa. Programmu veidoja 3 sarīkojumi: garīgais koncerts Doma baznīcā, svētku koncerts Ķeizardārzā (tagad Viesturdārzs) un dziesmu karš Ķeizardārzā. Koncertus diriģēja Indriķis Zīle (1841—1919) un Jānis Bētiņš (1830—1912).

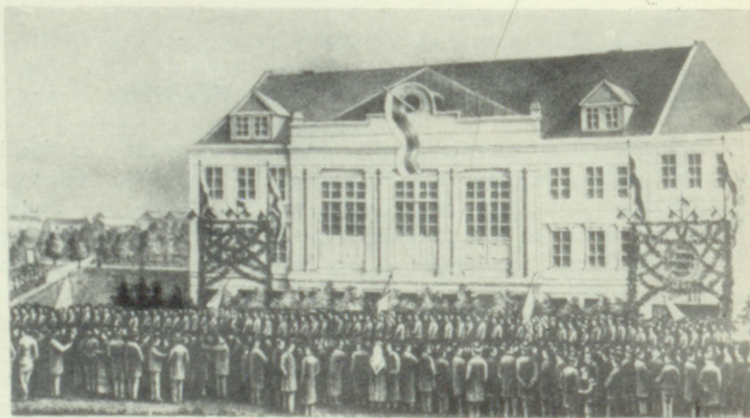
Garīgajā koncertā, kas notika Doma baznīcā, dziedāja korāļus un garīgas dziesmas. Laicīgajam koncertam bija iestudētas 16 dziesmas. Repertuāra lielāko daļu sastādīja Jāņa un Dāvida Cimzes latviešu tautas dziesmu apdares: «Rīga dīmd», «Kas tie tādi, kas dziedāja», «Jāņu dziesmas», «Karavīri bēdājās» u. c. No cittautu komponistiem bija pārstāvēti F. Šuberts un F. Abts. F. Šuberta dziesmas «Zēns un roze» melodija tautā bija ļoti populāra, to dziedāja katrs otrs. Viegli iestudējamas bija arī kādreiz visai populārā vācu komponista F. Abta (1819—1895) dziesmas. No latviešu komponistu oriģināldarbiem sevišķi

izcēlās Kārļa Baumaņa «Tēvijas dziesma» (Lapas Mārtiņa vārdi).

Tautas dziesmu pārsvars repertuārā bija dabisks — tas atspoguļoja gadu simtiem nievāto tautas gara mantu renesansi. Četrbalsīgā salikumā tautas dziesmas skanēja kupli, svaigi un aizraujoši, sapulcējušies ļaudis klausījās ar lielu prieku.

Zīmīgi, ka vīru kori bija vairākumā. Koncertā tie dziedāja 10 dziesmas. Jaukto koru bija maz, jo sieviešu beztiesiskais stāvoklis ierobežoja iespējas tām piedalīties sabiedriskajos pasākumos (Pirmajos Dziesmu svētkos piedalījās 791 vīrietis un tikai 212 sievietes). Dziesmu skaņu raksts nedrīkstēja būt sarežģīts, jo pārsvarā bija mazi kori (20—23 dziedātāji). Visām izraudzītajām dziesmām bija galvenokārt vienkāršs, līdzeni plūstošs četrbalsīgs salikums ar pamatmelodiju augšējā balsī.

Pirmajos Dziesmu svētkos iedibinājās «dziesmu karu» tradīcija. Toreiz no 45 korjiem sacensībās piedalījās 15. «Dziesmu kara» pirmais uzvarētājs bija Mazsalacas vīru koris, ko vadīja P. Hincenbergs. Vairākus citus labākos korus godalgoja.

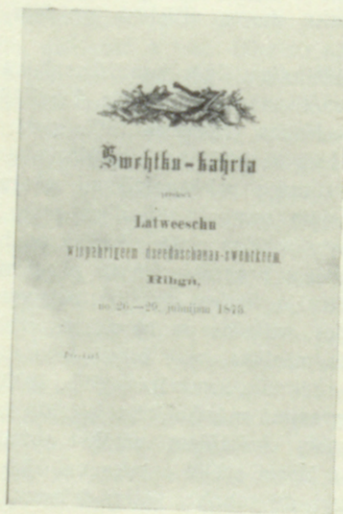

I Vispārējo Dziesmu svētku dalībnieku gājiens no Rīgas Latviešu biedrības nama

Kārļa Kronvalda gravīra

I Vispārējo Dziesmu svētku karogs

Svētku karte

Vietavas koris I Vispārējo Dziesmu svētku laikā

I Vispārējo Dziesmu svētku nozīme

Pati dziesmu svētku ideja nebija jauna, jau agrāk dažās zemēs, piemēram, Anglijā, kori un orķestri bija rīkojuši kopējus mūzikas svētkus. Taču tādā formā, kad dalībnieku ir tik milzīgi daudz un programmas sagatavošana kļūst par visas tautas lietu, — tādi svētki raksturīgi vienīgi Baltijas republikām. Igaunijā pirmie Dziesmu svētki notika dažus gadus agrāk nekā Latvijā — 1869. gadā. Tiem bija rosinoša nozīme arī pirmo latviešu Dziesmu svētku organizēšanā.

Sādi mūzikas svētki varēja notikt tādēļ, ka latviešu sabiedriskās un mākslas dzīves attīstībā jau bija gūti zināmi panākumi.

Vācu iekarotāju gadsimtiem ilgās kundzības laikā latviešu kultūras attīstība tika apzināti kavēta. Tikai 19. gs. pēc dzimtbūšanas atcelšanas (Kurzemē 1817. gadā, Vidzemē 1819. gadā, bet Latgalē 1861. g.), kapitālisma strauja uzplaukuma apstākļos radās priekšnoteikumi arī rosībai kultūras dzīvē. Joprojām smagais atkarības jūgs, sava spēka neizpratne, masu apziņas ciešā atkarība no baznīcas — tas viss bremzēja progresu. Tomēr progresīvākā inteliģences daļa veicināja tautas izglītību, sekmēja latviešu literārās valodas, mākslas un literatūras attīstību. Liela nozīme latviešu mūzikas dzīvē bijusi Jāņa Cimzes vadītajam Vidzemes skolotāju semināram (dib. 1839). Šis mācību iestādes programmā mūzikai bija ierādīta ievērojama vieta. Nākamajam skolotājam, uzsākot patstāvīgu darbību, obligāti bija jāprot spēlēt ērģeles vai kādu citu instrumentu, vadīt kori, arī sabalsot korim dziesmu. Strā-

dājot dažādos Latvijas apvidos, skolotāju semināra absolventi ne tikai organizēja un vadīja vietējo mūzikas dzīvi, bet, sava audzinātāja mudināti, pierakstīja arī tautas dziesmu melodijas.

Tās tika sūtītas Jānim Cimzem, kas sakārtoja krājumu korim «Dziesmu rota» (1872). Šī krājuma otrajā daļā «Lauku puķes» bija apkopotas latviešu tautas dziesmas. «Dziesmu rotas» iznākšana ļoti veicināja latviešu tautas dziesmu ieviešanos koru repertuārā. Līdz tam kori galvenokārt dziedāja garīga satura dziesmas vai laicīgas vācu komponistu dziesmas. Cimzes teiktie vārdi par to, ka tautas dziesmas ir visu dziesmu sakne, atrada dzirdīgas ausis gan koros, gan arī plašā sabiedrībā.

Latvijas kultūras dzīves attīstībā svarīgs faktors ir tas, ka 19. gadsimta 60. gados sāka rosīgi organizēties kultūras un izglītības biedrības, kur darbojās kori, dramatiskās kopas un citi pašdarbības pulciņi. Dziesma izgāja tautā un sāka veikt progresīvo ideju izplatītājas funkciju.

Nepieciešams uzsvērt, ka Vispārējo Dziesmu svētku ideja brieda pakāpeniski. J. Cimze raksta, ka latvieši koros daudz balsīgi dziedājuši jau 1822. gadā, bet ir ziņas, ka šī parādība bijusi vērojama jau 1810. gadā. Daudz balsības izplatībai nepieciešamie koru vadītāji un repertuārs radās līdz ar Vidzemes skolotāju semināra pirmajiem izlaidumiem. Koru kustība jau ap 19. gadsimta 60. gadiem bija tiktāl izaugusi, ka 1864. gadā varēja notikt vairāku apvienotu koru koncerti Kroņa Vircavas «Vilkpēdās» un Dziesmu svētki Dikļos. Nākamajos gados šādi

svētki notika Bauņņu muižā (1866), Rūjienā (1866), Valkā (1868), Cesvainē (1869), Cēsis (1870), Dobelē (1870).

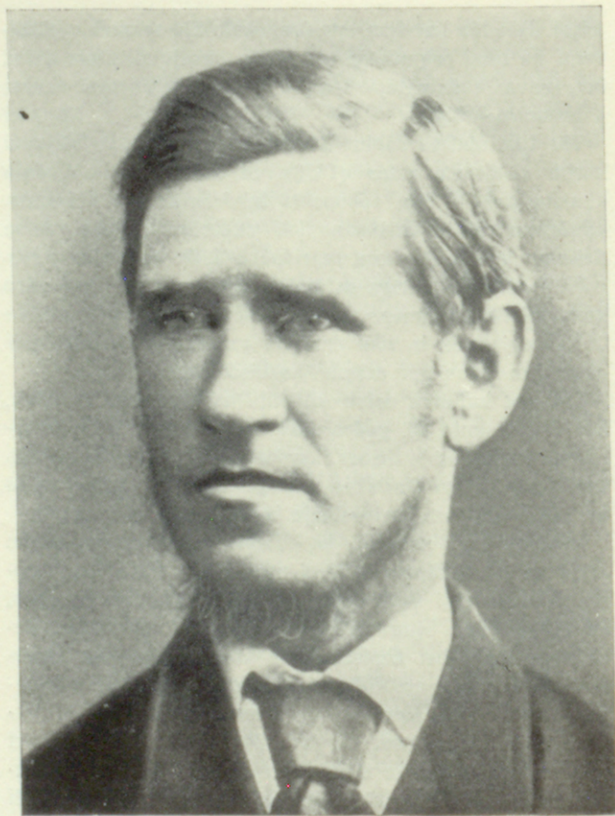
Pirmos Dziesmu svētkus nacionālās buržuāzijas pārstāvji dēvēja par latviešu tautas kopēju, vienotu pasākumu. Taču jau pirmajā svētku vakarā notika asa uzskatu sadursme. Iztirzājot un novērtējot svētku koncertu, buržuāzijas pārstāvji visādi centās lairot starp padevību krievu caram un pateicību vācu «kultūrtrēģeriem» — baroniem un mācītājiem no vienas puses un latviešu mostošās tautas demokrātiskajām, progresīvajām tieksmēm — no otras puses. Atbildot viņiem, Kronvaldu Atis (1837—1875) teica dedzīgus vārdus par latviešu kultūras, latviešu tautas dziesmas un latviešu valodas līdztiesīgumu ar citu tautu kultūrām un valodām. Runa guva daudz svētku dalībnieku un tautskolotāju — koru vadītāju vētraiņu piekrišanu.

Pēc Pirmajiem Dziesmu svētkiem latviešu mūzikas kultūra attīstījās daudz straujāk. Diezgan īsā laikā radās vairāki jaunu dziesmu krājumi: Vigneru Ernesta krājums vīru korim «Latvija» (I daļa, 1873), Baumaņu Kārļa «Austra» (I, II, III daļa, 1874) un «Līgo», Oskara Sepska «Dziesmiņas» un vairāki citi. Jānis Cimze turpināja «Dziesmu rotas» nākamo burtņīcu izdošanu (pavisam to bija 8). Radās vairāki simti tautas dziesmu apdaru, kā arī dažas vērā ņemamas oriģināldziesmas (Baumaņu Kārļa «Triimpula» ar Ausekļa vārdiem u. c.). 1877. gadā iznāca vēl pavisam jaunā Andreja Jurjana (1856—1922) dziesmu krājums «Daina». 70. gados talantīgie latviešu

jaunieši — Ernests Vigners, Andrejs un Juris Jurjāni, Ludvigs Bētiņš, kuriem vēlāk bija liela loma mūsu mūzikas dzīvē, devās mācīties uz Maskavas un Pēterburgas konservatorijām.

Tika dibinātas daudzas jaunas dziedāšanas biedrības un kori. Tāpēc, gatavojoties 1880. gada Dziesmu svētkiem Rīgā, bija daudz plašākas iespējas atlasīt dziedātājus, kā arī izraudzīties repertuāru. Arī koru mākslinieciskā kvalitāte bija pilnveidojusies. So svētku vajadzībām pēc arhitekta J. Baumaņa projekta uzcēla speciālu celtni (starp tagadējām Smilšu un Gorkija ielām) 2 tūkstošiem dziedātāju un 12 tūkstošiem klausītāju. Svētkos piedalījās 69 kori ar 1624 dziedātājiem (1155 vīrieši, 469 sievietes). Par virsdiriģentiem atkal tika izraudzīti J. Bētiņš un I. Zīle. Doma baznīcā šoreiz līdzās garīgajām dziesmām dziedāja Haidna, Mocarta, Mendelsoņa darbus orķestra pavadījumā. Laicīgo dziesmu koncerta programmā pirmo reizi parādījās A. Jurjāna vārds. Jauktie kori dziedāja tautas dziesmu viņa apdarē «Ej, saulīte, drīz pie dieva». Tika atskaņotas arī divas krievu tautas dziesmas «Baltvaizīte, sārtlūpīte» B. Nusa apdarē un «Lejup pa māmuļu Volgu» A. Rubeca apdarē ar lokalizētu tekstu «Kūru vīri, latvju dēli».

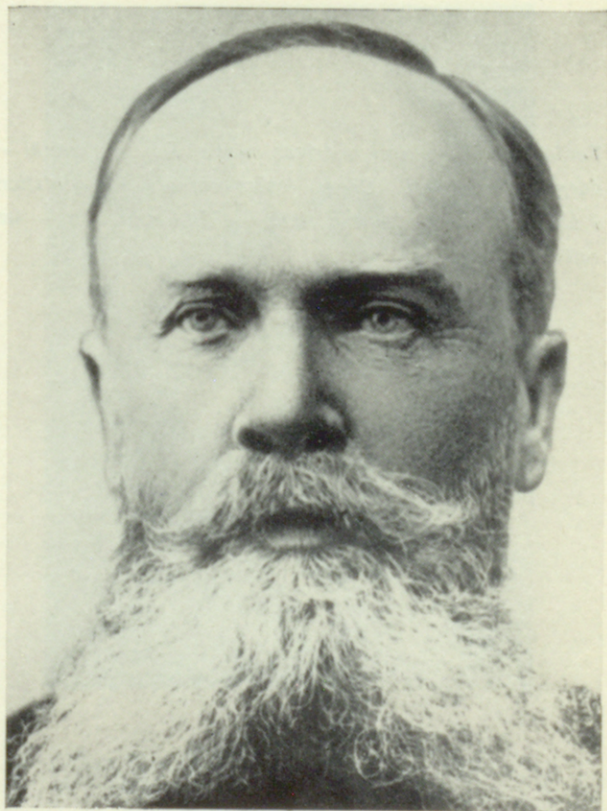
«Dziesmu karam» šoreiz bija stingrāki noteikumi. Katram korim bija jādzied divas dziesmas ārpus svētku repertuāra, turklāt tās nedrīkstēja atkārtoties. Šāda kārtība izraisīja lielāku publikas interesi, kā arī lika korim turēt gatavībā plašāku repertuāru. Pirmo godalgu ieguva

Vietalvas labdarības biedrības jauktais koris, ko vadīja J. Kalniņš.

Izpildījuma mākslinieciskā kvalitāte otrajos Dziesmu svētkos bija ievērojami augstāka. Tomēr šajos svētkos nebija tā pirmreizīgā spirtā sabiedriskā skanējuma, kas valdīja 1873. gadā. Viens no galvenajiem cēloņiem bija latviešu buržuāzijas idejiskais pavērsiens pa labi.

Astoņdesmitajos gados latviešu sabiedrībā sākās straujš šķiru noslāņošanās process. Nacionālā buržuāzija un lielgruntnieki radīja savu antagonistisko pretspēku — proletariātu pilsētās un trūcīgos zemniekus un kalpus laukos. Tāpēc kļuva aizvien grūtāk runāt par vienotas latviešu tautas kopīgām interesēm un vienotu kultūru. Rīgas Latviešu biedrība, izslēgusi no savām rindām progresīvāk noskaņotos biedrus, turpināja runāt visas tautas vārdā. «Māmuļnieki» neskopojās ar solījumiem un šovinizistiskiem saukļiem. Tomēr, lai noturētos pie stūres, dažkārt viņi bija spiesti rīkot kultūras un citus pasākumus plašām tautas masām.

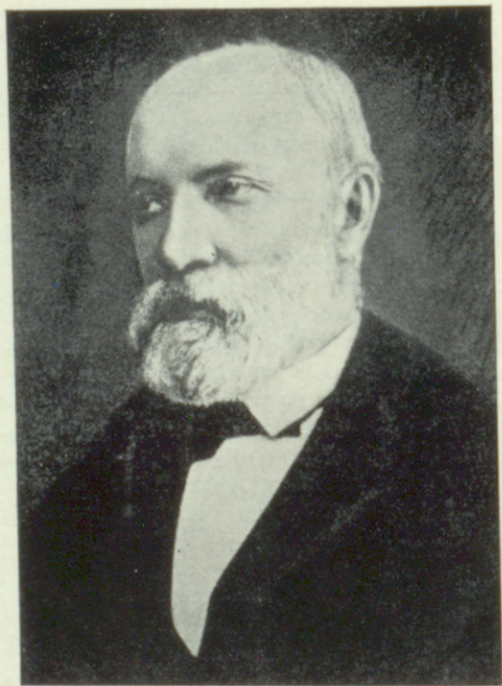

I Vispārējo Dziesmu svētku virsdiriģenti

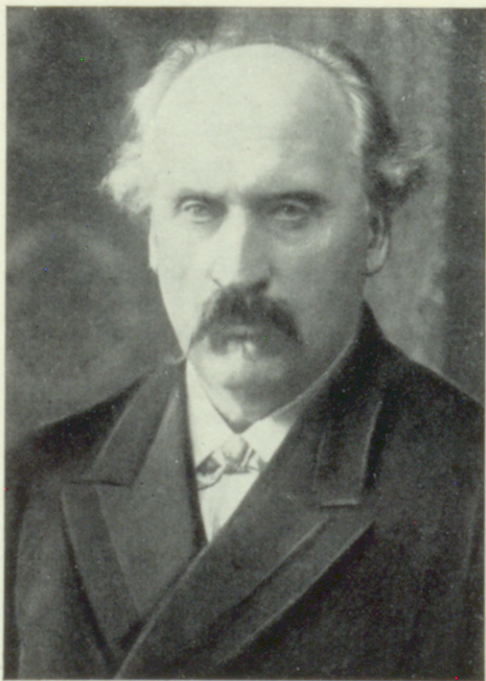
Jānis Bētiņš

Indriķis Zile

*Tautas kultūra bija viņu dzīves mērķis, Dziesmu svētki —
dārgais lolojums. Siem ievērojamiem komponistiem
I Dziesmu svētku norises vietā — Viestura dārzā — uz-
celts memoriāls*

*Jānis Čimze
1814—1881*

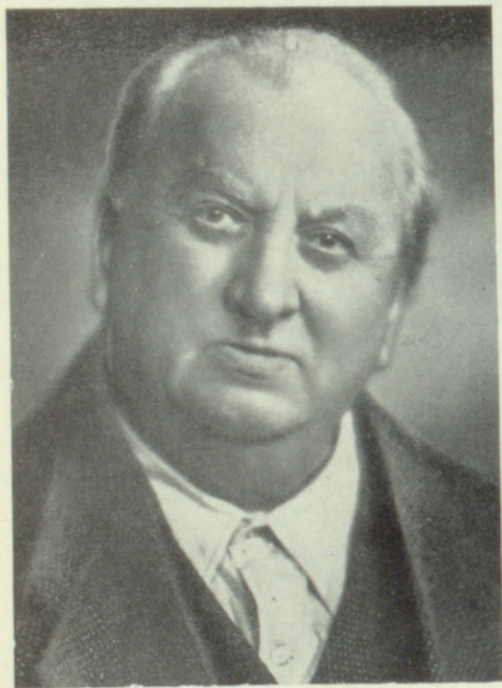

Andrejs Jurjāns
1856—1922

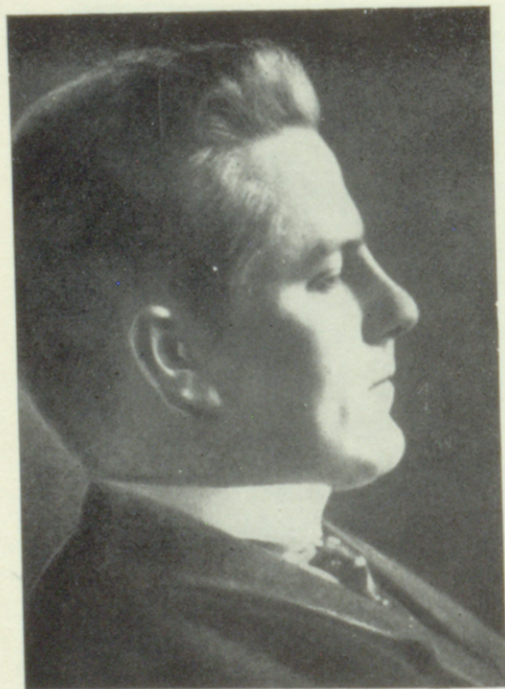
Vija Lāča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTEKA
73-54.540

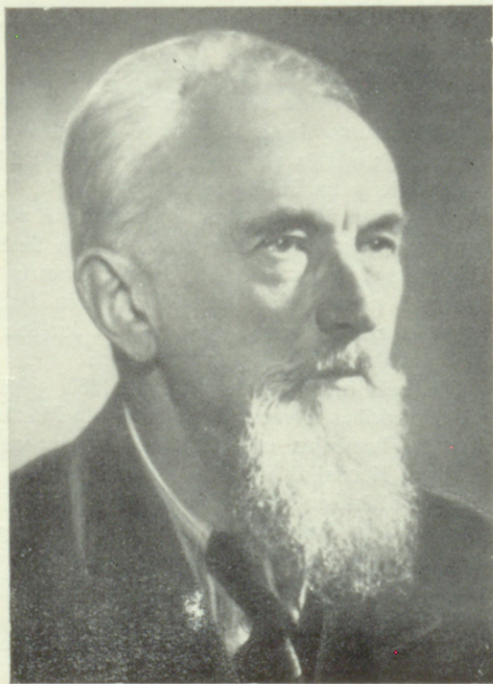
Jāzevs Vitols
1863—1948

Emilis Melngailis
1874—1954

Emīls Dārziņš
1875—1910

Alfrēds Kalniņš
1879—1951

Pēteris Barisons
1904—1947

Tajā pašā laikā radās un attīstījās progresīvā literatūra, sākās kultūras vērtību apmaiņa ar Krievzemi, no studējošās jaunatnes vidus nāca tādi darbinieki kā E. Veidenbaums, F. Roziņš, P. Stučka un J. Pliekšāns (Rainis). Pēdējo abu vadītais laikraksts «Dienas Lapa» kļuva par marksistisko ideju propagandistu. Radās latviešu nacionālais eposs — Andreja Pumpura «Lāčplēsis». Daudzajās biedrībās risinājās intensīvs apgaismošanas darbs. Tautā izplatījās demokrātiskās idejas, kā arī kultūra, kas tur atrada uzņēmīgu vidi.

Šādos apstākļos 1888. gadā notika trešie Dziesmu svētki. To organizēšanu uzņēmās latviešu buržuāzijas redzamākie sabiedriskie darbinieki, tāpēc bez grūtībām tika saņemta cara varas iestāžu atļauja.

Svētkiem bija diezgan plašs vēriens, kopā sanāca 117 kori ar 2618 dziedātājiem. Sabrauca arī ciemiņi — latviešu kori no Maskavas, Pēterburgas, Pleskavas un citurienes. Galvenie diriģenti bija E. Vīgners, I. Zile un A. Jurjāns. Esplanādes laukumā (tagad Komunāru laukums) pēc arhitekta J. Baumaņa projekta uzcēla speciālu celtni 3 tūkstošiem dziedātāju un apmēram 15 tūkstošiem klausītāju.

Programmā, kurā bija pavisam 20 darbi, šoreiz bija nākušas klāt dažas jaunas lieliskas oriģināldziesmas un tautas dziesmu apdares («Strauja upe» Ernesta Vīgnera apdarē, Andreja Jurjāna kantāte «Tēvijai», Jāzepa Vitola dziesma «Bērzs tīrelī»). «Dziesmu karā» uzvarēja Rīgas

latviešu dziedāšanas biedrības jauktais koris, ko vadīja B. Lubaus.

Notika arī vokāli instrumentāls koncerts, kurā atskaņoja Jāzepa Vitola simfonijas 3 daļas, Andreja Jurjāna latviešu tautas dejas orķestrim «Jandāls» un «Tūdaliņ, tagadiņ», uzstājās slavenais brāļu Jurjānu (Andrejs, Pāvuls, Pēteris un Juris) mežragu kvartets, lieliskais pianists Ludvigs Bētiņš orķestra pavadījumā atskaņoja Bēthovena klavierkoncertu un solo — Lista Sesto rapsodiju, vijolnieks J. Ozols atskaņoja Godara koncertu vijolei. Šajā koncertā pirmo reizi izskanēja latviešu tautas dziesma «Kur tu skriesi, vanadziņi» Andreja Jurjāna apdarē. To kopīgi nodziedāja visi godalgotie kori.

Pēc trešajiem Dziesmu svētkiem 1888. gadā Rīgas Latviešu biedrības ietvaros tika nodibināta Mūzikas komisija. Par šīs komisijas redaktoru iecēla komponistu Andreju Jurjānu. Komisijai bija liela nozīme latviešu mūzikas tālākajos attīstības ceļos. Tā rūpējās, lai tiktu izdotas labākās latviešu komponistu dziesmas. 1889. gadā iznāca iecerētā darba «Dziesmu krājums jaukiem un vīru koriem» pirmā burtnīca. Atsevišķas burtnīcas (pavisam 10) iznāca līdz 1914. gadam, un tajās iespiestas 254 laicīgas un 90 garīgas dziesmas. Mūzikas komisijas apgādā iznākušas arī daudzas A. Jurjāna, J. Vitola, E. Dārziņa, E. Melngaiļa un citu komponistu dziesmas un arī instrumentāli skaņdarbi. Ar šīs komisijas atbalstu tika rīkoti ikgadējie latviešu mūzikas rudens koncerti, kuros atskaņoja jaunākos latviešu komponistu skaņdarbus, piedalījās

kori un profesionālie solisti. Komisija rūpējās arī par tautas melodiju vākšanu, kārtošanu un izdošanu. Mūzikas komisijas dvēsele bija Andrejs Jurjāns. Darbošanās šajā jomā šī ievērojamā komponista lomā latviešu mūzikas attīstībā padarīja jo nozīmīgāku.

Ceturtais Dziesmu svētki notika 1895. gada jūnijā Jelgavā. So svētku rīkošana izraisīja plašu polemiku presē, šķelšanos daudzās sabiedriskās un kultūras dzīves sfērās. Progresīvos spēkus iedvesmoja Jaunā strāva un laikraksts «Dienas Lapa». Savukārt buržuāzija reakcionārajās preses izdevumos mudināja tautu uz paklausību, sludinot šķiru mieru un uzticību caram.

Kopkoru koncertu svētkos diriģēja E. Vigners, A. Jurjāns un J. Kade. Daudzpusīgā un visai sarežģītā programma liecina par kora kultūras tālāku izaugsmi. Sajos svētkos kori pirmo reizi dziedāja 13 jaunas dziesmas, to skaitā Jāzepa Vītola «Beverīnas dziedoni», Andreja Jurjāna kantāti korim ar orķestri «Ligojiet, liksmojiet» un viņa skaisto tautas dziesmas apdari «Aiz upītes es uzaugu». No krievu komponistu darbiem tika izpildīti A. Borodina koris no operas «Kņazs Igors», M. Gļinkas «Aukās, negaisos» un fināls no operas «Dzīvība priekš cara».

Plašajā instrumentālajā koncertā piedalījās kori, solisti un 300 mūziķu liels orķestris.

«Dziesmu karā» jauktajiem korim viena no obligātajām dziesmām bija Jāzepa Vītola «Beverīnas dziedonis».

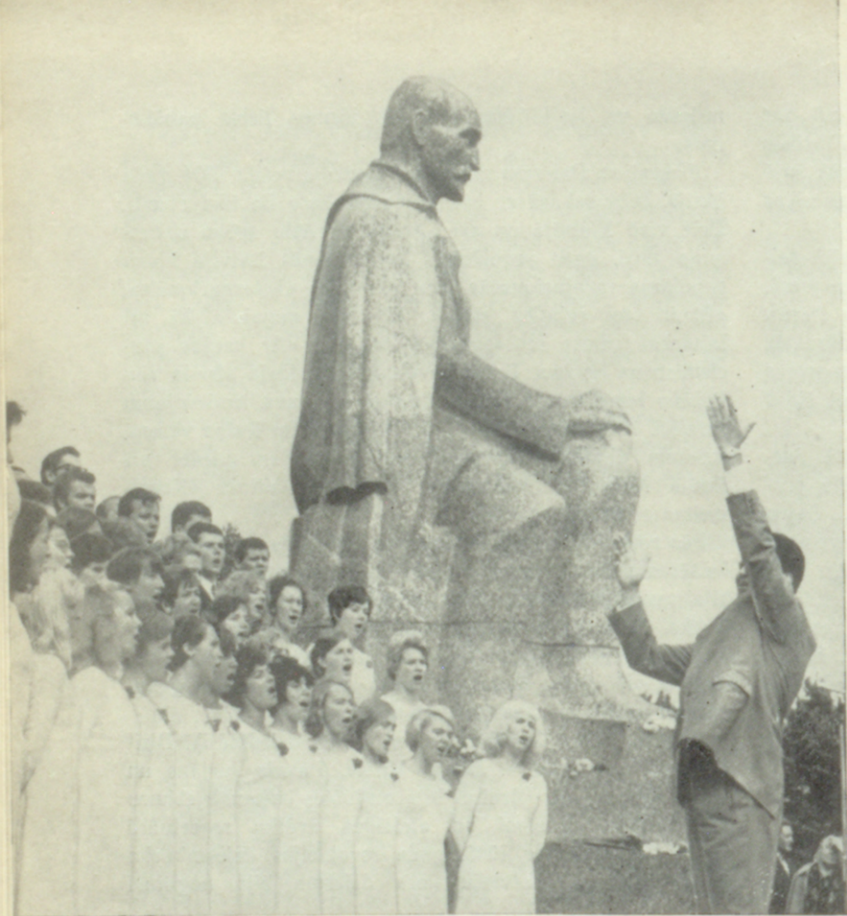
Ceturtais Dziesmu svētki parādīja kora kustības izaugsmi (203 kori ar 5208 dziedātājiem) un demonstrēja latviešu

radošās un izpildītājas mākslas pirmos lielos panākumus.

Piektajiem Dziesmu svētkiem vajadzēja notikt 1904. gada jūnijā, taču sakarā ar krievu-japāņu karu tie tika atcelti. Drīz visā Krievijā un arī Latvijā ar lielu spēku uzliesmoja 1905. gada revolūcija. Tajās dienās Latvijā kļuva populāras revolucionārās ciņu dziesmas «Internacionāle», «Biedri, nu ceļaties kājās», «Ienaida negaisi», kā arī latviskās cilmes revolucionārā dziesma «Ar kaujas saucieniem uz lūpām». Raiņa revolucionārā dzeja atrada vistiešāko kontaktu ar tautas masām un guva iemiejotumu mūzikā. 1904. gadā radās Emīļa Dārziņa un Raiņa varenā dziesma «Lauztās priedes». Šim laikmetam pieder arī Emīļa Melngaiļa «Senatne» un Jāzepa Vītola «Karaļmeita» ar Raiņa vārdiem.

Pēc revolūcijas sakāves smagas reakcijas apstākļos arī kultūras un mākslas dzīvē bija iestājies atplūdu periods, bija paputējuši daudzi kori. Piektie Dziesmu svētki, kas notika 1910. gada vasarā, neguva plašāku aprindu atsaucību arī tādēļ, ka svētku rīkotāja — latviešu biedrība, klaji nostādāmās tautai naidīgās pozīcijās, bija galīgi sakompromitējusies sabiedrības acīs.

Svētkos piedalījās tikai 82 kori (2303 dziedātāji). Diriģēja Andrejs Jurjāns, Jāzeps Vītols, Pāvuls Jurjāns un Pauls Jozuus. Organizatori bija centušies izskaust jebkuru brīvdomības izpausmi un aizliedza svētku repertuārā iekļaut dziesmas ar 1905. gada revolūcijas dziesminieka Raiņa vārdiem. Latviešu kora dziesma bija nogājusi

Mēs tāles sniegsim, kur saule aust . . .

raženu attīstības ceļu, taču tikai daļa bagātīgā dziesmu pūra atrada vietu piekto Dziesmu svētku repertuārā. Svētku koncertā pirmo reizi atskanēja Jāzepa Vītola varēnā «Gaismas pils», viņa kantāte «Dziesma», Alfrēda Kalniņa «Imanta», viena no skaistākajām latviešu tautas dziesmām «Pūt, vējiņi» Andreja Jurjāna apdarē, «Stādīju ieviņu» un «Aiz upītes es uzaugu» tā paša autora apdarē, Emīla Dārziņa liriskā «Mēness starus stigo», Pāvula Jurjāna sabalsotā Līgo dziesmu virkne.

Nākamie četri dziesmu svētki tika rīkoti buržuāziskās kundzības laikā Latvijā. Ja pirmie trīs no tiem, kaut arī rīkoti ekspluatatoru varas stiprināšanas nolūkā, tomēr norisa plašu masu demokrātisko tendenču atmosfērā, tad deviņi Dziesmu svētki bija pilnīgi pakļauti fašistiskās diktatūras slavināšanai.

Sestajos Dziesmu svētkos, kas notika Rīgā 1926. gadā, dalībnieku skaits bija samērā liels (158 kori ar 6526 dziedātājiem un 448 orķestrantī), tomēr kora mākslinieciskā kvalitāte bija diezgan zemā līmenī. Pašdarbības kori nesauņēma nekādu atbalstu. «Dziesmu karš» nenotika, nenotika arī parastā kora apbalvošana. Diriģēja Pauls Jozuus, Alfrēds Kalniņš, Emīlis Melngailis un Teodors Reiters. Repertuārā bija daži vērtīgi pirmatskaņojumi — E. Dārziņa «Senatne», E. Melngaiļa «Rožu dārzs», «Bārenītes slavināšana», «Daba un dvēsele», «Bij man vienas rozes dēļ», «Man māmiņa piesacīja», A. Kalniņa «Brīvība», «Darbs un dziesma», J. Vītola «Rūķīši un mežavēcis» un dažas citas.

Septītajos Dziesmu svētkos 1931. gada jūnijā Rīgā pulcējās 275 kori ar 10 880 dziedātājiem, piedalījās arī apvienotais pūtēju orķestris. No jaunā repertuāra ievēribu pelna Jāzepa Vītola dziesmas «Kara|meita», «Upe un cilvēka dzīve» un «Saules svētki», Emīļa Melngaiļa «Jāņu vakars», «Tautu meita mellacite» un «Cekulaina zīle dzied», Jāņa Zāliša «Ceļš uz dzimteni», Paulas Licītes «Ganiņš». Pirmo reizi ar tautas dziesmu «Laimiņai pavaicāju» un «Trīcēj' kalni» apdarēm sevi pieteica Jēkabs Graubiņš. Diriģentu sarakstā pirmo reizi parādījās Teodora Kalniņa vārds.

Astotajos Dziesmu svētkos 1933. gada jūnijā Rīgā piedalījās 251 koris ar apmēram 8000 dziedātāju.

Repertuārā bez jau agrāk atskaņotām dziesmām izskanēja jauno komponistu M. Zariņa, P. Barisona, E. Dārziņa, J. Kalniņa un citu komponistu dziesmas. Diriģēja E. Melngailis, P. Kalniņš, T. Reiters.

Deviņtajos Dziesmu svētkos, kas notika 1938. gada jūnijā Rīgā, spēcīgākos mākslinieciskos iespaidus radīja klasiķu A. Jurjāna, J. Vītola, E. Dārziņa, E. Melngaiļa un A. Kalniņa dziesmas, kaut arī tās šoreiz bija mazākumā. Organizatori darīja visu, lai svētki kalpotu fašistiskās diktatūras stiprināšanai: uzaicināja piedalīties aizsargu, aizsardžu un militāro organizāciju koros; tradicionālā garīgā koncerta vietā notika īpašs «vadoņa» Ulmaņa godināšanas koncerts.

Ar trokšņainu bungu riboņu un slavas runu plūdiem par godu prettautiskajai fašistiskajai diktatūrai, kam sveša

patī dziesmu svētku ideja, izbeidzās dziesmu svētku vēstures posms, kas tautas kultūras attīstībā atrodas aiz pagātnes tumšās svītras.

Taču latviešu progresīvo sabiedrisko darbinieku un skaņražu veiktais darbs nebija zudis. Savu dabisko turpinājumu tas guva darbaļaužu valstī, padomju republiku brālīgajā sadraudzībā.

* * *

Padomju Latvijā Dziesmu svētku ideja iegūst savu vispilnīgāko īstenojumu. Par svētku organizēšanu rūpējas valsts, visa sabiedrība, nevis kāda atsevišķa ļaužu grupa, kā tas bija agrāk. Viens no galvenajiem sociālistiskās valsts kultūras attīstības principiem ir visnotaļ atbalstīt un nodrošināt mākslas augšupeju, padarīt lielās mākslas vērtības tuvas un pieejamas ikkatram cilvēkam. Efektīvs līdzeklis katra sabiedrības locekļa personības izkopšanai, idejiskajai un estētiskajai izglītošanai ir līdzdalība mākslinieciskajā pašdarbībā. Darbojoties koros, dažādos ansambļos un orķestros, deju un drāmas kolektīvos, iesaistoties cita veida pašdarbībā, daudzi jo daudzi mākslinieciski apdāvināti strādnieki, kolhoznieki un inteliģences pārstāvji gūst lielu gandarījumu. Viņu kultūras limenis kļūst arvien augstāks.

Pēckara periodā Padomju Latvijā veikti kardināli pasākumi, kas nodrošina mūzikas mākslas vispusīgu attīstību. Tie skar ne tikai muzicēšanas profesionālo, bet arī pašdarbības sfēru.

Minēsim tikai dažus no šiem pasākumiem.

Latvijas PSR Kultūras ministrijas sistēmā par mākslinieciskās pašdarbības attīstību rūpējas Klubu un bibliotēku pārvalde, kas ciešā sadarbībā ar partijas rajonu un pilsetu komitejām un darbaļaužu deputātu padomju izpildu komitejām veic pasākumus kultūras dzīves rosmes stimulēšanai.

Lai nodrošinātu metodisku un organizatorisku palīdzību visām mākslinieciskās pašdarbības nozarēm, nodibināts Em. Melngaiļa Tautas mākslas nams. Tas rūpējas par koru repertuāru, nošu iespiešanu, diriģentu kvalifikācijas celšanu, sistemātiski rīko koru salidojumus, rajonu un zonālās dziesmu dienas. Tautas mākslas namā katrs mākslinieciskās pašdarbības kolektīvs var saņemt vajadzīgo palīdzību. Pašdarbības korus atbalsta arī arodbiedrības, rūpnīcas, uzņēmumi, mācību iestādes. Tiek celti jauni kultūras nami, klubi un tautas nami, kas piemēroti daudzveidīgo pašdarbības pasākumu organizēšanai.

Lai veidotos labi kori, nepieciešami augsti kvalificēti diriģenti. Tas ir viens no galvenajiem koru kultūras izaugsmes priekšnoteikumiem. Arī šajā jomā paveikts daudz. Jau pirmajos pēckara gados Jāzepa Vītola Latvijas Valsts konservatorijā tika nodibināta kordiriģentu nodaļa. Teicamu speciālistu vadībā šeit augstāko izglītību ieguvuši daudzi talantīgi kordziedāšanas entuziasti, kas tagad strādā visos Latvijas novados. Aktīvi darbojas arī dziedāšanas skolotāji, kas beiguši mūzikas skolas un pedagoģiskās mācību iestādes.

Ciešā mijiedarbībā noris koru kultūras attīstība un dziesmu daiļrade. Koru augsmei nepieciešamas jaunas, mākslinieciski augstvērtīgākas dziesmas, bet koru augstais mākslinieciskais līmenis dod komponistiem iespējas radīt izteiksmes ziņā bagātīgākas dziesmas, ļauj krāšņā, tēlainā valodā stāstīt par mūsu šodien. Ši mijiedarbība sevišķi aktīva kļuva ap 1960. gadu, kad republikā bija izveidojušies vairāki spēcīgi kori, kuru mākslinieciskā snieguma līmenis jau bija tuvs profesionālo koru dziedājumam, un sākās Tautas kolektīvu kustība. Tautas kori aizvien biežāk iestudē un izpilda mūsdienu komponistu un klasiķu lielas formas darbus. Tas veicina nozīmīgu skaņdarbu popularizēšanu, rosina komponistus strādāt kora dziesmas, vokāli instrumentālā un oratorijas žanrā.

Tautā iemīļotajai kora mākslai, kurā uzkrātas milzīgas estētiskas vērtības, ir liela un nozīmīga loma mūsu kultūras dzīvē. Tāpēc Padomju Latvijā dziesmu svētkiem ir tāds vērīnīgums, tāpēc tiem tiek veltīts tik daudz uzmanības.

Jau 1945. gadā, kad tikko kā Latgalē, Vidzemē un Rīgas pievārtē bija aplukušas kara vētras, bet «Kurzemes katlā» vēl turpinājās cīņas, dzima doma par dziesmu svētku tradīcijas atjaunošanu. Februārī Rīgā notika pirmā koru skate. Tās programma vēl bija šaura, dalībnieku bija maz, taču daudzciētūšajā zemē no jauna iegailējās dziesmu dzirksts. Tā paša gada augustā Rīgā, Komunāru laukumā, diriģentu Jēkaba Mediņa, Leonīda Vignera un Jāņa Ozoliņa vadībā dziedāja 2 tūkstoši dalībnieku liels

popkoris. 1947. gadā republikas rajonos notika plašākas koru un ansambļu skates, kas ieskandināja pirmos Padomju Latvijas Dziesmu svētkus. Tos bija paredzēts organizēt Rīgā 1948. gada 19., 20. un 21. jūlijā. Pirms došanās uz Rīgu kori pulcējās savu rajonu svētkos. Kopumā visos 25 republikas rajonu dziesmu svētkos piedalījās 1003 kori (1873. gada Dziesmu svētkos tieši tik daudz bija dziedātāju). Tāda kordziedāšanas masveidība vēl nekad nebija pieredzēta.

Pirmajos Padomju Latvijas Dziesmu svētkos piedalījās vairāk nekā 20 tūkstoši dziedātāju. Pirmo reizi dziesmu svētku vēsturē šajos Dziesmu svētkos skanēja arī bērnu koru sudrabetās balsis.

Pēc senas tradīcijas svētkus ievadīja dalībnieku gājiens. No Pionieru pils laukuma dziedātāju kolonnas caur Rīgas centru devās uz «Dinamo» stadionu, kur noskatījās deju kolektīvu priekšnesumus un noklausījās orķestru, profesionālo mākslinieku un dažu atsevišķu koru koncertu.

PSRS un Latvijas PSR himnu svinīgās skaņas vēsta, ka svētki sākušies. Jūlija Vanaga un Meinharda Rudziša sacerēto prologu skandē ievērojami skatuves mākslinieki Alma Ābele un Arturs Filipsons. Dzied Valsts koris Jāņa Ozoliņa vadībā. Koši skan tautas dziesma «Dziedot dzimu, dziedot augu» Alfrēda Kalniņa aparē un Emīla Dārziņa «Senatne». Valsts operas un baleta teātra koris Haralds Medņa vadībā dzied Emīļa Melngaiļa dziesmu «Jāņu vakars», ukraiņu tautas dziesmu «Eju pļavu, zirgu vedu» un Marģera Zariņa «Veji no Volgas». Pēc tam uzstājas

dejojāji, spēlē kokļu orķestris (vadītājs S. Krasnopjorovs), dzied ventspilnieku koris H. Prūša vadībā un Teodora Kalniņa vadītais Latvijas radio koris. Raitā soli uznāk Darba rezervju skolu pašdarbnieki, un dejas mijas ar dziesmām līdz vēlam vakaram. Sportisti savu mākslu rāda jau prožektoru gaismā.

20. jūlija pievakarē sākās lielais koru koncerts Komu-nāru laukumā. To noklausīties bija ieradušies ap 100 tūkstoši cilvēku. Te pirmo reizi izskanēja Pētera Barisona «Dziesmai šodien liela diena» ar Arvīda Skalbes vārdiem. Jau toreiz bija skaidrs, ka šī skaistā dziesma izteic svētku dziļāko būtību, ka tai lemts ilgs mūžs. Un tiešām, Pētera Barisona dziesma kļuvusi par visu Padomju Latvijas dziesmu svētku muzikālo emblēmu. Dziedāja jauktie kori, sieviešu kori, bērnu kori. Tik daudz dziesmu — 63 — vēl nevienos svētkos nebija bijis. Jāņa Ozoliņa vadībā skanēja B. Aleksandrova varenā dziesma «Lai Padomju valstij ir slava» un paša diriģenta sacerētā «Sveiciens Padomju Latvijai» ar J. Sudrabkalna vārdiem. Jēkabs Mediņš diriģēja E. Dārziņa «Mēness starus stīgo» un E. Melngaiļa «Senatnes» skaisto skaņu rakstu. Leonīds Vīgners, smalki niansējot, diriģēja J. Vitola «Gaismas pili» un A. Kalniņa «Meža meitu».

Bērnu koris dziedāja populāro J. Ozoliņa dziesmu «Skaista mūsu zeme dzimtā», P. Līcītes «Auž māsa zvaigzņi karogā», I. Dunajevska «Labī dzīvot Padomju zemē» un tautas dziesmas «Sidrabiņa upi bridu» un «Man dziesmiņu nepietrūka».

Spēcīgās vīru balsis skandināja A. Aleksandrova, Jēk. Mediņa, J. Vitola, E. Dārziņa patriotiskās dziesmas. Pēc tam uzstājās sieviešu kori.

Koncerta nobeigumā izskanēja krievu dziesma «Lejup pa māmuļu Volgu» un latviešu tautas dziesmas «Trīcēj' kalni, skanēj' meži», «Kur tu skriesi, vanadziņi», «Pūt, vējiņi» un «Rīgas torņa gala zīle».

Nākamajā dienā svētki turpinājās. Skanēja latviešu, krievu, igauņu un lietuviešu dziesmas gan lielā kopkora, gan vīru, sieviešu un bērnu kopkoru izpildījumā. Tās skanēja krāšņi, sagādājot gandarījumu un prieku kā pašiem izpildītājiem, tā klausītājiem. Taču, svētkiem beidzoties, vispriecīgākie bija Cēsu Skolotāju institūta koristi un viņu vadītājs, toreiz vēl maz pazīstamais diriģents Imants Kōkars: cēsinieki tradicionālajā «dziesmu karā» bija ieguvuši pirmo vietu un Dziesmu svētku karogu.

Sākot ar pirmajiem Padomju Latvijas Dziesmu svētkiem, visu turpmāko svētku programmā iekļauti arī deju priekšnesumi. Tas sekmējis šo abu pašdarbības žanru strauju attīstību. Svētku norisei klāt nākusi vēl viena jauna tradīcija — tiek rīkotas lietišķās un tēlotājas mākslas izstādes, notiek tematiski atbilstošas teātra izrādes un profesionālo mākslinieku koncerti. Uz svētkiem allaž ierodas daudz viesu no brālīgajām republikām un ārzemēm. Svētku koncertus pārraida Vissavienības radio, bet pēdējos gados arī televīzija un intervīzija.

Ģatavojoties otrajiem Padomju Latvijas Dziesmu svētkiem, kas notika 1950. gadā, tika paveikts nopietns darbs.

Komponisti bagātināja koru repertuāru ar vairākām lieliskām dziesmām. To skaitā jāmin tādas kā Jēk. Mediņa «Kolhoza namdari» un «Arāja dziesma», Ā. Skultes «Darbam slava» u. c. Jaunas oriģināldziesmas, kā arī interesantas tautas deju un rotaļu dziesmu apdares deva M. Zariņš. Nenogurstoši, ar labām sekmēm kora dziesmas novadā strādāja A. Zilinskis, P. Līcīte, J. Ķepītis un citi. Jaunajam laikmetam moži dzīvoja līdzī mūsu mūzikas klasiķi E. Melngailis un Alfr. Kalniņš.

1949. gada vasarā visos republikas rajonos un arī Rīgā notika dziesmu dienas, kurās kopā piedalījās ap 33 tūkstoši dziedātāji un ap 280 tūkstoši klausītāji. Šie sarīkojumi palīdzēja stabilizēt koru darbību, stimulēja daudz jaundibināto kolektīvu organizatorisko nostiprināšanos un māksliniecisko izaugsmi. Isi pirms republikas Dziesmu svētkiem 1950. gada vasarā notika rajonu dziesmu svētki. Šī pēdējā gatavības pārbaude rādīja, ka koru sniegums ir kvalitatīvi audzis, kļuvis līdzsvarotāks. Tā tam arī vajadzēja būt, jo vietējie partijas un padomju orgāni pievērsa svētku sagatavošanai lielu uzmanību. Visos rajonos notika vairāki kopmēģinājumi, svētku virsdiriģenti sniedza koriem sistemātisku metodisku palīdzību, deva norādījumus par dziesmu pareizu interpretēšanu. Darbā rūdījumus guva ne tikai dziedātāji, bet arī diriģenti.

1950. gada Dziesmu svētku virsdiriģenti bija Jēk. Mediņš, J. Ozoliņš, L. Vīgners, T. Kalniņš, M. Zukovs un H. Mednis, goda diriģenti — E. Melngailis un Alfr. Kalniņš. Dalībnieku skaits pārsniedza 22 tūkstošus.

Programmā bija ietvertas vairākas dziesmas no iepriekšējiem svētkiem, kas jau bija ieguvušas paliekamu vietu mūsu mūzikas zelta fondā. Pirmo reizi auditorija dzirdēja J. Vitola «Rīgā pirkur sirmu zirgu», E. Melngaila «Kāde pārņāksi, bāleliņ», J. Reinholda «Sviniet gaviļu dienu», Alfr. Kalniņa «Brīvība», latgaliešu tautas dziesmu A. Jurjāna apdarē «Toli dzeivoj muna milō», A. Novikova «Uz priekšu, jaunatne» (visas jauktajam korim), kā arī daudzdas speciāli viru, sieviešu un bērnu koriem aranžētas dziesmas. Sirsnīgu atzinību izpelnījās liriskā krievu tautas dziesma «Baltā ieva» un ukraiņu dziesma «Kā krāc un bango Dņepra plašā», kuras pēc šiem svētkiem kļuva iemīļotas un daudz dziedātas visos republikas koros.

«Dziesmu karā» pirmo vietu un svētku karogu atkal ieguva Cēsu Skolotāju institūta jauktais koris Imanta Kokara vadībā.

Trešie Padomju Latvijas Dziesmu svētki notika Rīgā 1955. gada jūlijā. Mežaparkā uzcēla speciālu stacionāru estrādi, kurā vienlaikus var novietoties ap 10 tūkstoši izpildītāji. (Jaunceltās estrādes ietilpīgums limitēja dalībnieku skaitu šiem un arī visiem nākamajiem dziesmu svētkiem, tas ir, — 18—19 tūkstoši.) Klausītājiem izbūvēja ap 30 tūkstoši sēdvietu.

Jau dziesmu svētku starplaikā koros bija aizsācies diferenciēšanās process. Spēcīgāko diriģentu vadībā pakāpeniski veidojās lieli, stabili kolektīvi.

Programmas izpildījuma kvalitāte salīdzinājumā ar 1950. gadu bija augusi. Kopkoris it brīvi spēja nodziedāt

tādas sarežģītas dziesmas kā E. Dārziņa «Senatne», M. Gļinkas «Slava» no operas «Ivans Susaņins» un citas.

Interese par svētkiem bija milzīga. Mežaparks pirmo reizi uzņēma pāri par 100 tūkstošiem mūzikas mākslas mīļotāju, kas gribēja noklausīties svētku programmu.

Par svētku sākumu vēstīja fanfaru skaņas («Dziesmai šodien liela diena» motīvs), pēc tam skanēja PSRS un LPSR majestātiskās himnas. Koris izpildīja V. Muradeli dziesmu «Partija — ceļvedis drošs», kā arī E. Dārziņa «Lauztās priedes», M. Gļinkas «Slavu», M. Zariņa «Miera maršu», J. Ozoliņa «Būsim jauni», revolucionāro dziesmu «Ar kaujas saucieniem uz lūpām».

Dejotāji svētkiem bija sagatavojuši 15 dejas. Tās raibā virknē mijās ar jaukto, vīru, sieviešu un bērnu koru priekšnesumiem. Repertuārā liela vieta bija ierādīta brālīgo tautu mākslai. Dejotāji un dziedātāji izpildīja krievu, ukraiņu, baltkrievu, moldāvu un citu tautu dejas un dziesmas. Tas bija dabiski, jo Padomju zemē tautu draudzība ir dzīves pamatu pamats.

Mazajiem dziedātājiem jaunās dziesmas bija sacerējuši komponisti P. Līcīte («Pionieri»), J. Ozoliņš («Dziesma — draugs»), A. Zilinskis («Ābeļdārz») u. c.

Koncerts ieilga līdz vēlam vakaram. Dziedātāji pēc koncerta sumināja jaunās estrādes cēlājus, bet publika no atsaucīgajiem dziedātājiem prasīja piedevas vēl un vēl. Koncerta izskaņā vēlreiz tika dziedāta visiem mīļā tautas dziesma «Pūt, vējiņi».

Nākamajā dienā notika svētku koncerta atkārtojums ar daļēji mainītu programmu, kuras noslēgumā skanēja J. Vītola «Gaismas pils».

«Daugavas» sporta stadionā notika speciāls deju kolektīvu koncerts, kas guva lielu publikas atsaucību. Teātri un profesionālie mūziķi svētku dalībniekiem sniedza speciālas izrādes un koncertus.

Galvenie diriģenti Jēk. Mediņš, T. Kalniņš, L. Vigners, J. Ozoliņš, E. Tons, H. Mednis un J. Dūmiņš plašās programmas interpretēšanā bija ieguldījuši lielu darbu. Svētki bija izdevušies.

Ceturrtie Padomju Latvijas Dziesmu svētki notika 1960. gadā. Tajos bija vērojami principiāli jauni svarīgi vaibsti. Kultūras dzīvē ieguldītais darbs sāka dot ražu.

Piecdesmitajos gados kopējā darba darītājiem pievienojās jaunā komponistu paaudze: Aldonis Kalniņš, Valters Kaminskis, Ģederts Ramans, Edmunds Goldšteins, Oļģerts Grāvītis un citi. Spēji aktivizējās, plaši izvērsās komponistu daiļrade visos žanros, arī dziesmu jomā. Šodien daudzi kori iecienījuši Ald. Kalniņa smalkām noskaņām cauraustās dziesmas, sevišķi iepatikusies viņa melodiski tēlainā, brīvi plūstošā dziesma «Latgalē». Liels mūsu mūzikas ieguvums ir V. Kaminska dziesmas «Priedes», «Zvērests», «Himna dzimtenei». Joprojām aktīvi tajos gados dziesmu žanrā strādāja M. Zariņš, Ā. Skulte, J. Ķepītis, L. Garūta, A. Zilinskis, simfonists J. Ivanovs sāka biežāk pievērsties kora dziesmai.

*Tautu dēls skaisti dzied,
Vēl skaistāki tautu meita.
Eit' kopā tad dziedāt,
Tad skanēs vēl skaistāki.*

T. dz.

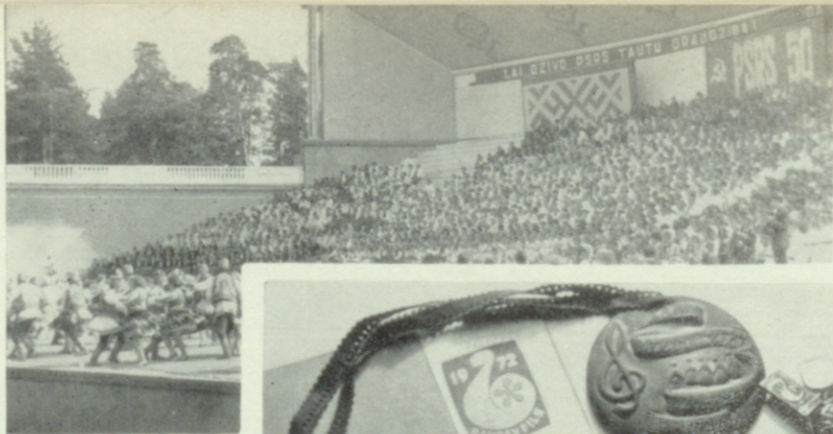

*Padomju Latvijas 1970. gada
Dziesmu svētkos diriģē LPSR
Tautas mākslinieks Jēk. Me-
diņš — šo svētku goda virs-
diriģents*

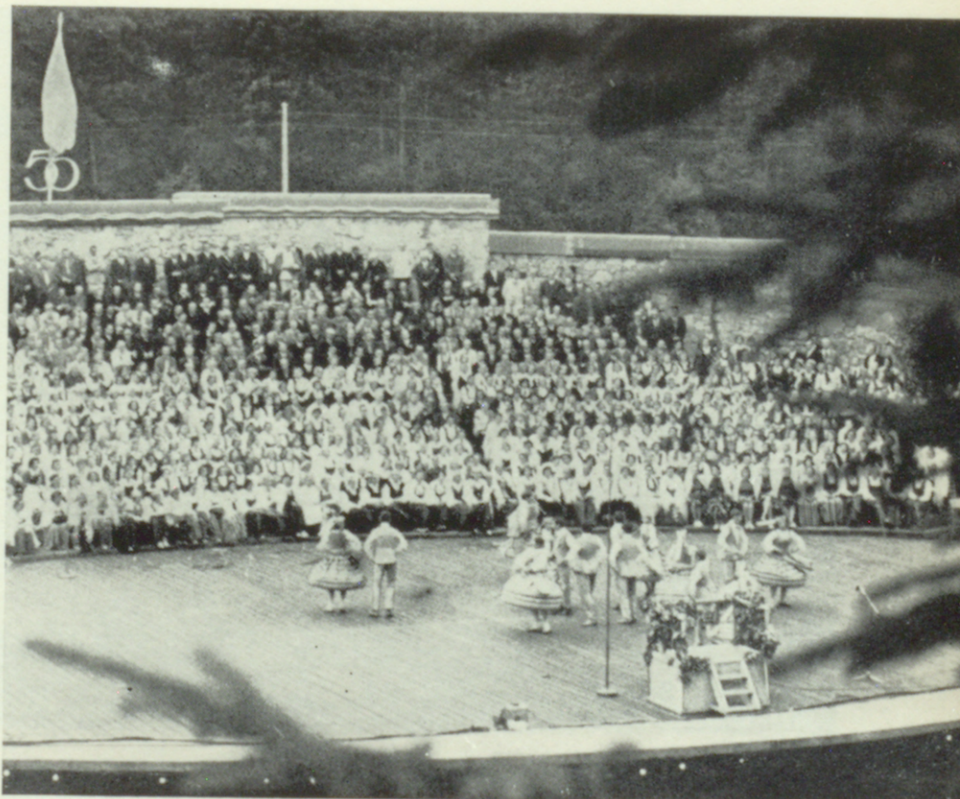
*Zonālie Dziesmu un deju svētki
Daugavpilī*

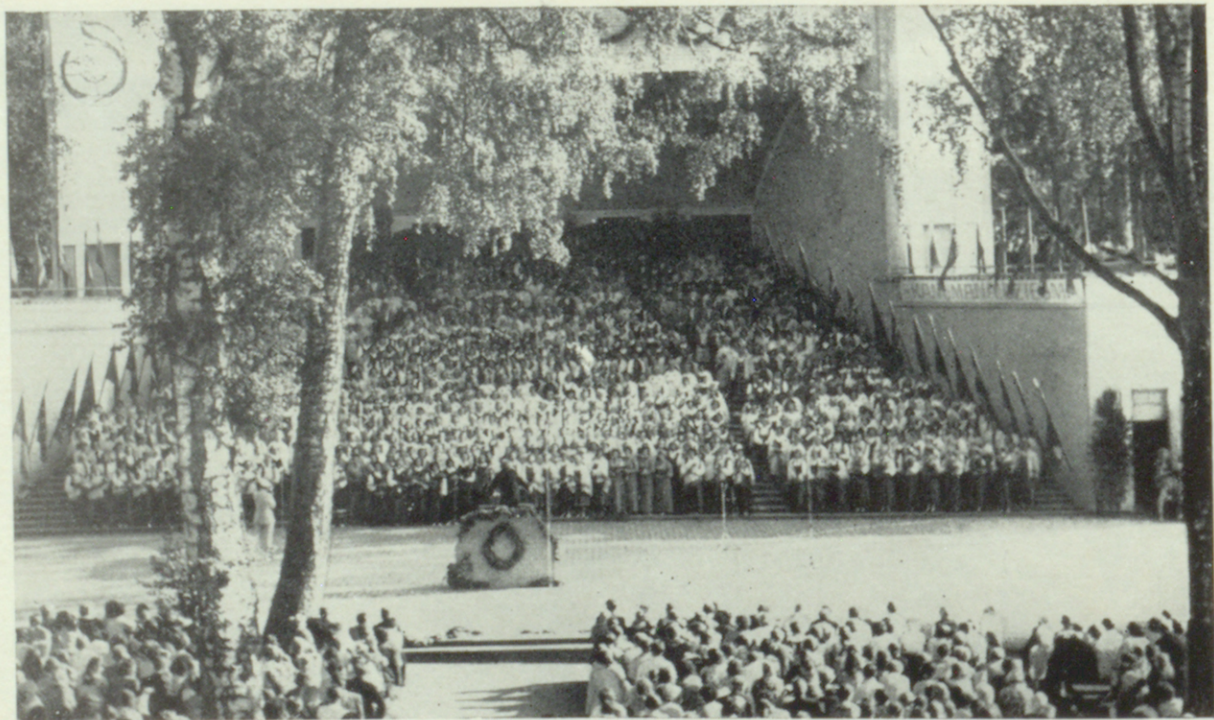
*Ezerā iekrita tūkstoš saušu,
Dzīrkstoša dziesma dzīma.*

E. Plaudis

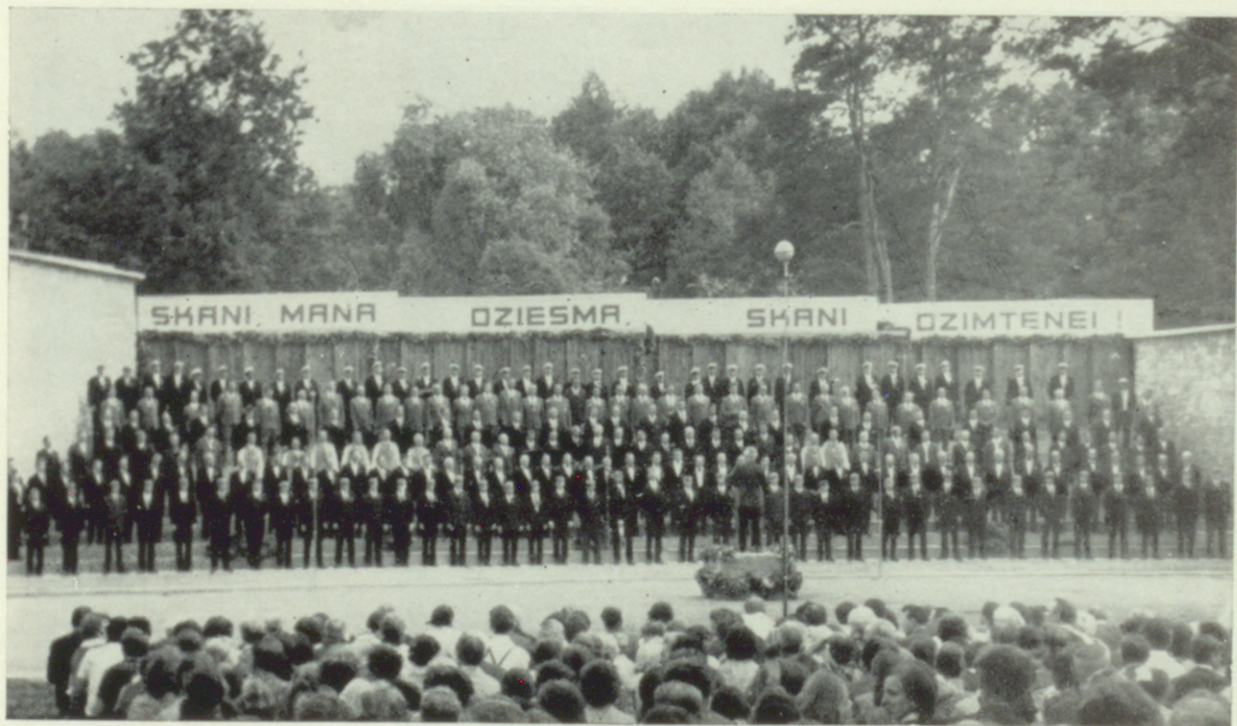

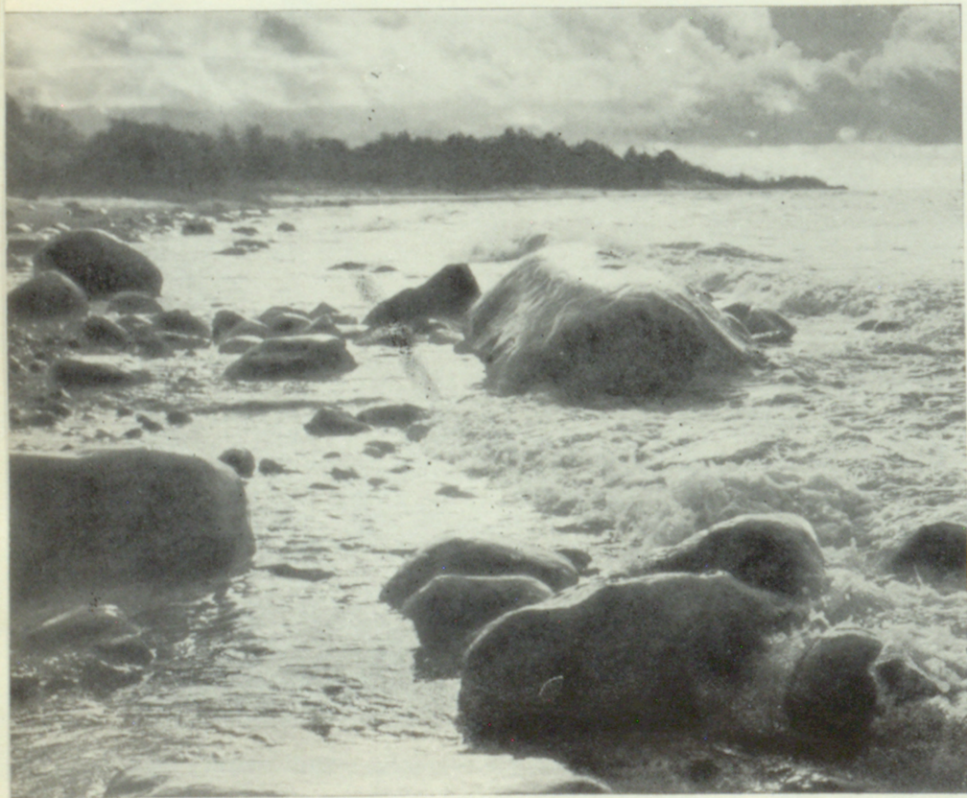
*Zonālie Dziesmu svētki 1972. gadā
Madonā un Valkā*

Skandziesmas Durbes parka estrādē Tukumā

Vīru kori Dobeles estrādē zonālajā salidojumā 1972. gadā

*Rīta vēju kuģim priekšā jūgsim,
Lai pār viļņu smailēm vieglī nes...*

V. Vīgante

Dejo Dzintarkrasta puiši

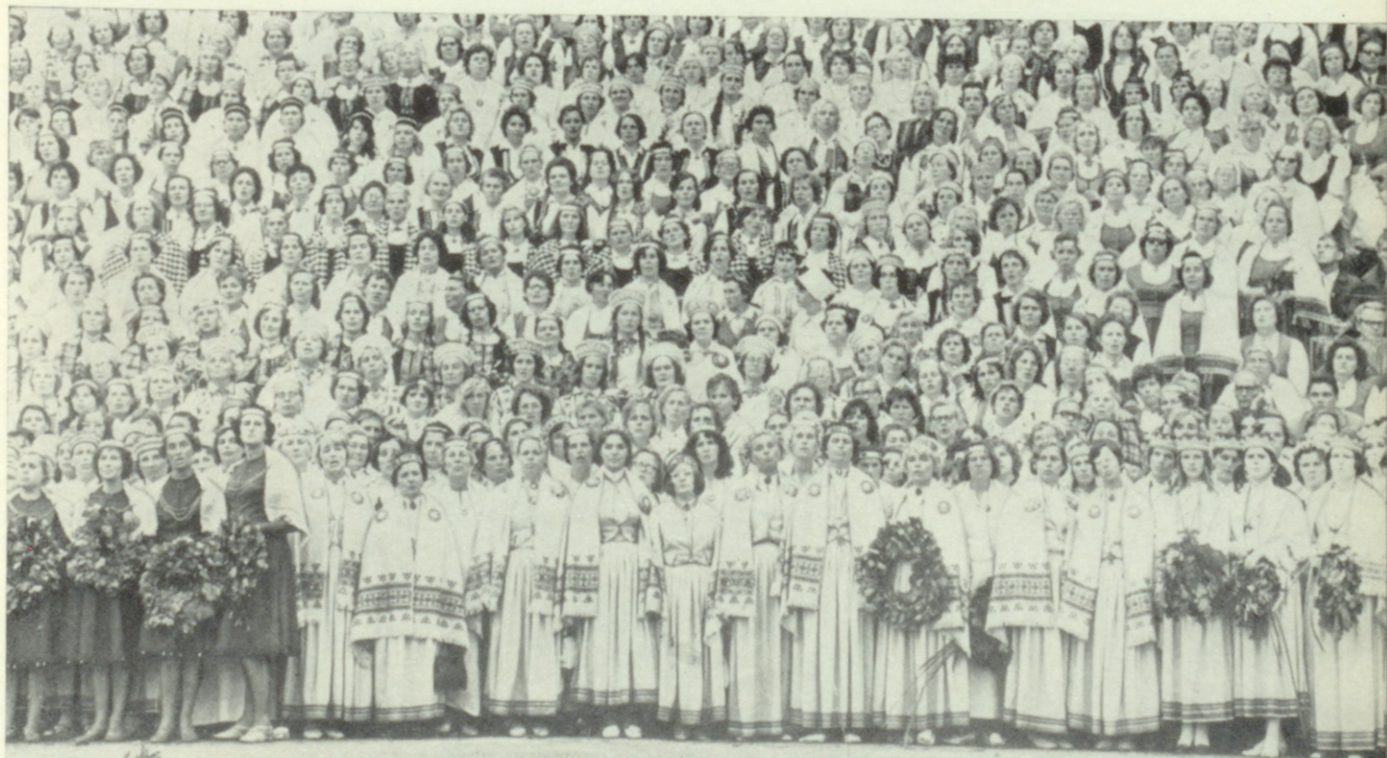

*Druvas ir bronzas arfas — pār vārpu
stīgām
Vēju lokanie pirksti var skriet...*

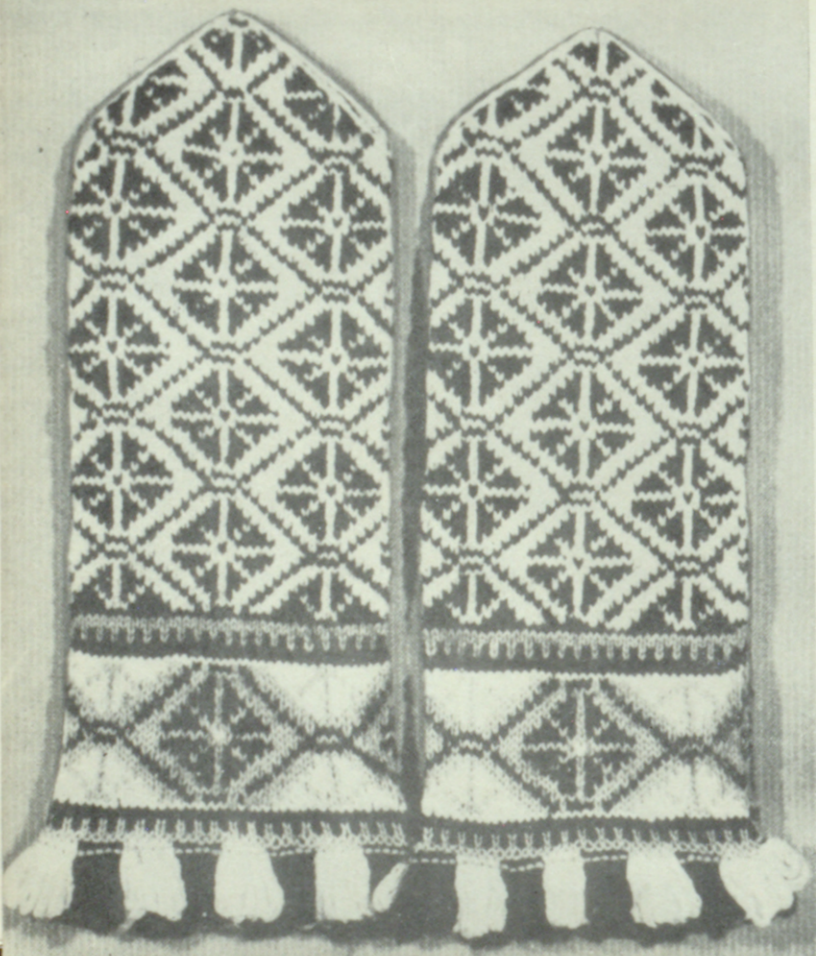
M. Ķempe

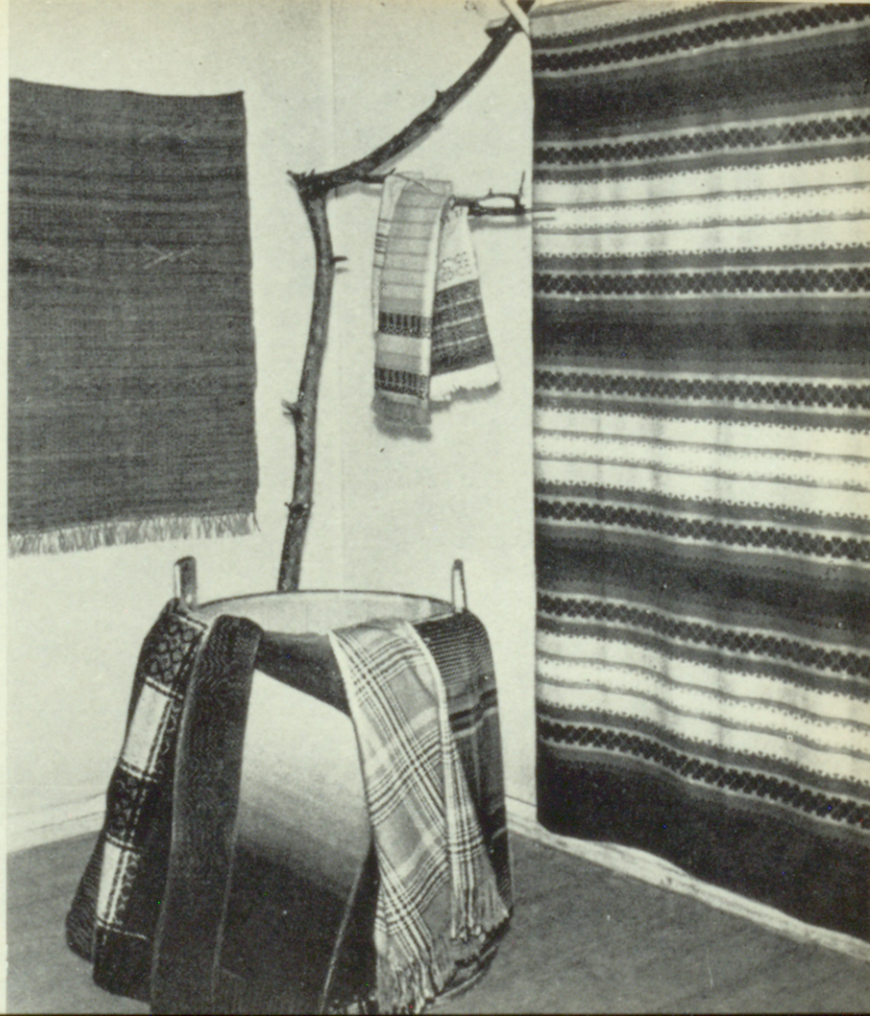

*Es cimdiņu noadiju
No deviņi dzipariņi.*

T. dz.

*Dziesmu svētkus allaž kuplina plašas tautas
mākslas izstādes*

*Spēlējat, spēlmaņi,
Es gribu dancot!*

T. dz.

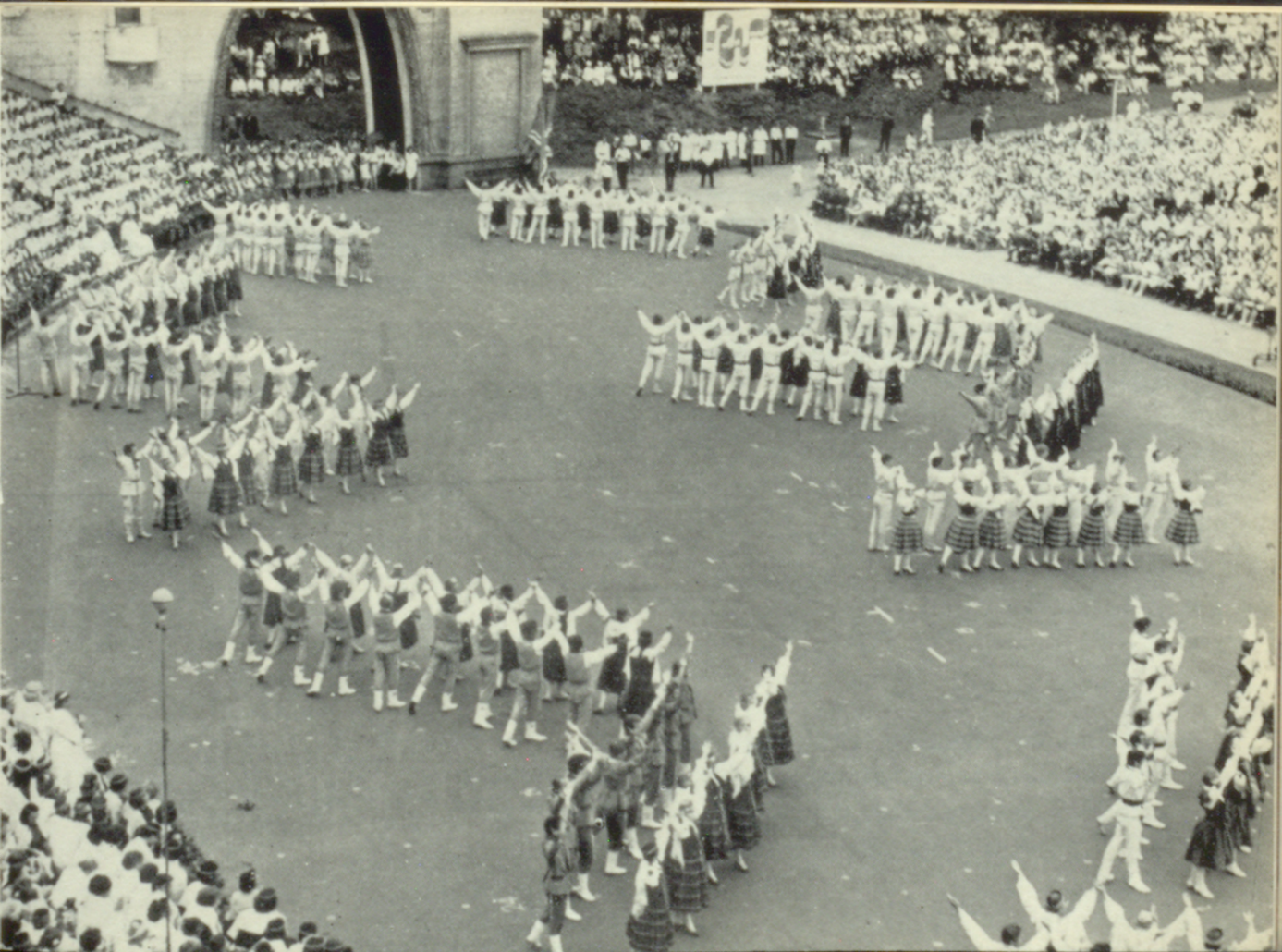
Zīmīgi ir tas, ka spēcīgi Tautas kori izveidojušies ne tikai lielākajās pilsētās, bet arī lauku rajonos. Sajā ziņā varbūt visraksturīgākais piemērs ir Harija Sulca vadītais Tautas koris «Cesvaine». Tas ir īsts mūsdienu lauku koris, kura dziedātāju sastāvs un arī izpildījuma kvalitāte ir tipiski šodienas Latvijas lauku dzīvei. Kori nav zemkopju senajā nozīmē, bet ir agronomi, mehanizatori, zootehniķi, laukkopji, lopkopji — vārdu sakot, tie, kas pārstāv ražošanu sociālistiskajā lielsaimniecībā. Mākslinieciskajā ziņā, dziedājuma tembrālajā noskaņā, ansambļa saliedētībā un dziedāšanas priekā «Cesvaine» neatpaliek no lielāko pilsētu koriem.

Tautas kori, kas skaitliski ir lieli un sastāvā stabili, būtībā neatšķiras no profesionālajiem kolektīviem. Tiem ir pa spēkam atskaņot sarežģītus skaņdarbus, tie droši izvirza sev atbildīgus uzdevumus. Tā, piemēram, G. Kokara vadītais koris «Daile» kopā ar radio simfonisko orķestri ievērojamā padomju komponista D. Kabaļevska vadībā vairākkārt izpildījis «Rekviēmu», kas veltīts Lielajā Tēvijas karā kritušo cīnītāju piemiņai. Šis koris daudzkārt stājies publikas priekšā, atskaņojot Berlioza «Fausta pazudināšanu», Bēthovena 9. simfonijas finālu, M. Zariņa «Valmieras varoņus» un daudzus citus lielas formas darbus. Ne mazumu izcilu darbu klausītājiem snieguši L. Vignera, V. Vikmaņa, H. Medņa, J. Dūmiņa, I. Kokara vadītie kori. Tautas kori bieži muzicē kopā ar simfoniskajiem orķestriem, nereti pavadījumam izmanto ērģeles. Šodien droši varam teikt, ka Tautas kora plaša vēriena koncerti kļuvuši

par parastu parādību mūsu mūzikas dzīvē. Tas nozīmē, ka ievērojami paplašinājusies profesionālās muzicēšanas iedarbība uz plašajām klausītāju masām, ka ievērojami cēlies tautas muzikālās kultūras līmenis.

Pilnīgi saprotams, ka Tautas kora piedalīšanās dažādos lielos pasākumos, salidojumos, dziesmu dienās un dziesmu svētkos ceļ šo sarīkojumu māksliniecisko vērtību. Dziesmu svētku kopkorī šoreiz dzied ap 2500 Tautas kora dalībnieku. Stabīlā intonācija, precīzā, disciplinētā ritmika, smalkjūtīgais dinamiskais niansējums un citas īpašības, kas tik svarīgas masu kora priekšnesuma apstākļos, garantē mākslinieciski augstvērtīgu sniegumu. Nav šaubu, ka arī šajos svētkos tas būs augsts, jo Tautas kori sagatavojušies teicami. Arī citi kori labi apguvuši Dziesmu svētku repertuāru.

Ar Tautas kolektīvu īpatsvara palielināšanos republikā notikušas kvalitatīvas pārmaiņas vēl vienā visai būtiskā mūzikas dzīves nozarē. Protī, paplašinās komponistu daļrades izteiksmes iespējas. Tagad visbiežāk kora dziesmas tiek iecerētas noteiktam kolektīvam, ņemot vērā tā tehniskās iespējas. Tas nozīmē, ka mūsu kora dziesmas attīstībai paveras jaunas perspektīvas. To skaidri saskatām J. Ivanova, Ā. Skultes, Ald. Kalniņa, V. Kaminska, R. Kalsona, Im. Kalniņa un citu komponistu jaunākajās dziesmās. Šis process ir dabīks, tas atnesīs daudz laba un svaiga. Taču komponisti nedrīkst aizmirst, ka no viņiem jaunas dziesmas gaida arī daudzie nelieli un tehniski ne tik spēcīgie kori.

Tautas kora darbībā ir vēl viena svarīga joma — starprepublikāniskie un starptautiskie sakari. Šeit sevišķi jāuzsver «Dzintara» uzvara starptautiskajās kora sacensībās Budapeštā, Rīgas «Dziedoņa», «Tēvzemes», «Dailes», VEF Kultūras pils un Rīgas Medicīnas institūta kora «Rīga» un citu kora panākumi ārzemju koncertturnejās. Visiem Tautas koriem ir draudzīgas attiecības ar vairāku brālīgo republiku kora kolektīviem. Notiek regulāra koncertu apmaiņa. Līdz ar to aug latviešu kora kultūras autoritāte tālu aiz republikas robežām.

Mēs svinam priecīgus tautu draudzības svētkus. Tie aizskan skaistu dziesmu skaņās līdz tuviem un tāliem draugiem. Mūsu dziesmās visas brālīgās padomju tautas saiklausa Padomju Latvijas tautas sirdsbalsi. Un tā ir uzticama drauga balss, kas cildina kopīgo apņēmību iet komunisma ceļu.

LPSR Kultūras ministrs
V. KAUPUZS

**MŪZIKAS UN KULTŪRAS DARBINIEKU NOVĒLĒJUMI
DZIESMU SVĒTKU SIMTGADĒ**

*Dziesmu svētku simtgades dienās esam
saņēmuši apsveikumus un novēlējumus
no brālīgo republiku un mūsu republikas
mūzikas un kultūras darbiniekiem*

Sirmīgi mēnu sirmo dziesmu vēstis sīnīgadu
dabiskāus dziesu vēstis!

Domājot par nāstai manā vēstijūnā bitā, lai mīnā
jaunātnā angla un vīstos, tādā, kas prastā omugānā
un mēstā akvīst grandu no sēnālām, lai sīnā
bitā cīnīgā saņāt, saļēbāt un nosēd tālā
mīnā tādā bagātā mēstijūnā - dziesmā un mēl
pīnā, līdz ar vērā spīdētāmas vāstis tradīcīju
kurpmānā gaduvisā.

Arvīds Jūliņš.

Kall'ā nācubrā !!
Mēd jūmbil' tajā !!
Dārgā kaimīnī !!
Labu Jūmbil'is nācānā !!
Jūstā Emēnā

70. gadsimta gadi, parādīti Latvijas konservā-
torijā - nācētānā manā dziesmā bīnī. Vēstā vīdā
no manā atpīnā gādā mīnā profesmā Jūzēpā
Vitola un Arvīdā Dāngulā tēl, ar lēlā gādā-
nā mēnā dīlīcām Rīgā Latvīnā nacionālās mīzīkās
dziesmā - ar manā dziesmā dāfā.

Un tagad - 100. gadsimta Dziesmā Svētā
100 gādā atpīnā dīnā - domā atpīnā pīnā
jūnā, mīnā dāngā, vīnīgā vīcīnā vīstā dā-
tībīcībā, nāvā. lai šā vīstā atbalos plāsi
nācētānā nēstā Latvījā, bet arī vīstā mīnā B-
domā gēnā, slēdītā nāpīnānā bālībā,
internācīnālā vīcīnā mīnā tautā atpīnā.

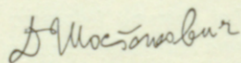
J. J. J.

Сержинский республиканский
группы с республиканскими работами и
квотами - 100 человек. Группы 1000
Восстановления и восстановления работ
и восстановления, которые являются
хорошо организованными работами.

J. J. J.

Pirmo latviešu Dziesmu svētku simtgades dienās sūtu savus vislabākos novēlējumus kora dziedāšanas mīļotājiem un visiem svētku dalībniekiem, kuru dziesmas saprotamas un tuvas visām Padomju Savienības tautām.

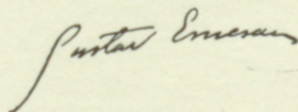
PSRS Tautas mākslinieks,
Sociālistiskā Darba Varonis,
Ļeņina prēmijas laureāts, profesors
Dmitrijs Sostakovičs

DĀRGIE KAIMIŅI!

Labu jubilejas noskaņu!

PSRS Tautas mākslinieks,
Ļeņina prēmijas laureāts,
profesors Gustavs Ernests

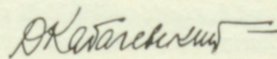

Mana dziļā cieņa un mīlestība pret Latvijas kora kultūru izaugusi ne vien no vispārējiem iespaidiem par lielisko latviešu kora mākslu, bet arī no jūtām, kas radušās tiešā saskarē un kopīgā radošā darbā.

Ar patiesu sirds siltumu un paleicību es vienmēr atceros daudzus kora kolektīvus Rīgā un Ventspilī, ar kuriem man nācies strādāt un uzstāties koncertos, — pirmām kārtām Profesionāli tehniskās izglītības Valsts komitejas kultūras nama Tautas kori «Daile» un bērnu korus.

Pirmo latviešu Dziesmu svētku simt gadu atceres dienā sūtu visiem Latvijas PSR koriem — pieaugušo un bērnu koriem, profesionālajiem un pašdarbības koriem, kā arī to vadītājiem sirsnīgu drauga sveicienu un vislabākos novēlējumus.

PSRS Tautas mākslinieks, Ļeņina
prēmijas laureāts, profesors
Dmitrijs Ka b a l e v s k i s

Dziesma bija karogs, ap kuru pagātnē notika latviešu tautas nacionālā apvienošanās cīņai pret apspiedējiem, bet šodien dziesma ir kļuvusi par izcīnītās brīvības simbolu.

Kora dziesma iesakņojusies latviešu tautas dzīvē. Tā skan skolās un augstskolās, fabrikās un rūpnīcās, lauku ciemos.

Pirms četrdesmit septiņiem gadiem, kad vēl nebiju iepazīsies ar latviešu tautas kora mākslu, man bija lemts tikties ar pazīstamo latviešu dzejnieku Raini. Viņš atgriezās no Minskas, kur bija notikusi konference par baltkrievu pareizrakstības reformu. Satikāmies Viļņā. Līdz šai dienai esmu saglabājis atmiņā dižā dzejnieka un baltkrievu tautas drauga gaišo tēlu. Ši tikšanās mani rosināja interesēties par tuvo kaimiņu — krievu latviešu tautas bagāto kultūru.

Lielā Tēvijas kara laikā sastapu latviešu mūziķus, kas organizēja Valsts kori. It īpaši es sadraudzējos ar kora vadītāju, šobrīd Valsts konservatorijas rektoru Jāni Ozoliņu.

Savā koncertdarbībā bieži vien esmu ietvēris J. Ozoliņa, M. Zariņa un citu latviešu komponistu skaņdarbus. It īpaši esam iemīļojuši baltkrievu valodā tulkoto Raiņa un E. Dārziņa kori «Lauztās priedes».

No Jēk. Mediņa esmu saņēmis vairākas viņa baltkrievu tautas dziesmu apdares. Ar pateicību esam pieņēmuši šo vērtīgo dāvanu, ar mīlestību esam tās iestudējuši un iekļāvuši baltkrievu tautas dziesmu krājumos.

Draudzība un biežās tikšanās ar Latvijas kora kolekti-

viem un diriģentiem vienmēr sagādājušas lielu estētisku baudījumu un morālu gandarījumu.

Šajā gadā latviešu tauta atzīmē simts gadus kopš pirmajiem Dziesmu svētkiem, kas notika 1873. gadā. Šajā dienā man gribētos novēlēt latviešu tautai un tās radošajai inteliģencei jaunus lielus panākumus tautas materiālās un garīgās kultūras attīstības jomā un devītās piecgades uzdevumu pirmstermiņa izpildē.

Lai zied un kļūst stiprākā mūsu tautu nesaraucamā draudzība!

Lai dziesma iedvesmo un sauc uz priekšu pretī Komunisma mirdzošajām virsotnēm!

BPSR Komponistu savienības
valdes priekšsēdētājs,
PSRS Tautas mākslinieks,
professors Grigorijs S i r m a

J. Kupča

DĀRGIE BIEDRI!

Ar latviešu kora kultūru es pirmo reizi tuvāk iepazīnos grūtajos Lielā Tēvijas kara gados; toreiz es piedalījos jaunorganizētā Latviešu mākslas ansambļa sagatavošanā koncertiem Maskavā. Tās bija neaizmirstamas dienas, kas atklāja man latviešu kora dziesmas aprbrīnojamo daiļumu. Vēlāk man laimējās būt pēckara pirmā lielākā koru koncerta — tautas svētku — aculieciniekam 1945. gadā Rīgā.

Esmu priecīgs, ka man dota iespēja šajās lappusēs sveikt jubilejas Dziesmu svētku dalībniekus un izteikt patiesu sajūsmu par dziedātāju un talantīgo diriģentu iedvesmas pilno mākslu. Novēlu jums, dārgie draugi, sekmes jūsu radošajā darbā, kas veltīts brālīgās Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas tautas kultūras plauksmei.

PSRS Tautas mākslinieks,
profesors Vladislavs Sokolovs

В. С. Соколов

DĀRGIE DRAUGI!

Nekur nav tik spilgti izpaudusies tautas dvēsele, cilvēku tiekšanās pēc garīgās vienotības un kolektīva spēka apziņas kā kora mākslā.

Latviešu padomju tauta atzīmē dziesmu svētku simtgadi. So ievērojamo notikumu ar prieku sagaida mūziķi un mūzikas mīļotāji visā Padomju Savienībā, arī Ukrainā, kur kopš seniem laikiem tautā dzīvo kora dziedāšanas tradīcijas.

Lai jūsu dziesma vienmēr sniedz radošu prieku darbīgai, talantīgai latviešu tautai un gūst dzīvu atbalsi mūsu dižās sociālistiskās Tēvzemes tautu sirdīs!

Ukrainas Padomju komponistu savienības
valdes priekšsēdētājs,
PSRS Tautas mākslinieks,
profesors Andrejs Štogaренко

А. Штоторенко

DĀRGIE KOLEĢI!

Latviešu kora dziedāšanas simtgades svētkos, kuros, varu sacīt bez pārspilējuma, kā dziedātāji un klausītāji piedalās visa latviešu tauta, nododu jums kvēlu, brāļu sveicienu no daudz balsīgi dziedošās Gruzijas, kuras kora tradīcijām arī sirma vēsture.

Mēs pateicamies jums par to, ka dziedat gruzīnu dziesmas, par jūsu svētku plašo internacionālo vērienu, par to, ka audzināt un attīstāt cilvēkus dailes izjūtu.

Gruzijas PSR Kultūras ministrs,
GPSR Tautas mākslinieks,
profesors
O t a r s T a k t a k i š v i l i

Otar Taktaķišvili

Jaunības gadi, pavadīti Latvijas konservatorijā, — skaidrākie manas dzīves brīži. Nekad no manas atmiņas neizgāisīs gaišie mīļo profesoru Jāzepa Vitola un Arvida Daugļa tēli, ar lielu gandarījumu un pateicību atceros draudzību un sadarbību ar maniem kolēģiem Rīgā. Latviešu nacionālās mūzikas dzīve — arī manas dzīves daļa.

Un tagad — I latvju Dziesmu svētku 100 gadu atceres dienā — domās atgriežos pie jums, mīļie draugi, sirsnīgi sveicinu svētku dalībniekus, novēlu, lai šo svētku atbalss plaši noskanētu ne tikai Latvijā, bet arī visā Padomju zemē, sludinātu saprašanos, brālības un internacionālisma idejas mūsu tautu starpā.

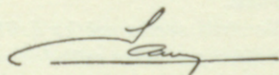
Lietuvas PSR Tautas mākslinieks,
profesors S t a s i s V a i ņ u n s

Stasis Vaiņuns

Sirsniņi sveicu latviešu draugus tautas mākslas svētkos — Dziesmu svētku simtgadē!

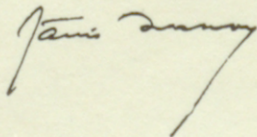
Aprīnoju milzīgās rūpes un uzmanību, kādu brālīgajā Latvijā velta kora kultūrai.

Armēnijas PSR Tautas mākslinieks,
profesors Ohaness Čekidžjans

Latviešu lielajos kultūras svētkos, kas veltīti PSRS nodibināšanas 50. gadadienai un Latvijas dziesmu svētku simtgadei, mans vissirsniņākais sveiciens lielajam dziedātāju un mūziķu pulkam un novēlējums gūt lielus panākumus turpmākajā darbā, sasniegt jaunas virsotnes mūzikas mākslā, lai latviešu dziesmas lielā diena tālu jo tālu skanētu.

PSRS Tautas mākslinieks,
profesors Jānis Ivanovs

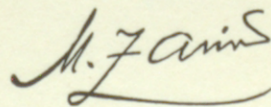

«...uzcītie dziedātāju kori ar saviem vadoņiem virzinās savus soļus uz sirmo Rīgu. Viņi pierādīs, ka laika gars, kas mūs modinājis, paģēr, lai cilvēks cilvēku, tauta tautu godā turētu, cits no cita mācītos un pieņemtu to, kas labs un paturams...» — tā 1873. gadā rakstīja Kronvaldu Atis, aicinādams tautu uz pirmajiem vispārējiem Dziesmu svētkiem.

Viņa vārdi aprīnojamā kārtā sasauca ar to, ko domājam šodien. Šodien pienācis laiks, par kuru sapņoja dedzīgais tautas tribūns: cilvēks cilvēkam kļuvis brālis, tauta tautu godā tur, dziesmas skan brīvi un vareni. Pirms simts gadiem — daži simti dziedātāju, tagad — desmitiem tūkstošu! Pirms simts gadiem — bāri un nedroši, tagad — lepnī un krāšņi, lepnī uz panākumiem, kādus esam guvuši jaunas dzīves ceļšanā. Svētkus svinam krāšņi, jo dziesmas simtgade saistās ar mūsu republikas piecdesmit gadu atceri.

Lokaties, mežu gali, lai balsiņis pāri skan!

PSRS Tautas mākslinieks
Mārgeris Zarīņš

Sirsnīgi sveicu visus dziesmu draugus lielajos svētkos —
dziesmu svētku simtgadē ar mūsu komponistes Lūcijas
Garūtas dziesmas vārdiem:

Skani, skani, tautu dziesma,
pāri kalniem, lejiņām,
Lai nāk tālas draugu tautas
mūsu dziesmās klausīties!

PSRS Tautas skatuves māksliniece
Zermena Heine-Vāgnere

Z. Heine-Vagnere

Kopš pirmajiem latviešu Dziesmu svētkiem pagājis vesels
gadu simtenis. Sogad, atzīmējot izcilo jubileju, atkā kopā
pulcējas tūkstošiem dziedātāju, lai demonstrētu augstos
sasniegumus, kādi mūzikas kultūrā gūti padomju varas
gados. Komponistu un dziedātāju ieguldījumam jubilejas
svinībās pievienojas krāšņās, aizraujošās tautas dejas, kā
arī tautas lietišķās un tēlotājas mākslas druvas kopēju
devums.

No sirds sveicu svētku dalībniekus un kopā ar visu tautu
priecājos par mūsu mākslas sasniegumiem.

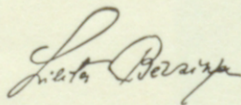
PSRS Tautas mākslinieks, profesors Leo Svemps

Leo Svemps

Ar dziļu cieņu sekoju mūsu republikas dziedātāju paš-
aizliedzīgajai sevis atdevei, ko tie parādīja, gatavojoties
dziesmu svētku simtgadei. Nepacietīgi gaidu to saviņņo-
jošo brīdi, kad tūkstošiem balsu skandinātās kora dzies-
mas liks gan dziedātājiem, gan klausītājiem izjust brī-
nišķīgo vienotību, ko rada māksla. Simt gados rūdijusies,
mūsu kora dziesma tvirtā un mūžam jaunā skanējumā
atdzimst Dziesmu svētkos.

Gribu novēlēt mūsu latviešu kora dziesmai nebeidzamu
saules pilnu mūžu. Un, kad Mežaparkā gaiss saviņņosies
gan jaunās, gan senās kora dziesmās, kad atskanēs Pētera
Barisona «Dziesmai šodien liela diena», lai mēs visi kopā
patiesi dziļi izjustu šī brīža lielumu un skaistumu.

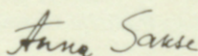
PSRS Tautas skatuves māksliniece
Lilīta Bērziņa

Bez putnu dziesmām mežs liktos miris, bez cilvēku
dziesmām pasaule kļūtu auksta.

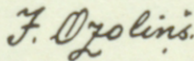
Lai mūžos dziesmas nebeidz skanēt!

LPSR Tautas rakstniece
Anna Sakse

Dziesmu kairībai liksmu un skanīgu lidojumu simtgades
svētkos!

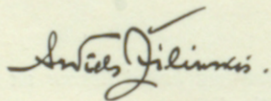
LPSR Tautas mākslinieks,
profesors Jānis Ozoliņš

Sirsnīgi sveicu visus Dziesmu svētku simtgades dalībniekus dižajos svētkos!

Domājot par nākotni, mans vēlējums būtu, lai mūsu jaunatne augtu un veidotos tāda, kas prastu mūzikā un mākslā atšķirt graudus no sēnalām, lai viņa būtu cienīga saņemt, saglabāt un nodot tālāk mūsu tautas bagāto mantojumu — dziesmu un melodiju pūru un kora dziedāšanas skaisto tradīciju turpmākajā gadu simtā.

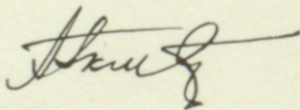
LPSR Tautas mākslinieks,
profesors Arvīds Žilinskis

Dziesma dzima, dziesma auga, dziesma mūžu savu sāka,
auga dienas, auga gadus, — gadu simteņi sāk savu gaitu.
Dziesmas mūžam nava gala — ir tik sākums...

Lai tad skan ar visu spēku pāri visai plašai zemei savā
lielā, skaistā dienā gaviļniece dziesma!

LPSR Tautas mākslinieks,
profesors Ādolfs Skulte

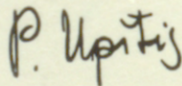

Kopš tālas senatnes cilvēka mūžs vienmēr bijis saistīts ar dziesmu. Lidztekus dziesmai tautā veidojusies lietišķā māksla, nemīlīgi radot skaistumu ap mums.

Bagātīgā skaņu māksla, kas draudzīgi sadevusies roku rokā ar tautas lietišķo mākslu, būs dāsna velte latviešu dziesmu svētku simtgadei. Daudzās plašās tautas lietišķās mākslas meistarību darbu skates, izstādes, kordziedātāju un deju krāšņnie tērpi un rotājumi būs dziesmas jubilejas dienu greznojums.

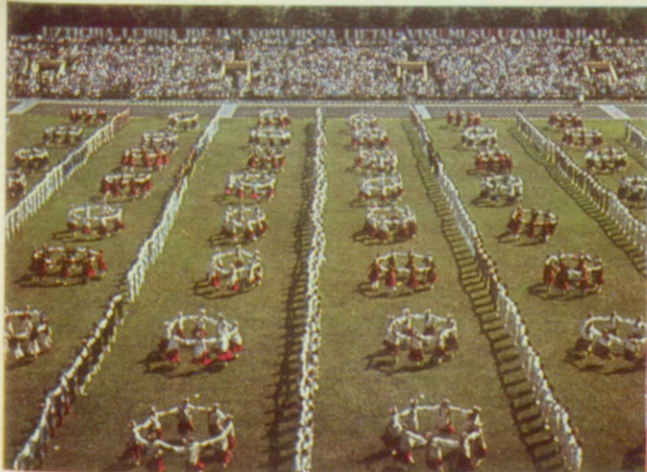
Šai draudzīgajai sadarbībai vienmēr kuplināt mūsu padomju mākslas vainagu!

LPSR Tautas mākslinieks,
profesors Pēteris Upītis

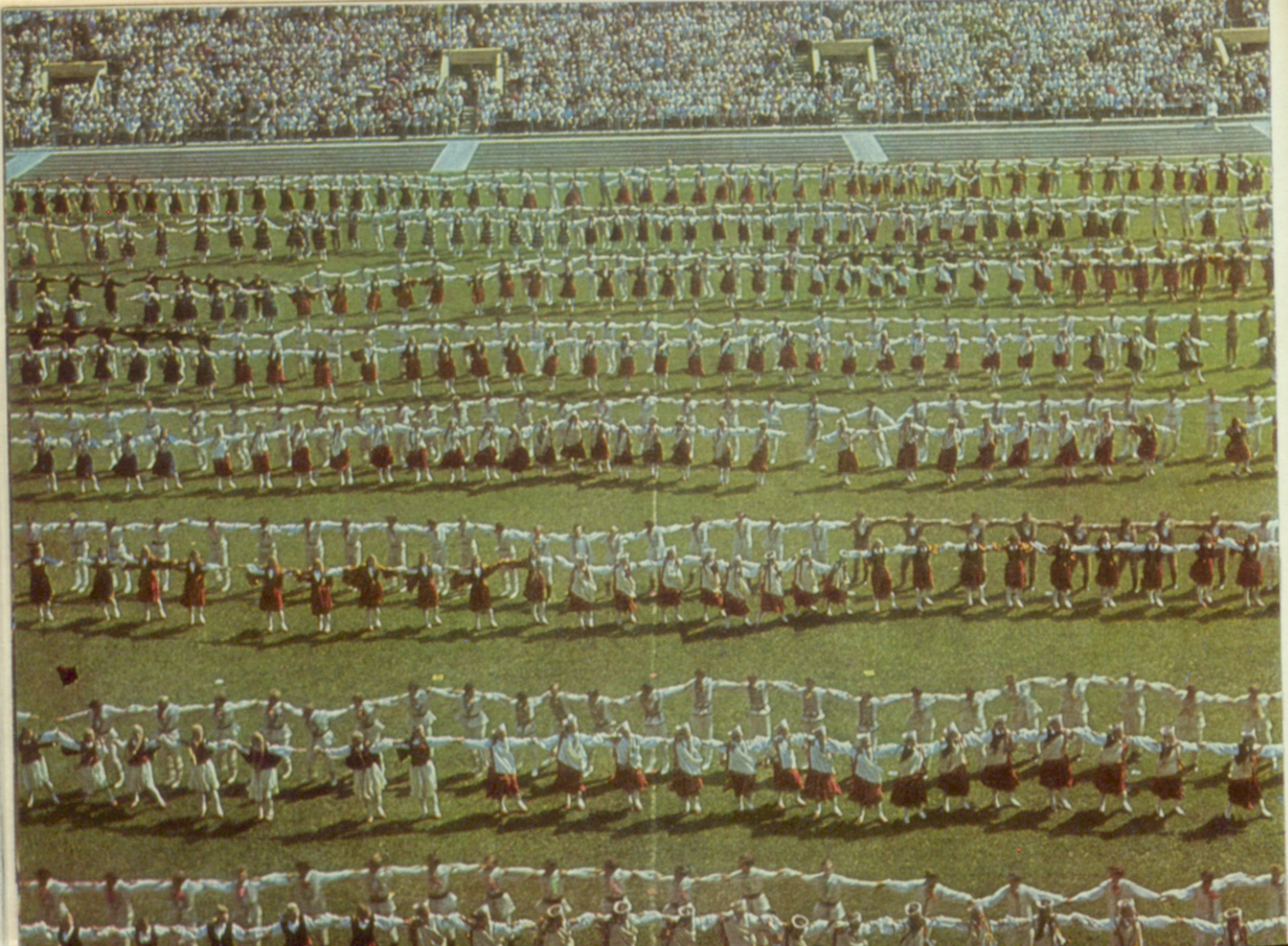

50

ALCANTARA DZIVO

KORAM TERVITANE

WURREKA

KORAM TERVITANE

WURREKA

PADOMJU LATVIJAS 1973. GADA DZIESMU SVĒTKU VIRSDIRIĢENTI

Leonids VIGNERS (dz. 1906. g.)

Leonids Vigners ir viens no ievērojamākajiem Padomju Latvijas vecākās paaudzes diriģentiem, un viņa nopelni vienlīdz nozīmīgi kā kora, tā simfoniskās mūzikas žanra attīstībā.

Leonids Vigners ieguvis vispusīgu muzikālo izglītību (1928. g. beidzis Latvijas konservatorijas P. Jožuusa ērģeļspēles klasi, 1930. g. absolvējis Jāzepa Vītola kompozīcijas klasi, E. Kuperu un vēlāk G. Šnefogta vadīto simfoniskā orķestra diriģēšanas klasi, kā arī sitamo instrumentu klasi, tajā pašā gadā papildinājies pie prof. F. Veingartnera diriģēšanas meistarībā Bāzelē). Tomēr galvenokārt viņš pievērsies diriģenta profesijai. 1936. gadā Leonids Vigners sāka darboties par diriģenta asistentu Latvijas Operas un baleta teātri, 1944. gadā piedalījās Operteātra darbības atjaunošanā un vadīja to līdz 1949. gadam, bet kopš 1947. gada viņš ir Latvijas PSR Televīzijas un radio simfoniskā orķestra galvenais diriģents. L. Vignera veikums kordiriģēšanā galvenokārt saistīts ar diviem kolektīviem — LPSR Nopelniem bagāto kolektīvu LRAP kultūras nama Tautas kori un LPSR kordiriģentu kori. Šie kolektīvi stimulējuši arī L. Vignera komponista darbību. Viņš ir ap 30 kora un 80 solo dziesmu autors.

L. Vigners ir mūziķis, kas apveltīts ar absolūto dzirdi, viņa interpretētāja talants spilgti izpaudies gan kora miniatūrās, gan lielas formas simfoniskajos skaņdarbos, gan operu uzvedumos.

L. Vignera diriģenta darbs norit paralēli viņa pedagoģiskajai darbībai Jāzepa Vītola Latvijas Valsts konservatorijā — kopš 1954. gada viņš ir šīs mācību iestādes docents, bet 1961. gadā viņam piešķirts profesora grāds.

Par izciliem nopelniem padomju mūzikas izpildītājmākslā L. Vigneram 1945. gadā piešķirts LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka nosaukums, 1955. gadā — LPSR Tautas mākslinieka goda nosaukums, 1957. gadā viņš saņēmis LPSR Valsts prēmiju. L. Vigners apbalvots ar Ļeņina ordeni un ordeni «Goda zīme».

Tautas mākslinieks profesors Leonids Vigners ir bijis arī visu līdzšinējo Padomju Latvijas dziesmu svētku virsdiriģents.

Jānis OZOLIŅŠ (dz. 1908. g.)

Jānis Ozoliņš ir padomju masu dziesmas, kā arī padomju profesionālās kora mākslas pamatlicējs mūsu republikā.

Jāņa Ozoliņa mūzikas studijas sākās 1926. gadā Jelgavas Pedagoģiskajā institūtā, kur mūzikas teoriju un kompozīcijas pamatus viņš apguva Jēkaba Mediņa vadībā. J. Ozoliņš no 1932. gada līdz 1935. gadam zināšanas mūzikā papildināja Latvijas konservatorijas mūzikas pedagoģijas nodaļā. 1930. gadā aizsākās J. Ozoliņa mūzikā gaitas vispārīgglītojošās skolās, taču kā personība viņš izveidojās pēc padomju varas atjaunošanas Latvijā.

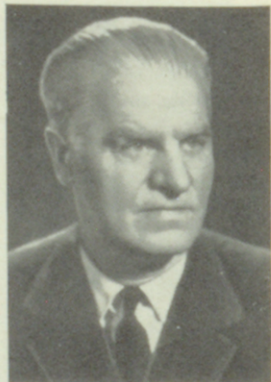
Atgriezies no Maskavas aizstāvēšanas kaujām, latviešu gvardes divīzijas kareivis Jānis Ozoliņš 1942. gada bargajās Lielā Tēvijas kara dienās Ivanovā piedalījās LPSR Valsts mākslas ansambļa organizēšanā. Viņš uzņēmās kora vadītāja pienākumus. 1944. gadā uz šī frontinieku kolektīva bāzes nodibinājās LPSR Valsts koris, kura mākslinieciskā vadība līdz 1953. gadam atradās J. Ozoliņa rokās. Kara gados īsti uzplauka Jāņa Ozoliņa komponista talants, radās kaujinieciskās kora dziesmas «Reiz cēlās strēlnieks sarkanais», «Trīs draugi», «Mums jāpārnāk». Komponista daiļrade sakņojas tautas mūzikā, vairākas viņa dziesmas folklorizējušās («Tālu stiepjas tumši sili», «Partizānu dziesma» u. c.). Pavisam J. Ozoliņš sacerējis vairāk nekā 300 dziesmu korim, ansambļiem un solistiem, kā arī mūziku lugām, kinofilmām un orķestriem.

Periodā no 1946. g. līdz 1948. g. viņš bija LPSR Valsts filharmonijas mākslinieciskais vadītājs. No 1948. g. līdz 1950. g. pildīja LPSR Komponistu savienības valdes atbildīgā sekretāra pienākumus.

Kopš 1951. gada J. Ozoliņš ir Jāzepa Vitola Latvijas Valsts konservatorijas pedagogs un rektors, 1965. gadā viņam piešķirts profesora grāds. J. Ozoliņa ilggadējais auglīgais darbs guvis augstu novērtējumu. Vairākkārt viņš ievēlēts par deputātu LPSR Augstākajā Padomē. 1947. gadā komponistam piešķirts LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka, bet 1965. gadā — LPSR Tautas mākslinieka goda nosaukums. J. Ozoliņš apbalvots ar trim Darba Sarkanā Karoga ordeniem, ar ordeni «Goda zīme» un Sarkanās Zvaigznes ordeni, kā arī ar trim medaļām — «Par Maskavas aizstāvēšanu», «Par uzvaru pār Vāciju Lielajā Tēvijas karā 1941.—1945. g.», «Par pašreizējo darbu Lielajā Tēvijas karā 1941.—1945. g.».

Ģatavojoties latviešu dziesmu svētku simtgadei, profesors J. Ozoliņš uzņēmies šefību par Jēkabpils rajona korim — viņš ir šī rajona kora virsdiriģents.

Pie dziesmu svētku virsdiriģentu pulsts Tautas mākslinieku Jāni Ozoliņu redzēsim jau septīto reizi; viņš ir bijis visu Padomju Latvijas dziesmu svētku virsdiriģents.

Haralds MEDNIS (dz. 1906. g.)

Haralda Medņa diriģenta gaitas turpinās jau gandrīz pusgadsimtu. Tās aizsākās Lazdonā, kad ciema koris gatavojās 1926. gada Dziesmu svētkiem. Taču nopietnas, sistematiskas mūzikas studijas H. Mednim sākās tikai padomju varas gados. 1940. gadā viņš iestājās Latvijas Valsts konservatorijas Jāzepa Vītola kompozīcijas klasē. Paralēli studijām viņš strādāja Operas un baleta teātrī par kormeistaru. Konservatorijā H. Mednis apguvis divas specialitātes: 1949. gadā beidzis Ā. Skultes vadīto kompozīcijas klasi un 1950. gadā L. Vignera simfoniskā orķestra diriģentu klasi. Pēc tam H. Mednis galvenokārt tomēr pievērsās kora diriģenta profesijai. Šajā nozarē Haraldam Mednim ir ievērojami sasniegumi. Viņš daudz darījis pašdarbības kora darba aktivizēšanā pēckara gados: vadījis dažādu žanru kolektīvus rūpnīcās, klubos, mācību iestādēs. Šo darbu viņš savienojis ar darbu Operteātrī. Tā rezultātā H. Medņa vadītie pašdarbības kori piedalījušies daudzās operu izrādēs. Pēdējos gados diriģents H. Mednis vada Tautas kori «Tēvzeme» un Rīgas skolotāju kori. Viņa 1957. gadā nodibinātais vīru koris «Tēvzeme» šo goda nosaukumu ieguva 1963. gadā. Lielu darbu vairāku gadu desmitu ilgā periodā diriģents H. Mednis ieguldījis Rīgas rajona kora organizatoriskajā nostiprināšanā un mākslinieciskajā izaugsmē. Nesn šim pienākumam pievienojās atbildība arī par Valkas rajona korim.

1956. gadā Haraldam Mednim piešķirts Latvijas PSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka goda nosaukums. Viņš apbalvots ar ordeni «Goda zīme». Šajos Dziesmu svētkos H. Mednis jau sesto reizi pildīs virsdiriģenta pienākumus.

Jānis D O M I Ņ Š (dz. 1922. g.)

Diriģenta Jāņa Dūmiņa vārds kora mākslas entuziastu saimei saistās gan ar profesionālo, gan pašdarbības kora mākslu. Plaši pazīstama arī viņa pedagoģiskā darbība.

1949. gadā beidzis Jāzepa Vītola Latvijas Valsts konservatorijas kordiriģentu nodaļas P. Ribas klasi, jaunais daudzsološais diriģents sāka strādāt par LPSR Valsts akadēmiskā kora kormeistaru. Drīz vien viņš kļuva šī kolektīva mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents. LPSR Valsts akadēmiskajā korī diriģents J. Dūmiņš izvērsa aktīvu darbību (no 1949. gada līdz 1960. gadam), kuras rezultātā tālāk attīstījās mūsu republikas profesionālā kora māksla. Līdztekus šiem pienākumiem kopš 1950. gada Jānis Dūmiņš strādā Jāzepa Vītola Latvijas Valsts konservatorijā; pašreiz viņš ir kora diriģēšanas katedras docents. Būdams profesionāla kora vadītājs un jauno speciālistu audzinātājs, laikā no 1951. gada līdz 1954. gadam J. Dūmiņš papildināja zināšanas Leņingradas konservatorijas aspirantūrā G. Dmitrevska klasē. Sajos gados viņš jau bija nobriedis un lietpratīgs kora diriģēšanas speciālists, kura padomus izmantoja arī citu brālīgo padomju republiku kori, īpaši Gruzijas PSR. Vairāku gadu darbu diriģents J. Dūmiņš veltījis LPSR Zinātņu akadēmijas Tautas korim un Tautas korim «Kokle». Viņš vadījis arī rūpnīcu pašdarbības koru kolektīvus. J. Dūmiņš šobrīd vada VEF Kultūras pils un Rīgas Medicīnas institūta Tautas kori «Rīga», kurš viņa vadībā 1962. gadā piedalījās VIII Vispasaules jaunatnes un studentu festivālā Helsinkos. Gatavojoties latviešu dziesmu svētku simtgadei, J. Dūmiņš veicis Talsu rajona kora virsdiriģenta pienākumus, bet pirms tam bijis virsdiriģents Ogres un Tukuma rajonā. Diriģenta Jāņa Dūmiņa devums padomju kora mākslā augstu novērtēts: 1956. gadā viņam piešķirts Latvijas PSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka goda nosaukums, bet 1958. gadā Gruzijas PSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka goda nosaukums. 1958. gadā J. Dūmiņš kļūst par LPSR Valsts prēmijas laureātu, viņš apbalvots arī ar Darba Sarkanā Karoga ordeni.

1973. gada republikas Dziesmu svētkos virsdiriģents Jānis Dūmiņš apvienotos korus vadīja piekto reizi.

Daumants GAILIS (dz. 1927. g.)

Daumanta Gaiļa talants vispilnīgāk izpaudies sadarbībā ar Latvijas PSR Valsts Akadēmisko kori, par kura kormeistaru jaunais diriģents kļūst jau studiju gados (1951. g.). (Jāzepa Vitola Latvijas Valsts konservatorijas kordiriģentu nodaļas J. Ozoliņa klasi D. Gailis absolvēja 1953. gadā. No 1956. gada līdz 1958. gadam viņš mācījies arī pedagoga E. Tona simfonisko orķestru diriģentu klasē.) Ar katru gadu Daumanta Gaiļa darbs guva plašāku vērību: 1953. gadā viņš jau bija šī profesionālā kora diriģents, bet 1960. gadā pārņēma māksliniecisko vadību un kļuva par galveno diriģentu. Katrs skaņdarbs Daumanta Gaiļa interpretācijā ir izteiksmīgs un rūpīgi izstrādāts. Viņa mākslinieciskajai personībai raksturīga gan precīza kormeistara, gan radoša koncertdiriģenta dotību harmoniska saskaņa. Diriģenta D. Gaiļa priekšnesuma augstā kultūra un labā gaume bieži vien noderējusi par kritēriju kolēģu darbā. Tieši šīs īpašības noteikušas viņa izraudzīšanu Dziesmu svētku vecākā metodiķa konsultanta postenim. Kā virsdiriģentu pārstāvis D. Gailis regulāri sniedz praktisku metodisko palīdzību republikas korim rajonu kopmēģinājumos.

Ievērojamus rezultātus diriģents D. Gailis guvis darbā ar pašdarbības korim. Viņš izaudzinājis un ilgstoši vada P. Stučkas Latvijas Valsts universitātes LPSR Nopelniem bagāto kolektīvu Tautas kori «Juventus» — vienu no labākajiem mūsu republikas korim. Arī LPSR Zinātņu akadēmijas Tautas koris ir D. Gaiļa lolojums.

Vienlaikus viņš pievērsies arī pedagogiskai darbībai: kopš 1958. g. strādā Jāzepa Vitola LVK mūzikas pedagogijas un kordiriģentu nodaļās, no 1972. gada ir šīs augstskolas docents. Paralēli tam D. Gailis nopietni interesējas par kora literatūras un kora vēstures jautājumiem; viņš izstrādājis šīm problēmām veltītu lekciju ciklu, ko lasa topošajiem kordiriģentiem konservatorijā, sarakstījis arī «Kora dziedātāju rokasgrāmatu».

Par izciliem nopelniem kora diriģenta darbā Daumantam Gailim 1958. gadā piešķirta LPSR Valsts prēmija, bet 1963. gadā Latvijas PSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka goda nosaukums.

Dziesmu svētku simtgades priekšvakarā D. Gailis bija Valmieras rajona kora virsdiriģents.

Latviešu dziesmu svētku simtgadē Daumants Gailis trešo reizi būs republikas dziesmu svētku virsdiriģents.

Staņislavs BROKS (dz. 1926. g.)

Diriģenta Staņislava Broka mākslinieciskā personība veidojusies dzimtajā pusē — Latgales novadā, kur viņš veic atbildīgu muzikālā audzinātāja darbu.

1954. gadā beidzis Jāzepa Vītola Latvijas Valsts konservatorijas kordiriģentu nodaļas A. Krūmiņa klasi, S. Broks atgriezās darbā Daugavpili un turpināja strādāt par mūzikas vidusskolas direktoru. Viņa organizatora talants un enerģija šīnī postenī izpaužušies dažādos virzienos: skolas audzēkņi iesaistīti koros un piedalās pilsētas simfoniskajā orķestrī, kopā ar audzēkņiem mūzikas dzīvē iesaistīti arī pedagogi, augošā mūzikas skola saņēmusi jaunu mācību korpusu.

Mākslinieciski nozīmīgākais kolektīvs, ko izaudzinājis diriģents S. Broks, ir Daugavpils 1. kultūras nama Tautas koris «Daugava», kam šis goda nosaukums piešķirts 1960. gadā.

Diriģenta Staņislava Broka darbības lauks neaprobežojas tikai ar Daugavpili. Kopš 1968. gada viņš ir Balvu rajona koru virsdiriģents, bet kopš 1970. gada Jekabpils rajona skolotāju kora diriģents. Ilgajā kordiriģenta praksē S. Broks iestudējis plašu repertuāru, kā arī pats devis savu ieguldījumu Latgales novada tautas dziesmu apdares jomā.

Staņislavam Brokam 1958. gadā piešķirts Latvijas PSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka goda nosaukums.

Virsdiriģents Staņislavs Broks jau ceturto reizi vadīs apvienotos korus republikas dziesmu svētkos.

Imants KOKARS (dz. 1921. g.)

Imanta Kokara mākslinieciskās personības spilgtums izpaudās jau 1950. gada Padomju Latvijas Dziesmu svētkos, kad viņa vadītais Cēsu Skolotāju institūta jauktais koris «dziesmu karā» izcīnīja Ceļojošo karogu. Latviešu dziesmu svētku simtgadē Cēsu skolotāju koris «Beverīna» (tā kodolu veido diriģenta bijušie institūta studiju biedri) piedalījies jau kā Tautas kolektīvs, kura purā līdzās plašajai koncertdarbībai mūsu republikā un citās brālīgajās padomju republikās ir arī ārzemju koncertceļojumu pieredze. Radošie kontakti ar Cēsu rajonu Imantam Kokaram ir sevišķi cieši — jau ilgus gadus viņš ir šī rajona koru virsdiriģents.

Nozīmīga bija I. Kokara radošā sadarbība ar Tautas mākslinieku Teodoru Kalniņu Latvijas PSR Televīzijas un radio kori, no 1951. gada līdz 1963. gadam strādājot par šī kolektīva kormeistaru. Tie bija I. Kokara studiju gadi: no 1951. gada līdz 1956. gadam viņš mācījās Jāzepa Vītola Latvijas Valsts konservatorijas kordiriģentu nodaļā pedagoga M. Baša klasē.

Lielākie panākumi Imanta Kokara diriģenta darbībā kopš 1955. gada saistīti ar LPSR Nopelniem bagāto kolektīvu Tautas kori «Dziedonis», kas bija viens no pirmajiem Padomju Latvijas kora mākslas sūtņiem sociālistiskajās valstīs — VDR un Polijā. I. Kokars izaudzinājis arī Jelgavas rajona skolotāju Tautas kori «Zemgale», un viņa entuziasma rezultātā nodibinājies jauns meistariģis kolektīvs — kamerkors «Ave, sol», kas Vissavienības koru festivālā «Tallina—72» izcīnīja sudraba medaļu.

Kopš 1959. gada docents Imants Kokars savas zināšanas nodod jaunajiem diriģentiem — viņš strādā Jāzepa Vītola Latvijas Valsts konservatorijā.

Novērtējot lielo darbu Padomju Latvijas kora kultūras attīstīšanā, I. Kokaram 1967. gadā piešķirts LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka goda nosaukums.

Jau trešo reizi Imants Kokars ir dziesmu svētku virsdiriģents.

Imants CEPĪTIS (dz. 1935. g.)

Imants Cepītis Jāzepa Vitola Latvijas Valsts konservatorijas kordirigentu nodaļas J. Ozoliņa klasi beidza 1959. gadā. Viņa darbība plašākai sabiedrībai kļuva pazīstama pēc tam, kad jaunais diriģents sāka vadīt sieviešu kori «Dzintars». Republikas Nopelniem bagātais kolektīvs Tautas koris «Dzintars» visaugstāko novērtējumu guvis 1968. gadā B. Bartoka starptautiskajā koru festivālā Ungārijā, kur tas izcīnīja zelta medaļu. Ar panākumiem «Dzintars» diriģenta I. Cepīša vadībā koncertējis arī Polijā, Čehoslovākijā, Bulgārijā un Vācijas Demokrātiskajā Republikā. «Dzintara» darbība veicinājusi sieviešu kora žanra nostiprināšanos mūsu republikā un aktivizējusi skaņražus jauna repertuāra radīšanai.

Imants Cepītis vadījis arī LPSR revolūcijas veterānu kori un vairākus citus pašdarbības korus, bijis Gulbenes un Limbažu rajona koru virsdiriģents. Kopš 1961. gada viņš ir arī Jāzepa Vitola Latvijas Valsts konservatorijas mūzikas pedagogijas katedras pedagogs, pie tam no 1963. gada līdz 1969. gadam bijis katedras vadītājs. Pašreiz I. Cepītis ir LVK docents.

Diriģentam I. Cepītim 1969. gadā tika uzticēti Latvijas PSR Valsts Akadēmiskā kora mākslinieciskā vadītāja un galvenā diriģenta pienākumi.

Par aktīvu darbu mūzikas laukā Imants Cepītis 1967. gadā apbalvots ar ordeni «Goda zīme», šajā pašā gadā viņam piešķirts LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka goda nosaukums.

Imants Cepītis apvienotos korus republikas dziesmu svētkos vadījis trešo reizi.

Gido KOKARS (dz. 1921. g.)

Gido Kokara muzikālās dotības bija vērojamas jau studiju gados Cēsu Skolotāju institūtā, kur kopā ar savu dvīņu brāli Imantu Kokaru viņš vadīja audzēkņu māksliniecisko pašdarbību — kori, ansambļus, orķestri. Pirmajos pedagoģiskās prakses gados viņš līdzās muzikālā audzinātāja darbam strādāja arī par skolotāju. Taču jau 1951. gadā G. Kokars kļuva par Jāzepa Vītola Latvijas Valsts konservatorijas kordiriģentu nodaļas J. Ozoliņa klases audzēkni. Studiju gados konservatorijā G. Kokars mācīja mūzikas pamatus Rīgas Pedagoģiskajā institūtā, P. Stučkas Latvijas Valsts universitātē nodibināja jaukto kori «Daina», kas 1955. gada un 1960. gada Dziesmu svētkos izcīnīja Ceļojošo karogu. Uz šī kolektīva bāzes 1963. gadā G. Kokars Profesionāli tehniskās izglītības pārvaldes kultūras namā noorganizēja jaukto kori «Daile». Vienlaikus viņš vadīja arī A. Popova Rīgas radio-rūpnīcas viru kori «Auseklis». Visi minētie kori diriģenta Gido Kokara vadībā ieguvuši Tautas kora goda nosaukumu. So koru koncertdarbība pazistama ne tikai mūsu zemē, bet arī Rumānijas, Polijas un VDR klausītājiem.

Gatavojoties latviešu dziesmu svētku simtgadei, G. Kokars uzņēmies šefību par Bauskas rajona koriem, kā arī izveidojis jaunu kvalitatīvu kora kolektīvu — Bauskas rajona skolotāju kori. Kopš 1960. gada G. Kokars ir Jāzepa Vītola Latvijas Valsts konservatorijas pedagogs.

1967. gadā viņam piešķirts LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka goda nosaukums.

Republikas dziesmu svētku kopkori virsdiriģents Gido Kokars vadīs otro reizi.

Edgars RAČEVSKIS (dz. 1936. g.)

Edgara Račevska diriģenta darbība pēc Jāzepa Vitola Latvijas Valsts konservatorijas kordiriģentu nodaļas A. Krūmiņa klases absolvēšanas 1960. gadā saistīta ar Latvijas PSR dziesmu un deju ansambli «Sakta». Šajā kolektīvā diriģents strādāja līdz 1963. gadam. Taču jau 1963. gadā pēc pusgadu ilgas prakses LPSR Valsts Akadēmiskajā kori jaunajam speciālistam uzticēja Teodora Kalniņa Televīzijas un radio kora māksliniecišķo vadību. Šajā profesionālajā kolektīvā, kur aizvadīti 10 radoša darba gadi, tālāk attīstījies un nobriedis diriģenta E. Račevska talants. Nozīmīgs ir darbs, ko, propagandējot dziesmu svētku repertuāru, radio pārraidēs un atklātajos koncertos veicis T. Kalniņa Televīzijas un radio koris E. Račevska vadībā. Arī latviešu Dziesmu svētku simtgades repertuāra jauno dziesmu skanīgumu vispirms pārbaudīja tieši šajā kora kolektīvā.

Māksliniecišķās pašdarbības jomā E. Račevskis vislielākos panākumus guvis, izaudzinot Rīgas Politehniskā institūta vīru kori par Tautas kolektīvu. RPI Tautas koris «Gaudeamus» ir aktīvs studentu un padomju masu dziesmu popularizētājs ne tikai Rīgas un citu savienoto republiku galvaspilsētu augstskolās; šī kora sniegumu iepazīnuši arī ārzemju klausītāji (Pōlijā — 1969. g., VDR — 1971. g.). Kopš 1966. g. E. Račevskis ir Alūksnes rajona kora virsdiriģents.

Atzinīgi novērtējot diriģenta Edgara Račevska darbu, viņam 1970. gadā piešķirts LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka goda nosaukums.

Apvienotos korus republikas dziesmu svētkos E. Račevskis pirmo reizi vadīja 1970. gadā.

Ausma DERKĒVICA (dz. 1929. g.)

Ausma Derkēvica savas diriģentes dotības Jāzepa Vitola Latvijas Valsts konservatorijā izkopusi pie mūsu republikas kordiriģēšanas izcilā meistara LPSR Tautas mākslinieka Teodora Kalniņa. Tūlīt pēc konservatorijas beigšanas sākās panākumiem bagātā Ausmas Derkēvicas darbība Tautas kori «Dzintars», kur strauji attīstījās viņas mākslinieciskā personība. Nozīmīga bija viņas loma arī «Dzintara» uzvarā starptautiskajā koru festivālā Ungārijā 1968. gadā. 1969. gadā A. Derkēvica kļuva Latvijas PSR Valsts Akadēmiskā kora diriģente. Viņa vadījusi arī LPSR revolūcijas veterānu kori un zvejnieku kolhoza «9. Maijs» jaukto kori.

Līdztekus diriģentes pienākumiem A. Derkēvica veikusi arī nozīmīgu sabiedrisku darbu: no 1959. gada līdz 1964. gadam viņa bija Em. Melngaiļa Tautas mākslas nama mūzikas sektora vadītāja. A. Derkēvica pievērsusies arī pedagoģiskam darbam — no 1964. gada līdz 1972. gadam viņa mācījusi jaunos diriģentus E. Dārziņa speciālajā mūzikas skolā.

Partija un valdība augstu novērtējusi Ausmas Derkēvicas ieguldījumu mūsu republikas kora kultūras dzīvē, 1972. gadā piešķirot viņai LPSR Nopelniem bagātās mākslas darbinieces goda nosaukumu. Viņa apbalvota arī ar trim LPSR Augstākās Padomes Prezidija Goda rakstiem.

Latviešu dziesmu svētku simtgadē Ausma Derkēvica apvienotos korus vadīs pirmo reizi. Jāpiezīmē, ka viņa ir pirmā sieviete virsdiriģente visā dziesmu svētku vēsturē.

Gunārs ORDELOVSKIS (dz. 1927. g.)

Gunārs Ordeļovskis ir viens no ievērojamākiem mūsu republikas orķestru speciālistiem, kura personībā harmoniski apvienots orķestra mūziķa, komponista un diriģenta talants.

Gunārs Ordeļovskis Jāzepa Vitola Latvijas Valsts konservatorijas pušamo instrumentu nodaļas K. Izarta bazūnes klasē beidza 1949. gadā. No 1959. gada līdz 1968. gadam viņš studēja profesora Ā. Skultes kompozīcijas klasē. Mākslinieks savām daudzpusīgajām interesēm arvien radījis praktisku piepildījumu. Mūsu republikas orķestros populāri kļuvuši daudzi G. Ordeļovska skaņdarbi, tie saistījuši arī koklētāju ansambļu un vokālistu uzmanību. Viņš devis lielu ieguldījumu latviešu horeogrāfiskās mūzikas attīstībā un etnogrāfiskās mūzikas popularizēšanā. Sadarbībā ar LPSR Valsts filharmonijas dziesmu un deju ansambli «Sakta» laikā no 1950. gada līdz 1963. gadam radīti daudzi gan plaša, gan miniatūra apjoma tautiska rakstura vokāli instrumentāli skaņdarbi. Gunārs Ordeļovskis 1968. gadā kļuva arī par jaundibinātā LPSR Valsts filharmonijas dziesmu un deju ansambļa «Daile» galveno diriģentu. Sajā darbā daudzpusīgais mūziķis atkārtoti apliecinājis spilgtu komponista un orķestra diriģenta talantu.

Piecus gadus G. Ordeļovskis aizvadījis Rīgas operetes teātrī, iestudējot un diriģējot muzikālās izrādes, bet mūziķa darbības sākumā sešus gadus viņš bijis LPSR Radio simfoniskā orķestra bazūnists.

Jau 1962. gadā G. Ordeļovskis sāka strādāt Jāzepa Vitola Latvijas Valsts konservatorijā, bet 1971. gadā viņam uzticēja pušamo instrumentu katedras vadību.

Ņemot vērā Gunāra Ordeļovska kompetenci un atzīto autoritāti orķestru mūzikas novadā, viņam uzticēta profesionāla pūtēju orķestra organizēšana un vadība. 1973. gada martā jau noticis šī orķestra pirmais atklātais koncerts.

Novērtējot G. Ordeļovska devumu latviešu mūzikā, 1970. gadā viņam piešķirts LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka goda nosaukums.

Latviešu dziesmu svētku simtgadē Gunārs Ordeļovskis trešo reizi vadījis apvienotos pūtēju orķestrus, kā arī koklētāju ansambļus.

Valdis VIKMANIS (dz. 1915. g.)

Valda Vikmaņa mākslinieciskajai personībai vienlīdz tuvs gan kora, gan orķestra mūzikas žanrs. Viņa muzikālās intereses un apdāvinātība izpaudās, jau mācoties Rūjienas vidusskolā — skolas simfoniskajā orķestrī viņš spēlēja trompeti.

1934. gadā V. Vikmanis iestājās Latvijas konservatorijas A. Jermolova trompetes un Ā. Abeles pūtēju orķestru diriģentu klasē. Studiju laikā jaunais mūziķis praktizējās dažādos Rīgas orķestros. Pēc konservatorijas beigšanas viņš atgriezās Rūjienā un mācīja dziedāšanu vidusskolā.

Kopš 1940. gada V. Vikmaņa darbs saistīts ar Liepāju. Līdz 1950. gadam viņš strādāja par Liepājas I. vidusskolas dziedāšanas skolotāju un Liepājas opereteātra orķestrī spēlēja trompeti. Kad 1945. gadā darbu atsāka Liepājas mūzikas vidusskola, V. Vikmanim uzticēja direktora pienākumus. Viņš tos pilda līdz pat šim laikam. Ilgajos pedagoģiskā darba gados V. Vikmanis rosinājis Liepājas mūzikas dzīvi. Mūzikas vidusskolā darbojas kori, audzēkņu un pedagogu simfoniskais orķestris. 1946. gadā V. Vikmanis Liepājas Izglītības un zinātnes darbinieku namā noorganizēja jaukto kori, kam 1963. gadā piešķirts Tautas kora goda nosaukums. Kopš 1950. gada diriģents vada arī Liepājas kultūras nama pūtēju orķestrī, kas 1965. gadā kļuva par Tautas kolektīvu.

Ilgus gadus V. Vikmanis darbojas par Liepājas pūtēju orķestru un koru virsdiriģentu, viņš bijis arī republikas pūtēju orķestru salidojuma virsdiriģents Madonā 1964. gadā.

V. Vikmaņa priekšnesumam raksturīgs izkopts frāzējums, patiess pārdzīvojums, individuāls un iejūtīgs skaņdarbu traktējums.

Par lielo ieguldījumu Padomju Latvijas mūzikas mākslā Valdim Vikmanim 1963. gadā piešķirts LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka goda nosaukums. Sajos Dziesmu svētkos V. Vikmanis pirmo reizi vadīja apvienotos pūtēju orķestrus.

PADOMJU LATVIJAS 1973. GADA DZIESMU SVĒTKU DALĪBNIKĪ

E. Račevskis

R. Adamsons

Kolektīvs	Vadītājs	Dalībnieku skaits
-----------	----------	-------------------

ALŪKSNES RAJONS

KORI

Virsdireģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks E. Račevskis

Alūksnes rajona kultūras nama Tautas koris «Dzelme»
 Apes kultūras nama jauktais koris
 Gaujienas ciema jauktais koris
 Annas ciema jauktais koris
 Kolhoza «Igrīve» jauktais koris
 Kolhoza «Pededze» jauktais koris
 P/s «Liepna» jauktais koris

J. Kravalis	96
D. Ērmanis	47
J. Riepnieks	37
A. Kalns	25
A. Abakuks	30
E. Jaunzeme	30
A. Bušs	50

Trapenes ciema sieviešu koris
 Ziemeru ciema sieviešu koris
 P/s «Alsviķi» sieviešu koris
 Zeltiņu ciema sieviešu koris
 P/s «Alūksne» vīru koris

G. Pāvuls	35
G. Briediņa	32
S. Skuja	47
A. Aizpurs	27
A. Dāvids	53

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virssdirigents R. Ādamsons

Tautas kolektīvs Alūksnes rajona kultūras nama pūtēju orķestris «Alūksne»
 Zeltiņu ciema pūtēju orķestris
 Veclaicenes ciema pūtēju orķestris
 Kolhoza «Pededze» pūtēju orķestris
 Trapenes ciema pūtēju orķestris
 Malienas ciema pūtēju orķestris
 Apes kultūras nama pūtēju orķestris

R. Ādamsons	55
A. Pakalnetis	10
R. Pakalns	8
G. Dobelnieks	12
G. Pāvuls	15
G. Zariņš	12
E. Palkavnieks	20

S. Broks

V. Dreimanis

Balvu rajona skolotāju jauktais koris
 Balvu rajona kultūras nama jauktais koris «Austrums»

BALVU RAJONS

KORI

Virssdirigents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks
 S. Broks

I. Sležis	70
V. Dreimanis	59

Zīguru un Kupravas ciemu apvienotais jauktais koris
 P/s «Rugāji» jauktais koris
 P/s «Tilža» jauktais koris
 Bērzpils ciema jauktais koris
 Viļakas kultūras nama jauktais koris
 Beņislavas jauktais koris
 Sķīlbēnu ciema sieviešu koris

A. Vizule, J. Dupuža	57
P. Sudarovs	40
J. Melnis	40
P. Sudarovs	38
S. Keiša	53
A. Matisa	38
V. Pužule	32

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virsdireģents V. Dreimanis

Balvu rajona kultūras nama pūtēju orķestris

V. Dreimanis 26

G. Kokars

H. Eglītis

Bauskas rajona kultūras nama skolotāju jauktais koris
 Iecavas kultūras nama jauktais koris
 Vecumnieku ciema jauktais koris

BAUSKAS RAJONS

KORI

Virsdireģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks
 G. Kokars

G. Kokars	80
A. Skuja	60
G. Dobulis	65

PSRS 50. gadadienas padomju saimniecības jauktais koris
 Brunavas ciema jauktais koris
 Vecsaules ciema jauktais koris
 Kolhoza «Uzvara» jauktais koris
 Bauskas piena kombināta sieviešu koris
 11. CER viru koris «Bauska»

K. Hammers	74
S. Vaivare	58
A. Garanča	36
J. Rijnieks	60
J. Kļaviņš	50
K. Hammers	37

PŪTEJU ORĶESTRI

Virsdiriģents H. Eglītis

Bauskas rajona kultūras nama apvienotais pūtēju orķestris

H. Eglītis	36
------------	----

I. Kokars

J. Grasis

CĒSU RAJONS

KORI

Virsdiriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks
 I. Kokars

Cēsu rajona skolotāju Tautas koris «Beverīna»
 Cēsu rajona kultūras nama Tautas koris «Vidzeme»
 P/s «Stalbe» jauktais koris
 Straupes ciema jauktais koris

I. Kokars	104
O. Cintiņš	84
U. Siksne	44
V. Grāvītis	48

P/s «Skujene» jauktais koris	R. Bērziņa	43
P/s «Amata» jauktais koris	I. Dzirkale	38
Līgatnes papīrfabrikas jauktais koris	D. Kazaine	52
Liepas ciema jauktais koris	E. Martinsons	50
Piebalgas novada jauktais koris	I. Runka, S. Janelīte	59
Vecpiebalgas ciema jauktais koris	M. Beķere	40
Priekuļu selekcijas un izmēģinājumu stacijas jauktais koris	L. Grundberga	65
Kolhoza «Mārsnēni» jauktais koris	R. Viestarte	30
Kolhoza «Sarkanais Oktobris» un «Zelta druva» apvienotais jauktais koris	S. Gomane	52
Alfr. Kalniņa Cēsu mūzikas vidusskolas jauktais koris	L. Priedīte	40
VĻKJS 50. gadadienas 2. lauku profesionāli tehniskās vidusskolas vīru koris «Dziedonis»	A. Krastiņš	52

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virssdiriģents J. Grasis

Tautas kolektīvs Cēsu rajona kultūras nama pūtēju orķestris	J. Grasis	35
Cēsu rajona apvienotais pūtēju orķestris	J. Grasis	30

S. Broks

DAUGAVPILS

KORI

Virssdiriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks S. Broks

Daugavpils Centrālā kultūras nama Tautas koris «Daugava»	S. Broks	80
Daugavpils Valsts pedagoģiskā institūta jauktais koris	E. Dreiblatš	36
Daugavpils mūzikas vidusskolas sieviešu koris	T. Broka	70
Daugavpils Valsts pedagoģiskā institūta sieviešu koris	H. Kraulis	26

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virsdiriģents P. Butāns

Daugavpils Centrālā kultūras nama pūtēju orķestris

P. Butāns

36

M. Margevičs

DAUGAVPILS RAJONS

KORI

Virsdiriģents M. Margevičs

Daugavpils rajona skolotāju jauktais koris
Ilūkstes kultūras nama un p/s «Eglaine» apvienotais jauktais koris
Nīcgales ciema jauktais koris
Bebrenes ciema jauktais koris
P. Stučkas padomju saimniecības jauktais koris
P/s «Daugava» jauktais koris

T. Broka	60
M. Margevičs	63
H. Kraulis	47
A. Kaktiņš	42
S. Petkevičs	25
P. Smans	30

I. Matrozis

J. Zelmenis

DOBELES RAJONS

KORI

Virssdiriģents I. Matrozis

Dobeles rajona kultūras nama jauktais koris
 Mācību un pētniecības paraugsaimniecības «Vecauce» jauktais koris
 Bikstu ciema jauktais koris
 Bērzes ciema jauktais koris
 Annenieku ciema jauktais koris
 Kolhoza «Nākotne» jauktais koris
 Bēnes ciema sieviešu koris

M. Ģirne	69
J. Lindenbergs	60
E. Helvigs	72
L. Pintere	39
Z. Ģirne	24
H. Mensons	67
M. Brozovska	45

PŪTEJU ORĶESTRI

Virssdiriģents J. Zelmenis

Dobeles rajona kultūras nama pūtēju orķestris

I. Zariņš 20

D. Reiters

V. Beitiks

GULBENES RAJONS

KORI

Virsdiriģents *D. Reiters*

Gulbenes rajona kultūras nama jauktais koris
 Tirzas ciema jauktais koris
 Lejasciema jauktais koris
 Jaungulbenes ciema jauktais koris
 Rankas ciema jauktais koris
 Lizuma ciema jauktais koris
 Kolhoza «Kalniņa» jauktais koris
 P/s «Litene» jauktais koris
 Kolhoza «Gulbene» sieviešu koris

P. Galejs	60
A. Puņons	42
V. Nurža	33
E. Janbergs	35
A. Volcīte	32
L. Pērkone	34
O. Cepītis	28
A. Veikšāne	32
V. Beitiks	40

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virsdiriģents *V. Beitiks*

Gulbenes rajona kultūras nama pūtēju orķestris
 P/s «Litene» pūtēju orķestris
 Lejasciema pūtēju orķestris
 Kolhoza «Līgo» pūtēju orķestris

V. Beitiks	25
V. Meziģis	15
V. Gusārs	10
J. Rudzītis	10

V. Liepiņš

A. Eķups

JELGAVA

KORI

Virssdiriģents V. Liepiņš

Jelgavas pilsētas un rajona skolotāju Tautas koris «Zemgale»
 LLĀ sieviešu koris
 Jelgavas mūzikas vidusskolas sieviešu koris
 LLĀ vīru koris

V. Liepiņš	72
L. Turčina	51
V. Rieksta	55
V. Liepiņš	66

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virssdiriģents A. Eķups

Tautas kolektīvs Jelgavas kultūras nama pūtēju orķestris «Jelgava»
 Jelgavas pilsētas apvienotais pūtēju orķestris

A. Eķups	41
A. Eķups, M. Mūrnieks	36

V. Rieksta

G. Enzelis

JELGAVAS RAJONS

KORI

Virsdriģente V. Rieksta

P/s «Jelgava» jauktais koris
 Platones ciema jauktais koris
 Lielplatones ciema jauktais koris
 Zaļenieku ciema jauktais koris
 Vircavas ciema jauktais koris
 Sesavas ciema un Kaļnciema apvienotais jauktais koris
 P/s «Vilce» jauktais koris
 Jelgavas MCP viru koris «Zemgale»

V. Rieksta	45
S. Lice	39
Z. Sondore	33
R. Gods	44
I. Zuravska	40
S. Klidzēja	58
R. Gods	43
Ā. Melgaile	55

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virsdriģents G. Enzelis

Kolhoza «Ziedkalne» pūtēju orķestris
 Lielplatones ciema pūtēju orķestris

O. Buķevics	16
A. Gods	13

J. Ozoliņš

Z. Brākers

JĒKABPILS RAJONS

KORI

Virssdirģents LPSR Tautas mākslinieks, profesors J. Ozoliņš

Jēkabpils rajona skolotāju jauktais koris

Oškalna kultūras nama jauktais koris
Viesītes kultūras nama jauktais koris
Dignājas ciema jauktais koris
Paraugsaimniecības «Ābeļi» jauktais koris
Jēkabpils MRS un 14. CRBR vīru koris

LPSR Nopelniem bagātais
mākslas darbinieks

S. Broks	80
M. Dreimanis	73
C. Beļavskis	40
Ā. Labinskis	40
M. Dreimanis	40
C. Beļavskis	35

PŪTEJU ORĶESTRI

Virssdirģents Z. Brākers

Jēkabpils rajona kultūras nama pūteju orķestris

Z. Brākers 20

P. Kvelde

JŪRMALA

KORI

Virsdiriģents P. Kvelde

Jūrmalas starprajonu zvejnieku patērētāju biedrības jauktais koris «Dzintarkrasts»	T. Pūrīte	75
Zvejnieku kolhoza «Uzvara» jauktais koris «Vilnis»	E. Muižarājs	65
Jūrmalas pilsētas BUB jauktais koris	V. Puriņa	45

G. Ozoliņš

KRĀSLAVAS RAJONS

KORI

Virsdiriģents G. Ozoliņš

Krāslavas rajona kultūras nama un Izvaltas ciema ap- vienotais jauktais koris	F. Turleja	66
Dagdas kultūras nama un kolhoza «Brīvība» apvieno- tais jauktais koris	Dz. Orole	56

J. Lindenbergis

A. Krisbergs

KULDĪGAS RAJONS

KORI

Virssdiriģents J. Lindenbergis

Kuldīgas rajona skolotāju jauktais koris
 Kuldīgas MCP jauktais koris
 Kuldīgas Patērētāju kooperācijas kluba jauktais koris «Kurzeme»
 Skrundas kultūras nama sieviešu koris
 Kolhoza «Ēdole» sieviešu koris
 Kolhoza «Raņķi» sieviešu koris
 Kolhoza «Ziedonis» vīru koris

J. Lindenbergis	80
M. Rozīte	75
D. Kalniņa	75
V. Feldmane	42
V. Kumačeva	50
E. Felds	30
E. Felds	54

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virssdiriģents A. Krisbergs

LLT Kuldīgas rajona apvienības pūtēju orķestris
 Skrundas kultūras nama pūtēju orķestris

C. Bura	21
E. Zariņš	22

V. Vikmanis

LIEPĀJA

KORI

Virsdiriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks V. Vikmanis

Zinātnes un izglītības darbinieku nama Tautas koris	V. Vikmanis	80
Liepājas 27. tipogrāfijas Tautas koris «Dzintarjūra»	L. Leitis	65
V. Lāča Liepājas Valsts pedagoģiskā institūta Tautas koris «Atbalss»	K. Kreicbergs	90
Liepājas kultūras nama Tautas koris «Dziedonis»	K. Kreicbergs	60
Jauktais koris «Kursa»	T. Orna	58
Rūpnīcas «Sarkanais metalurģis» jauktais koris	I. Vanags	40
Em. Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolas jauktais koris	S. Kuplā	70
Em. Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolas sieviešu koris	V. Meķe	60

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virsdiriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks V. Vikmanis

Tautas kolektīvs Liepājas kultūras nama pūtēju orķestris	V. Vikmanis	50
Labierīcību kombināta pūtēju orķestris	T. Romāns	17
Liepājas BUB pūtēju orķestris	K. Orna	20

L. Leitis

M. Rudzītis

Liepājas rajona skolotāju jauktais koris

- Aizputes kultūras nama jauktais koris
- Priekules kultūras nama jauktais koris
- Dunalkas ciema jauktais koris
- Rucavas ciema jauktais koris
- Pāvilostas ciemata sieviešu koris
- P/s «Nīca» vīru koris

LIEPĀJAS RAJONS

KORI

Virssdiriģents L. Leitis

LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks	
V. Vikmanis	80
G. Šķensbergs	52
A. Kalniņa	35
L. Ozoliņš	31
A. Māgo	40
R. Moženova	33
L. Leitis	35

PŪTEJU ORĶESTRI

Virssdiriģents M. Rudzītis

- Aizputes kultūras nama pūtēju orķestris
- Liepājas rajona MCP Priekules iecirkņa pūtēju orķestris

M. Rudzītis	38
J. Kudums	22

A. Skride

O. Amoliņš

LIMBAŽU RAJONS

KORI

Virssdiriģents A. Skride

Limbažu rajona kultūras nama jauktais koris
 Zvejnieku kolhoza «Brīvais vilnis» jauktais koris «Kaija»
 Alojās ciemata kultūras nama jauktais koris
 P/s «Katvari» jauktais koris
 Lēdurgas ciema jauktais koris
 P/s «Skulte» jauktais koris
 P/s «Liepupe» jauktais koris
 P/s «Umurga» jauktais koris
 P/s «Vitrupe» jauktais koris

A. Skride	72
P. Melnis	66
A. Poruks	61
V. Ķikusts	44
D. Kaktiņš	30
A. Skride	35
J. Garančs	36
E. Rubins	35
N. Lepiksone	30

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virssdiriģents O. Amoliņš

Limbažu rajona kultūras nama un Salacgrīvas MRS apvienotais pūtēju orķestris
 Zvejnieku kolhoza «Enkurs» pūtēju orķestris

O. Amoliņš,	
V. Pēcis	36
P. Melnis	18

P. Baiža

G. Bošs

LUDZAS RAJONS

KORI

Virsdiriģents P. Baiža

Ludzas rajona kultūras nama skolotāju jauktais koris

Kārsavas kultūras nama jauktais koris
Ludzas rajona kultūras nama sieviešu koris

LPSR Nopelniem bagātais
mākslas darbinieks

U. Balodis	80
G. Bošs	50
Dz. Baiža	47

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virsdiriģents G. Bošs

Ludzas rajona kultūras nama pūtēju orķestris
Kārsavas vidusskolas pūtēju orķestris

J. Broks	24
G. Bošs	22

V. Breģis

P. Rudzītis

MADONAS RAJONS

KORI

Virssdirigents V. Breģis

P/s «Cesvaine» Tautas koris «Cesvaine»
 Ergļu kultūras nama jauktais koris
 Kalsnavas ciema jauktais koris
 Lubānas MRS jauktais koris
 Ļaudonas un Sāvienas ciemu apvienotais jauktais koris
 Kolhoza «Ļeņina ceļš» jauktais koris
 Saikavas ciema jauktais koris
 Sarkaņu ciema jauktais koris
 Sausnējas ciema jauktais koris
 Kolhoza «Vidzeme» jauktais koris
 P/s «Varakļāni» jauktais koris
 P/s «Vestiena» jauktais koris
 P/s «Barkava» sieviešu koris
 Madonas rajona kultūras nama sieviešu koris
 LLT Madonas rajona apvienības vīru koris
 Madonas 6. CBR vīru koris

H. Sulcs	92
J. Sprancmanis	57
D. Trofimova	60
V. Grigorjeva	48
A. Zvaigzne	42
K. Dievkociņš	30
S. Beitika	50
E. Sudāre	35
P. Ore	38
K. Dievkociņš	30
J. Grudulis	50
S. Melngaile	30
I. Hista	35
J. Beitiks	35
J. Sprancmanis	32
J. Bērziņš	40

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virssdirīģents P. Rudzītis

Madonas rajona kultūras nama un p/s «Barkava» apvienotais pūtēju orķestris	P. Rudzītis	39
Lubānas kultūras nama un Dzelzavas ciema apvienotais pūtēju orķestris	K. Mālnieks	17

L. Amoliņš

OGRES RAJONS

KORI

Virssdirīģents L. Amoliņš

Ogres rajona kultūras nama jauktais koris	L. Amoliņš	50
Kolhoza «Lāčplēsis» jauktais koris	M. Putniņš	60
P/s «Madliena» jauktais koris	J. Sprancmanis	53
Ogresliču un Plāteres ciemu apvienotais jauktais koris	P. Rundāns	30
Lēdmanes ciema jauktais koris	R. Kravale	30
Taurupes ciema jauktais koris	R. Zandere	37
Ķeipenes ciema jauktais koris	J. Pinka	33
Suntažu ciema jauktais koris	B. Zīmele	32
VĻKJS 50. gadadienas Ogres trikotāžas kombināta jauktais koris	R. Gibners	60

U. Balodis

RĒZEKNE

KORI

Virsdiriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks
U. Balodis

Rēzeknes kultūras nama Tautas koris «Ezerzeme»	U. Balodis	80
Rēzeknes mūzikas vidusskolas jauktais koris	U. Balodis	60
Rēzeknes piena konservu kombināta jauktais koris	E. Belasovs	45
Rēzeknes tirdzniecības pārvaldes sieviešu koris «Ieviņa»	LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbiniece A. Mežinska	65
Medicīnas darbinieču sieviešu koris	E. Slišāne	50
Rēzeknes slauķšanas iekārtu rūpnīcas vīru koris	U. Salmiņš	43

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virsdiriģents A. Salmiņš

Rēzeknes kultūras nama pūtēju orķestris	A. Salmiņš	27
---	------------	----

RĒZEKNES RAJONS

KORI

Virsdiriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks
U. Balodis

Rēzeknes rajona skolotāju jauktais koris	U. Balodis	80
Gaiģalavas ciema jauktais koris	O. Grecka	41
P/s «Dricēni» un kolhoza «Uzvara» apvienotais jauktais koris	A. Matvejāns	35
Viļānu kultūras nama sieviešu koris	E. Slišāne	50

A. Salmiņš

RĪGA

Koru virsdiriģenti —

LPSR Tautas mākslinieks, profesors L. Vīgners

LPSR Tautas mākslinieks, profesors J. Ozoliņš

LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks H. Mednis

Latvijas PSR un Gruzijas PSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks J. Dūmiņš

LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks I. Kokars

LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks I. Cepītis

Pūtēju orķestru virsdiriģents —

LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks G. Ordelovskis

LPSR Nopelniem bagātais kolektīvs Valsts Akadēmiskais koris

Mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks I. Cepītis

Diriģenti LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbiniece A. Derkēvica, I. Matrozis
Kormeistare I. Ošiņa

LPSR Nopelniem bagātais kolektīvs Televīzijas un radio Teodora Kalniņa koris

Mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks E. Račevskis

Kormeistars L. Amoliņš

LPSR dziedāšanas skolotāju un kordiriģentu koris

Diriģents LPSR Tautas mākslinieks, profesors L. Vigners

Rīgas pilsētas Kultūras pārvaldes pūtēju orķestris «Rīga»

Mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks G. Ordelovskis

Diriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks J. Gercāns

E. Račevskis

P. Kvelde

KIROVA RAJONS

KORI

Virsdiriģenti LPSR Nopelniem bagātais
mākslas darbinieks E. Račevskis un P. Kvelde

LPSR Nopelniem bagātais kolektīvs LRAP kultūras nama Tautas koris	LPSR Tautas mākslinieks, profesors L. Vigners	75
LPSR Nopelniem bagātais kolektīvs P. Stučkas LVU Tautas koris «Juventus»	LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks D. Gailis	160
LPSR Nopelniem bagātais kolektīvs Poligrāfiķu centrālā kluba Tautas koris «Dziedonis»	LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks I. Kokars	115
Valsts meliorācijas projektēšanas institūta Tautas koris «Absolventi»	P. Kvelde	70
Rīgas Politehniskā institūta Tautas koris «Gaudeamus»	LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks E. Račevskis	70
Centrālā universālveikala jauktais koris	G. Dovgjallo	45
Rīgas Politehniskā institūta sieviešu koris	L. Amoliņš	70
Celtnieku kultūras nama «Oktobris» sieviešu koris	A. Drulle	40
Rīgas Elektromehāniskās rūpnīcas sieviešu koris «Sakta»	A. Paeglītis	50
Universālveikala «Bērnu pasaule» sieviešu koris	M. Leja	30

PŪTĒJU ORĶESTRI

Rīgas Politehniskā institūta studentu pūtēju orķestris

H. Eglītis

32

J. Brants

ĻEŅINA RAJONS

KORI

Virssdiriģents J. Brants

A. Popova Rīgas radiatorpūpniecības Tautas koris «Līga»	J. Brants	65
A. Popova Rīgas radiatorpūpniecības Tautas koris «Auseklis»	I. Matrozis	70
Rīgas piena kombināta jauktais koris	B. Lasis	50
Republikas bērnu klīniskās slimnīcas sieviešu koris «Rota»	I. Trubeckaja	55
Kombināta «Sarkanā tekstilniece» sieviešu koris «Ausma»	J. Zirnis	50
P. Stradiņa Republikas klīniskās slimnīcas sieviešu koris	J. Lindenbergs	45

PŪTĒJU ORĶESTRI

Kombināta «Sarkanā tekstilniece» pūtēju orķestris

G. Itkins

22

D. Reiters

ĻENINGRADAS RAJONS

KORI

Virsdiriģents D. Reiters

Rĩgas mēbeļu kombināta jauktais koris «Spĩdola»	D. Reiters	95
Rĩgas pedagoģiskās skolas sieviešu koris	L. Lasmane	90

PŪTĒJU ORĶESTRI

Rĩgas mēbeļu kombināta pūtēju orķestris	J. Liepiņš	25
---	------------	----

MASKAVAS RAJONS

KORI

Virsdiriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks G. Kokars

Valsts profesionāli tehniskās izglĩtības komitejas kultūras nama Tautas koris «Daile»	G. Kokars	105
LPSR Zinātņu akadēmijas Tautas koris	LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks	
Rĩgas kultūras un izglĩtības darbinieku tehnikuma Tautas koris «Avots»	D. Gailis	76
	I. Ķadziņa	95

G. Kokars

PŪTĒJU ORĶESTRI

Tautas kolektīvs Valsts profesionāli tehniskās izglītības komitejas kultūras nama pūtēju orķestris «Fanfara»	A. Krisbergs	40
BUB pūtēju orķestris	V. Lauzējs	30

A. Derkēvica

D. Reiters

OKTOBRA RAJONS

KORI

Virsdiriģenti LPSR Nopelniem bagātā
mākslas darbiniece A. Derkēvica un D. Reiters

LPSR Nopelniem bagātais kolektīvs LPSR Valsts filharmonijas Tautas koris «Dzintars»	LPSR Nopelniem bagātie mākslas darbinieki I. Cepītis, A. Derkēvica	92
Republikas izglītības, augstskolu un zinātnisko iestāžu darbinieku kultūras nama Tautas koris «Tēvzeme»	LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks H. Mednis	100
Kultūras nama «Draudzība» Tautas koris «Kokle»	A. Alberings	83
Zvejnieku kultūras nama «Ziemeļblāzma» un Jaunciema papīrfabrikas Tautas koris «Ziemeļblāzma»	D. Reiters	52
Republikas izglītības, augstskolu un zinātnisko iestāžu darbinieku kultūras nama skolotāju koris	LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks H. Mednis	82

Kultūras nama «Draudzība» sieviešu koris	V. Breģis	60
Republikas psihiatriskās slimnīcas sieviešu koris «Gundega»	A. Skrīde	50

PŪTĒJU ORĶESTRI

Rūpnīcas RER pūtēju orķestris	G. Seiņins	23
-------------------------------	------------	----

V. Breģis

PROLETĀRIEŠU RAJONS

KORI

Virsdziģents V. Breģis

VEF Kultūras pils un RMI Tautas koris «Rīga»

Kombināta «Rīgas audums» un TTP apvienotais jauktais koris «Sagša»	LPSR un Gruzijas PSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks	
VEF Kultūras pils jauktais koris	J. Dūmiņš	102
Motorrūpnīcas «Sarkanā zvaigzne» un 4. mēbeļu kombināta apvienotais jauktais koris	K. Deķis	62
Jāz. Mediņa mūzikas vidusskolas sieviešu koris	E. Skudra	60
Rīgas vagonu rūpnīcas vīru koris	E. Grosbergs	33
	Ā. Mauriņa	80
	L. Lukševica	42

PŪTĒJU ORĶESTRI

Rīgas vagonu rūpnīcas pūtēju orķestris	V. Kostrups	21
--	-------------	----

H. Mednis

Virsdiriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks H. Mednis

RĪGAS RAJONS

KORI

Rīgas rajona kultūras nama un Rīgas MRS jauktais koris	G. Jākobsons	53
Siguldas kultūras nama jauktais koris	A. Poruks	52
Zinātniski pētnieciskās saimniecības «Sigulda» jauktais koris «Sigulda»	E. Lorencs	63
Olaines plastmasu pārstrādāšanas rūpnīcas jauktais koris	J. Augustinovičs	64
Olaines kultūras nama jauktais koris	J. Stirna	43
P/s «Olaine» jauktais koris	Z. Zeltkalne	42
LPSR Zinātņu akadēmijas Salaspils Botāniskā dārza jauktais koris	P. Pakalns	44
Saulkrastu kultūras nama jauktais koris	J. Veismanis	51
Mārupes ciema jauktais koris	I. Steļmašova	45
Allažu ciema jauktais koris	A. Salmane, G. Bērziņa	39
Inčukalna MRS jauktais koris	V. Ķikusts	32
Krimuldas ciema jauktais koris	I. Rādziņa	40
Bulduru dārzkopības sovhoztehnikuma sieviešu koris	V. Zeltkalns	80
Zvejnieku kolhoza «Zvejnieks» sieviešu koris	A. Kļaviņa	31
Putnu fabrikas «Ķekava» vīru koris	J. Grigālis	52

PŪTĒJU ORĶESTRI

Zinātniski pētnieciskās saimniecības «Sigulda» pūtēju orķestris	J. Paukste	17
---	------------	----

K. Kreicbergs

E. Zariņš

SALDUS RAJONS

KORI

Virssdirigents K. Kreicbergs

Saldus rajona kultūras nama jauktais koris
 Saldus rajona skolotāju jauktais koris
 Ezeres ciema jauktais koris
 Ļeņina kolhoza jauktais koris
 Brocēnu kultūras nama sieviešu koris
 Brocēnu kultūras nama vīru koris

A. Lekstutis	77
D. Reiters	60
A. Aišis	35
J. Strazdiņš	35
A. Sala	37
K. Kreicbergs	40

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virssdirigents E. Zariņš

Brocēnu kultūras nama pūtēju orķestris
 Kolhoza «Druva» pūtēju orķestris

E. Zariņš	15
J. Jansons	24

J. Brants

J. Grīvs

STUČKAS RAJONS

KORI

Virssdirigents J. Brants

Stučkas rajona skolotāju jauktais koris
 Izmēģinājumu saimniecības «Skrīveri» jauktais koris
 Kokneses kultūras nama jauktais koris
 Pļaviņu kultūras nama jauktais koris
 Jaunjelgavas kultūras nama jauktais koris
 Nerētas un Pilskalnes ciemu apvienotais jauktais koris
 Seces ciema jauktais koris
 Klintaines ciema jauktais koris
 Vietalvas ciema jauktais koris
 Kokneses ciemata sieviešu koris
 Skrīveru ciemata sieviešu koris
 Stučkas rajona kultūras nama vīru koris

J. Brants	75
E. Muižarājs	62
V. Vitola	57
I. Lazdāne	50
E. Apsītis	50
A. Morica	35
K. Zelmene	36
J. Ločmele	29
E. Keņģītis	35
A. Markova	32
B. Butkāne	34
A. Morica	60

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virssdirigents J. Grīvs

Stučkas rajona kultūras nama pūtēju orķestris

J. Grīvs 36

TALSU RAJONS

KORI

J. Dūmiņš

J. Gercāns

Virsdireģents Latvijas PSR
un Gruzijas PSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks J. Dūmiņš

Dundagas kultūras nama jauktais koris
Zvejnieku kolhoza «Banga» jauktais koris
Stendes ciemata un Selekcijas un izmēģinājumu stacijas jauktais koris
Sabiles kultūras nama jauktais koris
Valdemārpils kultūras nama jauktais koris
Mērsraga ciema jauktais koris
Vandzenes kultūras nama jauktais koris
P/s «Okte» jauktais koris
Kolkas ciema sieviešu koris
Talsu rajona patērētāju biedrību savienības sieviešu koris
Talsu ceļu darbinieku vīru koris «Dziedonis»

G. Steins	65
J. Kivils	80
E. Mišiņš	50
V. Fenhāne	60
J. Lancers	29
V. Cēbergs	42
M. Veidemanis	45
G. Zēbergs	38
R. Ermanbriks	33
B. Paegle	59
G. Steins	55

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virsdireģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks J. Gercāns

Tautas kolektīvs Talsu kultūras nama un Talsu PMK pūtēju orķestris «Talsi» J. Gercāns 43

Z. Zvagulis

J. Rijnieks

TUKUMA RAJONS

KORI

Virssdirīģents Z. Zvagulis

Tukuma rajona kultūras nama jauktais koris
 Paraugsaimniecības «Zemgale» jauktais koris
 Jaunpils un Bikstu ciemu apvienotais jauktais koris
 Kandavas kultūras nama jauktais koris
 Matkules ciema kolhoza «1. Maijs» jauktais koris
 Irlavas ciema jauktais koris
 Džūkstes un Lestenes ciemu jauktais koris
 Pūres dārzkopības izmēģinājumu stacijas jauktais koris
 Tukuma J. Raiņa 1. vidusskolas sieviešu koris
 Tukuma Starpkolhozu celtniecības organizācijas vīru koris

L. Neimane	50
J. Garančs	53
E. Helvīgs	73
I. Funka	51
L. Doķe	42
R. Graudiņa	46
A. Zilpaušs	46
Z. Zvagulis	45
R. Graudiņa	64
J. Zariņš	31

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virssdirīģents J. Rijnieks

Tukuma pilsētas pūtēju orķestris
 Jaunpils Lopkopības izmēģinājumu stacijas pūtēju orķestris
 Paraugsaimniecības «Zemgale» pūtēju orķestris
 Kandavas kultūras nama pūtēju orķestris

F. Lindenbaums	20
E. Helvīgs	12
K. Lagzdiņš	7
J. Bikše	11

H. Mednis

T. Bērziņš

I. Amoliņš

VALKAS RAJONS

KORI

Virsdiriģenti LPSR Nopelniem bagātais
mākslas darbinieks H. Mednis un
T. Bērziņš

Valkas rajona kultūras nama jauktais koris «Tālava»
Smiltenes zonas (Bilskas, Palsmanes, Launkalnes, Vijciema un Zvārtavas ciemu)
jauktais koris
Ergemes ciema jauktais koris
Trikātas un Vāles ciemu apvienotais jauktais koris

Smiltenes kultūras nama sieviešu koris
Strenču psihoneiroloģiskās slimnīcas sieviešu koris
P/s «Grundzāle» sieviešu koris
Smiltenes kultūras nama vīru koris «Dziedonis»
P/s «Grundzāle» un Strenču MRS apvienotais vīru koris

T. Bērziņš	60
M. Miķelsone,	104
G. Jērcēna	
T. Tīruma	45
Ā. Tomiņa,	51
J. Miļais	
M. Miķelsone	39
A. Birznieks	32
I. Ziemeņa	34
A. Kumsārs	52
I. Ziemeņa	46

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virsdiriģents I. Amoliņš

Smiltenes 8. CBR un 7. CEP pūtēju orķestris
LLT Valkas apvienības un komunālo uzņēmumu kombināta pūtēju orķestris

I. Amoliņš	27
G. Freibergs	27

D. Gailis

A. Rozenbergs

VALMIERAS RAJONS

KORI

Virsdiriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks
D. Gailis

Rencēnu un Vaidavas ciemu apvienotais jauktais koris
 Skaņkalnes ciema jauktais koris
 Kauguru ciema kolhoza «Progress» jauktais koris
 Matišu ciema jauktais koris
 P/s «Ramata» jauktais koris
 Valmieras rajona kultūras nama sieviešu koris «Kokle»
 Mazsalacas kultūras nama sieviešu koris
 Jeru ciema sieviešu koris
 Lodes un Ķoņu ciemu apvienotais sieviešu koris
 Valmieras rajona kultūras nama vīru koris «Imanta»

Rūjienas kultūras nama jauktais koris	E. Siliņš	68
P/s «Burtnieki» jauktais koris	I. Liepiņa	52
Kocēnu ciema jauktais koris	I. Lāzo	51
Dikļu ciema jauktais koris	A. Kaksis	58
	D. Krūmiņa	67
	J. Bērziņš	30
	R. Ērgle	25
	I. Runka	35
	E. Vītiņa	41
	I. Geidene	62
	E. Vītiņa	35
	A. Snē	28
	J. Kalniņa	26
	I. Jermaka	70

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virsdiriģents A. Rozenbergs

Valmieras gaļas kombināta pūtēju orķestris
 Rūjienas kultūras nama pūtēju orķestris
 Mazsalacas kultūras nama un p/s «Burtnieki» apvienotais pūtēju orķestris

J. Spalviņš	28
A. Rozenbergs	16
J. Bērziņš, R. Balodis	23

E. Salmiņa

P. Foigts

VENTSPILS

KORI

Virsdiriģente LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbiniece
E. Salmiņa

LRAP Ventspils kultūras nama Tautas koris «Līvzeme»

Ventspils jūras tirdzniecības ostas kultūras nama Tautas koris «Kaiva»

Ventspils mūzikas vidusskolas sieviešu koris

E. Salmiņa

A. Rebhūns

A. Rebhūns

115

103

70

PŪTĒJU ORĶESTRI

Virsdiriģents P. Foigts

Tautas kolektīvs zvejnieku kolhoza «Sarkanā bāka» pūtēju orķestris «Ventspils»

P. Foigts

45

Dz. Kļaviņa

Ugāles MRS jauktais koris
Pīltenes kultūras nama jauktais koris
Popes kultūras nama jauktais koris
Kolhoza «Blāzma» jauktais koris
Vārves ciema jauktais koris
Tārgales ciema sieviešu koris

VENTSPILS RAJONS

KORI

Virssdirigente Dz. Kļaviņa

R. Lapsiņa	37
V. Liekniņa	35
M. Rebhūna	31
A. Reimane	35
M. Dziļuma	37
A. Čepeļevska	25

KOKLĒTĀJU ANSAMBLĪ UN VOKĀLIE ANSAMBLĪ

BAUSKAS RAJONS

Iecavas kultūras nama koklētāju ansamblis

A. Melngaile 4

CĒSU RAJONS

Cēsu mūzikas vidusskolas koklētāju ansamblis

E. Bērziņa 3

DAUGAVPILS

Daugavpils Valsts pedagoģiskā institūta kokaletāju ansamblis	Ā. Bruniņa	4
Daugavpils Centrālā kultūras nama kokaletāju ansamblis	I. Bindere	4
Daugavpils Centrālā kultūras nama sieviešu vokālais ansamblis «Daina»	T. Broka	10

GULBENES RAJONS

Gulbīšu vidusskolas kokaletāju ansamblis	M. Tetere	6
--	-----------	---

LIEPĀJA

Liepājas 27. tipogrāfijas kokaletāju ansamblis	A. Tiltiņš	6
--	------------	---

MADONAS RAJONS

Madonas rajona kultūras nama kokaletāju ansamblis	A. Lietaviete	8
---	---------------	---

R I G A

KIROVA RAJONS

LRAP kultūras nama kokaletāju ansamblis	A. Vanaga	13
Rīgas pilsētas 1. bērnu mūzikas skolas kokaletāju ansamblis	A. Vanaga	6

LEŅINGRADAS RAJONS

Rīgas pedagoģiskās skolas kokaletāju ansamblis	Ņ. Stepe	11
--	----------	----

MASKAVAS RAJONS

Rīgas 6. vidusskolas kokaletāju ansamblis	G. Āboliņa	18
---	------------	----

VALKAS RAJONS

Smiltenes bērnu mūzikas skolas kokaletāju ansamblis	M. Pīpiņa	16
---	-----------	----

VENTSPILS

LRAP Ventspils kultūras nama vīru vokālais ansamblis	V. Martinovskis	12
--	-----------------	----

TAUTAS DEJU ANSAMBLĪ

BAUSKAS RAJONS

Bauskas patērētāju biedrību savienības TDA «Jandāls»	B. Hegenbarte	28
--	---------------	----

CĒSU RAJONS

Cēsu rajona kultūras nama TDA «Raitais solis»	S. Vasiļjevs	32
---	--------------	----

DAUGAVPILS

Daugavpils Centrālā kultūras nama TDA «Orions»	V. Kononova	39
Daugavpils Valsts pedagoģiskā institūta TDA «Laima»	R. Spalva	42

JELGAVA

Jelgavas kultūras nama TDA «Jaunība»	R. Haritonovs	40
Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas TDA «Kāļve»	M. Sālzirne, R. Juraševskis	79

KULDĪGAS RAJONS

Kuldīgas rajona kultūras nama TDA «Venta»	A. Dunaiska	47
---	-------------	----

MADONAS RAJONS

Madonas rajona kultūras nama TDA «Vidzeme»	LPSR Nopelniem bagātā kultūras darbiniece	
P/s «Cesvaine» TDA «Cesvaine»	Dz. Rubene	51
	Dz. Rubene	38

OGRES RAJONS

Ogres rajona kultūras nama TDA «Ogre» E. Viesis 35

RIGA

LPSR Nopelniem bagātais kolektīvs P. Stučkas Latvijas Valsts universitātes TDA «Dancis» A. Spura 69

LPSR Nopelniem bagātais kolektīvs Poligrāfiķu Centrālā kluba TDA «Liesma» I. Magone 70

LPSR Nopelniem bagātais kolektīvs Rīgas Politehniskā institūta TDA «Vektors» U. Steins 60

LRAP kultūras nama TDA «Līgo» J. Upītis 50

VEF Kultūras pils TDA «Rotaļa» G. Libere 55

Sakaru darbinieku, autotransporta un šoseju strādnieku centrālā kluba TDA «Vija» P. Tonīgs 51

Valsts profesionāli tehniskās izglītības komitejas kultūras nama TDA «Gatve» G. Rubenis 50

A. Popova Rīgas radiorūpnīcas kultūras nama TDA «Andžiņš» R. Dzenis 49

RIGAS RAJONS

Rīgas rajona kultūras nama TDA Z. Grase 39

Zvejnieku kolhoza «Carnikava» TDA A. Zēberga 42

SALDUS RAJONS

Saldus rajona kultūras nama TDA «Kursa» V. Lodiņa 52

STUČKAS RAJONS

Pļaviņu kultūras nama TDA «Daugaviņa» G. Venta 33

TALSU RAJONS

Talsu rajona kultūras nama TDA «Rota» N. Bērziņa 42

Laidzes ekonomiskā sovhoztehnikuma TDA R. Luriņš 57

VALMIERAS RAJONS

Valmieras rajona kultūras nama TDA «Gauja» I. Adaviča 40

SOVIET LATVIA'S SONG FESTIVALS

Song festivals are large-scale social gatherings with hundreds of choirs taking part. In Soviet Latvia they are held at regular intervals, every five years, with the number of participants, singers, dancers and musicians included amounting to 18,000. It is a common practice to mount along with the festivals exhibitions of fine and applied arts and to produce theatre performances.

In 1973 the Song festival takes place to mark the centenary of this tradition. It simultaneously coincides with a major event in the life of Soviet people — the 50th anniversary since the establishment of the Union of Soviet Socialist Republics.

The first song festival in Latvia dates back to the summer of 1873 when it was held in Riga. Among the participants were 1003 singers and 16 brass bands. Resulting from the progressive strivings of the people the festival was of immense importance for the development of Latvian national culture. The first Song festival was preceded by a continuous upheaval of choral singing. A most valuable contribution to this field was made by Jānis Cimze (1814—1881), head of the teachers' seminary. It was on his initiative that tunes of Latvian folk-songs

were collected and arranged for a *cappella* choirs. The first Latvian professional composers Andrejs Jurjāns (1856—1922) and Jāzeps Vītols (1863—1948) carried on this tradition and ranked among the leading collectors of popular songs. Their compositions as well as arrangements of folk-songs followed along the lines of realism and bore a deeply national character. In Latvian classical choral repertoire the following composers came to the fore — Emīls Dārziņš (1875—1910), Emīlis Melngailis (1874—1954) and Alfrēds Kalniņš (1879—1951).

Since the re-establishment of Soviet power in Latvia in 1940 Song festivals have gained both in scope and artistic quality. The beneficial influence of socialist society has brought about a flourishing of amateur performances in the republic. In the post-war period hundreds of choir conductors and music teachers have been graduated from the J. Vītols Latvian State Conservatoire, seven music schools and a number of pedagogical institutes. Choral societies continue to be well supported and are rendered every kind of assistance. Since 1960, 29 of the most outstanding amateur choirs have been awarded the honorary title of People's Choir for active participation in concerts

and superb performance of the repertoire. The artistic level of these choirs compares favourably with that of professional ones; mention should be made of the following: mixed choirs "Daile" ("Beauty") and "Juventus", the female choir "Dzintars" ("Amber") and the male choir "Dziedonis" ("Singer"). A great number of People's Choirs have sprung up in rural areas. The best choral societies perform under experienced conductors, as L. Vīgners, D. Gailis, J. Dūmiņš, I. and G. Kokars, I. Cepītis, H. Mednis, E. Račevskis, S. Broks, U. Balodis, A. Derkēvica, A. Mežinska, T. Broka, E. Salmiņa, Dz. Kļaviņa. Soviet Latvian composers supply our choirs with ever new contemporary songs, while the high standard of performance of choral singing favours in its turn the development of this genre. One of the most popular today is the choir song "Today is the Day of Songs" by P. Barisons (text by A. Skalbe) which has become the epigraph of Song festivals.

The programme of Soviet Latvian Song festivals comprises folk-songs and works by composers of fraternal republics and socialist countries. Thus, Song festivals bear a character of friendship among nations.

LIST OF PLATES

Page

6. Today is the Day of Songs.
 10. Flag of the 1st Song festival
 Procession of the participants of the 1st Song festival

from the building of the Riga Latvian Society.
Engraving by Kārlis Kronvalds

11. Admission card and programme to the festival
 Vietalva choir at the 1st Song festival
 12. Badge of the 1st Song festival
 14.—15. Chief conductors of the 1st Song festival
 Jānis Bētiņš
 Indriķis Zile
 16. Flourishing of people's culture was their aim.
 Song festivals were their cherished dreams.
 A memorial has been erected to the distinguished
 composers in Viestura Park, Riga, where the first
 Song festival was held.
16. Jānis Cimze 1814—1881	18. Emīlis Melngailis 1874—1954
17. Andrejs Jurjāns 1856—1922	Emīls Dārziņš 1875—1910
Jāzeps Vītols 1863—1948	19. Alfrēds Kalniņš 1879—1951
	Pēteris Barisons 1904—1947
22. We'll yet win the future, where Dawn blazes bright!
 31. Both boys and girls sing beautiful songs, though
 joint singing sounds better still.
 32. People's artist of the Latvian SSR Jēkabs Mediņš
 is seen conducting; he was chief conductor of honour
 at the Song festival in 1970.

38. Thousands of singers are performing under his direction.
39. Chief conductors of the Song festival:
L. Vigners, I. Kokars and J. Ozoliņš.
42. Hard work is followed by reward.
45. Have a look at us, young people!
50. From the reflection of sunbeams in the lake a brilliant song was born.
51. Local Song and dance festival in Daugavpils.
53. Local Song festivals in Madona and Valka.
54. Songs make the open-air music-hall resound in Durbe Park, Tukums.
55. Local get-together of male choirs at the Dobele open-air concert-hall in 1972.
56. and 57. The east wind is driving our boat over the waves. Lads from the coasts of the Amber Sea are seen dancing.
59. The wind is playing among the ears of the cornfield.
63. Enjoying a song.
64. I knitted mittens.
65. Along with Song festivals large-scale exhibitions of people's art are mounted.
66. Play, musicians, I'd like to dance!
72. On the occasion of the centenary of the Song festival we have received congratulations from art workers of our republic and fraternal republics.

DIE SÄNGERFESTE SOWJETLETLANDS

Sängerfeste werden in Sowjetlettland regelmäßig alle fünf Jahre abgehalten. Es sind dies Massenveranstaltungen, an denen vereinte Chöre mit mehr als 18 000 Sängern, Tänzern und Orchestermusikern teilnehmen. Anlässlich der Festlichkeiten finden Kunstausstellungen, Theateraufführungen und andere Kulturveranstaltungen statt.

1973 wird das einhundertjährige Jubiläum der Sängerfesttradition begangen. In Verbindung damit steht auch ein großes Ereignis im Leben des Sowjetvolkes — der 50. Jahrestag der Gründung der UdSSR.

Das erste lettische Sängerfest wurde mit 1003 Sängern und 16 Blasorchestermusikern im Sommer 1873 in Riga veranstaltet. Als Ergebnis fortschrittlicher Bestrebungen der breiten Volksmassen war es von hervorragender Bedeutung für die Entwicklung der lettischen Nationalkultur.

In der Vorgeschichte dieses ersten Sängertreffens erwarb sich der Leiter des Lehrerseminars Jānis Cimze (1814—1881) besonders große Verdienste. Auf seine Anregung hin und mit seiner tatkräftigen Unterstützung wurden lettische Volkslieder gesammelt und für *a cappella* Chöre bearbeitet. Weitergeführt wurde diese Arbeit von

den ersten lettischen Berufskomponisten Andrejs Jurjāns (1856—1922) und Jāzeps Vītols (1863—1948), deren Originalwerke und Bearbeitungen lettischer Volkslieder die Entwicklung der lettischen Nationalmusik auf den Weg des Realismus und der Volkstümlichkeit lenkten. Die Erarbeitung eines klassischen Chorrepertoires ist den Komponisten Emīls Dārziņš (1875—1910), Emīļš Melngailis (1874—1954) und Alfrēds Kalniņš (1879—1951) zu verdanken.

Seit der Wiedererrichtung der Sowjetmacht in Lettland im Jahre 1940 erreichen die Sängerfeste weiten Umfang und hohes künstlerisches Niveau. Unter den gesellschaftlichen Verhältnissen des Sozialismus wird die Laienkunst in Lettland von einer Reihe von Faktoren begünstigt. In der Nachkriegszeit werden im staatlichen lettischen J.-Vītols-Konservatorium, in sieben Musikschulen sowie in den pädagogischen Instituten Hunderte von Chordirigenten und Musiklehrern herangebildet. Die Chöre erhalten laufend methodische, materielle und sonstige Unterstützung. Seit 1960 wird hervorragenden Laienchören für aktive Repertoirearbeit und systematische Konzerttätigkeit der Ehrentitel «Volkschor» verliehen. Es gibt zur Zeit 29

solcher Volkshöre, deren künstlerisches Niveau dem von Berufschören nahekommt (z. B. die gemischten Chöre «Daile» und «Juventus», der Frauenchor «Dzintars», der Männerchor «Dziedonis» u. a.). Die besten Singkollektive werden von erfahrenen Dirigenten — L. Vigners, D. Gailis, J. Dūmiņš, I. und G. Kokars, I. Cepītis, H. Mednis, E. Račevskis, S. Broks, U. Balodis, A. Derkēvica, A. Mežinska, T. Broka, E. Salmiņa, Dz. Kļaviņa u. a. — geleitet. Die Komponisten Sowjetlettlands versorgen die Chöre weitgehend mit neuen, zeitgemäßen Vortragsstücken. Das den Chören eigene hohe Darbietungsniveau fördert seinerseits das Musikschaffen. Zu den besten Chorwerken gehört die zum Epigraph der Sängerefeste gewordene Komposition «Das Lied wird heute groß geschrieben» von P. Barisons mit Text von A. Skalbe.

Das Programm der Sängerefeste Sowjetlettlands enthält immer Lieder und Musikstücke vieler Völker der Sowjetunion und der sozialistischen Länder. Die Sängerefeste dienen der Völkerfreundschaft.

DIE SÄNGERFESTE SOWJETLETLANDS

Seite

6. Das Lied wird heute groß geschrieben.
 10. Die Fahne des ersten Sängerefestes.
 Der Marsch der Teilnehmer des ersten Sängerefestes vom Gebäude des Rigaer lettischen Vereins.

11. Die Einladungskarte mit dem Programm des ersten Sängerefestes.
 Der Chor von Vietalva während des ersten Sängerefestes.
 12. Das Abzeichen des ersten Sängerefestes.
 14.—15. Die Oberdirigenten des ersten Sängerefestes
 Jānis Bētiņš
 Indriķis Zīle
 16. Ihr Lebensziel war Volkskultur.
 Ihr liebstes Werk — das Sängerefest.
 Eine Gedenkstätte für diese bedeutenden Komponisten befindet sich im Rigaer Viesturs-Park, wo das erste Sängerefest stattfand.
 16. Jānis Cimze
 1814—1881
 18. Emilis Melngailis
 1874—1954
 Emīls Dārziņš
 1875—1910
 17. Andrejs Jurjāns
 1856—1922
 Jāzeps Vītols
 1863—1948
 19. Alfrēds Kalniņš
 1879—1951
 Pēteris Barisons
 1904—1947
 22. Wir sind des fernen Zieles gewiß.
 31. Der Bursche singt schön,
 Noch schöner das Mädel.
 Singt beide zusammen,
 Dann klingt es viel schöner.

32. Am Dirigentenpult Volkskünstler der Lettischen SSR Jēkabs Mediņš — Ehrendirigent des sowjetlettischen Sāngerfestes von 1970.
38. Tausende von Sāngern folgen seiner Geste.
39. Die Oberdirigenten des Sāngerfestes
L. Vigners, I. Kokars und J. Ozoliņš.
42. Saure Arbeit, süßer Lohn.
45. Seht mal, junge Leute!
50. Tausende Sonnen versanken im See,
Ein perlendes Lied ihm entstieg.
51. Zonales Sānger- und Tanzfest in Daugavpils.
53. Zonale Sāngerfeste 1972 in Madona und in Valka.
54. Lieder schallen auf der Estrade des Durbe-Parks in Tukums.
55. Mānnerchōre auf der Estrade von Dobele wāhrend des zonalen Treffens 1972.
56. Der Morgenwind im Schiffsgespann
Bringt über Wellen uns voran.
57. Tanz der Burschen von der Bernsteinkūste.
59. Die Åhrenfelder sind bronzene Harfen, und Winde
schlagen die Saiten . . .
63. Im Bann des Liedes.
64. Einen Handschuh strickte ich
Aus neun woll'nen Fāden.
65. Kein Sāngerfest ohne Volkskunstaussstellung.
66. Spielt, Spielleute,
Ich mōchte tanzen.
72. Grūße und Glūckwūnsche zum hundertsten Jahrestag
des ersten Sāngerfestes sandten einheimische Musiker
und Kūnstler sowie Freunde aus den brūderlichen
Republiken.

LES FÊTES DU CHANT EN LETTONIE SOVIÉTIQUE

Les Fêtes du chant sont des représentations grandioses d'un ensemble de chœurs populaires. En Lettonie soviétique elles ont lieu régulièrement tous les cinq ans. Plus de 18 000 chanteurs, danseurs et musiciens y participent.

Pendant le déroulement de ces Fêtes des expositions d'art plastique et d'art appliqué, des représentations théâtrales et autres manifestations culturelles sont aussi organisées.

La Fête du chant 1973 commémore le centenaire de la tradition de ces festivités, elle est liée aussi à une autre grande date dans la vie du peuple soviétique, le cinquantième de la fondation de l'Union des républiques socialistes soviétiques.

La première Fête du chant de Lettonie s'est tenue en été de l'année 1873 à Riga. 1003 chanteurs et seulement 16 musiciens de la fanfare y prirent part. Cette manifestation de masse, résultat de l'inspiration progressiste des larges couches laborieuses du peuple, a eu une importance particulière pour le développement de la culture nationale lettonne. J. Cimze (1814—1881), directeur du séminaire d'instituteurs, a un grand mérite dans l'organisation de ces Fêtes. Sous son instigation et avec sa parti-

cipation personnelle on commença à recueillir des chants folkloriques et à les arranger pour chœurs « a cappella » (sans instruments). Ce travail a été poursuivi par les premiers compositeurs professionnels lettons A. Jurjāns (1856—1922) et J. Vitols (1863—1948), dont les œuvres originales et les arrangements de chants populaires contribuaient au développement de la musique nationale dans la voie du réalisme et du caractère national. Un grand rôle dans la formation du répertoire est dû aux compositeurs E. Dārziņš (1875—1910), E. Melngailis (1874—1954) et A. Kalniņš (1879—1951).

Depuis la réinstauration du pouvoir soviétique en Lettonie en 1940 les Fêtes du chant connaissent un ample essor et une haute qualité artistique.

La société socialiste a contribué au développement de l'amateurisme artistique. Dans l'après-guerre le conservatoire d'Etat du nom de J. Vitols, sept écoles musicales secondaires, les instituts pédagogiques ont formé des centaines de chefs de chœurs et de professeurs de musique. Les chœurs reçoivent une aide accrue méthodique, organisatrice et matérielle. Le titre de « Chœur du peuple » a été décerné aux chœurs d'amateurs les plus remarquables

au point de vue artistique qui mettent en œuvre de nouveaux répertoires et ont une grande activité de concerts. A présent il y en a 29.

Le niveau artistique de ces chœurs se rapproche du niveau professionnel, par exemple les chœurs mixtes « Daile » (la Beauté) et « Juventus », le chœur de femmes « Dzintars » (l'Ambre), le chœur d'hommes « Dziedonis » (le Chanteur) et autres.

Des chœurs populaires se sont formés aussi à la campagne. Les meilleurs groupes sont dirigés par d'éminents chefs d'orchestre, tels que L. Vigners, D. Gailis, J. Dūmiņš, I. et G. Kokars, I. Cepītis, H. Mednis, E. Račevskis, S. Broks, U. Balodis, A. Derkēvica, A. Mežinska, T. Broka, E. Salmiņa, Dz. Kļaviņa. Les compositeurs lettons en grande partie assurent le répertoire des chœurs, conformément à l'esprit de l'époque. Le haut niveau artistique des chanteurs contribue à embellir encore plus les chansons.

Il faut citer parmi les meilleures œuvres celle de P. Barisons « C'est le grand jour de la chanson » avec les paroles du poète A. Skalbe, devenue épigraphe des Fêtes du chant.

Dans le programme des festivités on peut trouver beaucoup de chants folkloriques et d'œuvres musicales soviétiques et des pays socialistes. Les Fêtes du chant ont un caractère d'amitié entre les peuples.

LEGENDES

Page

6.	C'est le grand jour de la chanson.	
10.	Le drapeau de la première Fête du chant. Le cortège des participants de la première Fête du chant de l'édifice de l'association lettonne de Riga.	
11.	La carte d'invitation avec le programme de la première Fête du chant. Le chœur de Vietalva pendant la première Fête du chant.	
12.	L'insigne de la première Fête du chant.	
14.—15.	Les chefs d'orchestre généraux de la première Fête du chant Jānis Bētiņš Indriķis Zile	
16.	La culture du peuple était le but de leur vie. Les Fêtes du chant leur plus cher objectif. En l'honneur de ces compositeurs un mémorial a été érigé à Riga, dans le parc Viestura à l'endroit où s'était déroulée la 1 ^{ère} Fête du chant.	
16.	Jānis Cimze 1814—1881	18. Emilis Melngailis 1874—1954
17.	Andrejs Jurjāns 1856—1922 Jāzeps Vītols 1863—1948	Emīls Dārziņš 1875—1910 19. Alfrēds Kalniņš 1879—1951 Pēteris Barisons 1904—1947

22. Nous atteindrons l'horizon lointain où le soleil paraît.
31. Le fils du peuple chante, chante,
La fille du peuple mieux encore,
Chantez tous à l'unisson
Plus belle retentira la chanson.
32. A son pupitre le chef d'orchestre honoraire des Fêtes
du chant 1970 l'Artiste du Peuple de la Lettonie
soviétique Jēkabs Mediņš.
38. Des milliers de chanteurs obéissent à son geste.
39. Les chefs d'orchestre généraux
L. Vigners, I. Kokars et J. Ozoliņš.
42. Un rude travail mérite une bonne récompense.
45. Regardez, vous, les jeunes !
50. « Mille soleils se couchèrent sur le lac,
Une joyeuse chanson naquit. »
51. La Fête du Chant et de la Danse à Daugavpils.
53. Les Fêtes du chant 1972 des régions de Madona et
de Valka.
54. Les chansons résonnent sur l'estrade du parc de
Durbe dans la ville de Tukums.
55. Les chœurs d'hommes sur l'estrade de Dobeles pendant
la Fête de 1972.
- 56.—57. « Nous attellerons notre barque au vent matinal
pour la faire porter au gré des flots ».
Les gars de la côte d'ambre dansent.
59. « Les champs sont comme des harpes, les épis
comme des cordes effleurées par le vent ».
63. Sous le signe de la chanson.
64. J'ai tricoté un gant
de neuf fils différents.
65. Les Fêtes du chant sont agrémentées par des expo-
sitions d'art populaire.
66. Jouez, musiciens, je veux danser !
72. A l'occasion du centenaire des Fêtes du chant nous
avons reçu des félicitations d'un grand nombre de
musiciens et d'artistes de notre république et des
autres républiques fédérées.

SATURS

Ievads	5
Ieskats latviešu dziesmu svētku vēsturē	9
Pa lielās izaugsmes ceļu	36
Mūzikas un kultūras darbinieku novēlējumi dziesmu svētku simtgadē	71
Padomju Latvijas 1973. gada Dziesmu svētku virsdiriģenti	89
Padomju Latvijas 1973. gada Dziesmu svētku dalībnieki	102

Prospekta izveidošanā ar fotomateriāliem piedalījušies

Ž. Legzdiņš	Z. Mežavilks
J. Tihonovs	Z. Vanadziņš
V. Filatovs	G. Varlamovs
B. Tiknuss	V. Ezeriņš
D. Gedzjuns	Z. Freimane
J. Krieviņš	A. Zobens
O. Skuja	J. Kuļovs
L. Balodis	

Дом народного творчества им. Э. Мелнгайлиса
ПРАЗДНИК ПЕСНИ СОВЕТСКОЙ ЛАТВИИ,
ПОСВЯЩЕННЫЙ 50-ЛЕТИЮ СССР
И СТОЛЕТИЮ ПРАЗДНИКА ПЕСНИ

Издательство «Звайгзне»

Рига 1973

На латышском языке

Резюме на английском, немецком и французском языках

Составители: Б. Юшкевич и Д. Рейтер

Художник Н. Звирбулис

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0312046286

Em. Melngaiļa Tautas mākslas nams

PSRS 50. GADADIENAI UN DZIESMU SVETKU SIMT-
GADEI VELTĪTIE PADOMJU LATVIJAS DZIESMU
SVETKI

Redaktore M. Vintere. Izdevniecības redaktore
M. Mīze.

Māksl. redaktors N. Zvirbulis.

Tehn. redaktors J. Čakšs.

Korektore M. Freimane.

Nodota salikšanai 1973. g. 31. maijā. Parakšifāta iespiešanai
1973. g. 20. jūnijā. Papīra formāts 84×60/16. Krīta papīrs
Nr. 1. 9,5 fiz. iespiedl.; 8,84 uzsk. iespiedl.; 8,34 izdevn. l.
Metiens 25 000 eks. JT 19678. Maksā 90 kap. Izdevniecība
«Zvaigzne» Rīgā, Gorkija ielā 105. Izdevn. Nr. 2592/54/73.
Iespiesta Latvijas PSR Ministru Padomes Valsts izdevnie-
cību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas
tipogrāfijā «Sovetskaja Latvija» Rīgā, Dzirnavu ielā 57.
Pasūt. Nr. 1608.

90 kap.